

Nr 10

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1959/60 under tionde huvudtiteln, avseende anslagen inom handelsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.
(1:a avd.)

Inledning

1:o) **Fråga om viss utbyggnad av Norrbottens järnverk aktiebolag.** Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1 under tionde huvudtiteln föreslagit riksdagen (s. 15—20 och 22—24 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1959) att godkänna i propositionen angivna riktlinjer för utbyggnad av Norrbottens järnverk aktiebolag.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ewerlöf m. fl.* (I: 142) och den andra inom andra kammaren av herr *Hjalmarson m. fl.* (II: 188), i vilka hemställts, att riksdagen måtte vid behandlingen av tionde huvudtiteln avslå departementschefens hemställan om godkännande av planerad utbyggnad av Norrbottens järnverk i avvaktan på en grundligare analys av de ekonomiska förutsättningarna för ifrågavarande utbyggnad.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen I: 142.

Norrbottens järnverk aktiebolag bildades efter beslut av 1939 års urtima riksdag (prop. nr 70, Rskr nr 98). Frågan om järnverkets utbyggnad och finansiering har prövats vid skilda tillfällen, senast år 1954. I enlighet med de av statsmakterna godkända planerna har järnverket utbyggts, utom med allmänna avdelningar och hjälpanläggningar, med sinterverk, koksmasugn, tre elektriska tackjärnsugnar, thomasstålverk, elektrostålverk med fyra ugnar samt valsverksanläggning för tillverkning av i huvudsak ämnen, balkar, stångjärn, armeringsjärn och valstråd. Till utbyggnaden, som i huvudsak slutfördes under 1954, har anvisats 342 miljoner kronor i form av aktiekapital. Av detta har enligt beslut av riksdagen 42 miljoner kronor avskrivits. Aktiekapitalet uppgår sålunda f. n. till 300 miljoner kronor. Behovet av rörelsekapital har tillgodosetts genom att bolaget medgivits disponera en rörlig kredit i riksgäldskontoret å högst 75 miljoner kronor.

Avsaluproduktionen vid valsverksanläggningen uppnådde under 1955 den storlek, som avsetts i utbyggnadsplanen, omkring 250 000 ton. Under 1956

och 1957 kunde tillverkningen ökas till i runt tal 300 000 ton. För år 1958 beräknas en något lägre siffra. Försäljningen av valsade produkter har i stort sett hållit jämna steg med produktionen. Priserna har emellertid sedan hösten 1957 varit pressade och under 1958 har konjunkturavmattningen gjort sig starkt gällande. Sålunda beräknas för sistnämnda år en omsättning av endast 160 miljoner kronor mot omkring 200 miljoner kronor 1956 och 1957. Driftresultatet har under den här avsedda perioden medgivit en viss konsolidering och likviditetsläget har varit tillfredsställande. Rörelsekrediten i riksgäldskontoret har under senare år behövt utnyttjas endast till omkring hälften. Järnverket sysselsatte 1958 i medeltal 2 040 arbetare, vilket innebär en nedgång från 1957 med ca 150 man. Antalet tjänstemän är 380.

I sin förvaltningsberättelse för år 1956 redovisade styrelsen vissa planer för järnverkets fortsatta utbyggnad. En första etapp av denna utbyggnad omfattande en elektrisk stålugn, utökning av sinterverket samt en anläggning för produktion av syrgas har genomförts. I övrigt planerades bl. a. en utökning av den metallurgiska delen av järnverket samt utbyggnad av valsverksanläggningen med ett plåtvalsverk.

Norrbottnens järnverk aktiebolag har nu i skrivelse den 10 november 1958 lämnat en redogörelse för ett av dess ledning fattat principbeslut om fortsatt utbyggnad av järnverket.

I skrivelsen upplyses, att produktionskapaciteten i fråga om valsat material är ca 320 000 ton per år. Härav kan emellertid vid järnverket endast 230 000 ton förädlas till färdiga produkter. Återstoden, 90 000 ton, måste säljas som halvfabrikat i form av s. k. billets och slabs. Under goda konjunkturer kan sistnämnda produkter vinna avsättning till relativt goda priser. Vid försämrade konjunkturer drabbas emellertid i första hand halvfabrikaten av prisfall och avsättningssvårigheter.

Bolaget kommer härefter in på frågan hur nämnda kvantitet av 90 000 ton halvfabrikat skall kunna vidarebearbetas vid järnverket i syfte att en säkrare avsättning skall vinnas. Tidigare utredningar om ytterligare utbyggnad av valsverkanläggningen har inriktats på möjligheterna att bygga ett grovplåtvalsverk. Denna utvecklingslinje har emellertid övergivits. I stället har andra, mindre riskfyllda och mindre kapitalkrävande alternativ undersökts. Bolaget förordar nu en utbyggnad av järnverket med ett kontinuerligt varm- och kallvalsverk för tillverkning av tunnplåt.

Vad angår avsättningsmöjligheterna för tunnplåt framhåller bolaget, att den just nu anmärkningsvärda expansionen på konsumtionsvarumarknaden måste medföra en kraftig ökning av tunnplåtförbrukningen. Tunnplåt ingår i nästan alla moderna hushållsmaskiner; som exempel nämnes kylskåp, värmeskåp, elspisar, disk- och tvättmaskiner m. m. Tunnplåten har också väl hävdat sig som material för emballage av olika slag. Bolaget har låtit verkställa en marknadsanalys, vars resultat redovisas i en till skrivelsen fogad bilaga. Härav kan inhämtas, att tillförseln till den svenska marknaden av varm- och kallvalsade plåtar och band av ifrågavarande dimension

utgjorde i medeltal för 1954—1957 omkring 415 000 ton per år, varav 157 000 ton per år importerades. Det bör enligt bolaget beaktas, att importen av kallvalsad tunnplåt är i starkt stigande och att någon hänsyn ej tagits till exportmöjligheterna.

Bolaget berör även möjligheterna till vidare bearbetning av tunnplåten. Viss förädling bör enligt skrivelsen ske vid järnverket, exempelvis ytbehandling av olika slag; i det föreliggande utbyggnadsprojektet har även upptagits en förtenningsanläggning. Annan bearbetning av tunnplåt, såsom pressning, stansning eller svetsning, passar väl i en småindustriell verksamhet. Bolaget anför, att tillverkning av tunnplåt vid Norrbottens järnverk skulle i betydligt högre grad än järnverkets nuvarande produktion vara ägnad att stimulera tillkomsten av småindustri i Norrbotten.

I tekniskt avseende innebär bolagets förslag, att en jämförelsevis ny valsningsslagmetod skall komma till användning. Tunnplåttillverkning sker eljest antingen i s. k. handplåtverk, som numera anses föråldrade och som successivt utträngas, eller i kontinuerliga verk med mycket hög kapacitet; sistnämnda verk är starkt kapitalkrävande. Bolaget har emellertid stannat för en ny typ av valsverk, det s. k. sendimirverket, som arbetar kontinuerligt och befunnits väl lämpa sig för produktion av den storlek varom nu är fråga eller 90 000 ton per år. F. n. finns fyra sendimirverk i drift för valsning av stål.

Investeringskostnaderna beräknas till sammanlagt 83 miljoner kronor. Av beloppet, som inbegriper egentliga anläggningskostnader, ränta under utbyggnadstiden samt valsar och reservdelar, belöper sig 41,3 miljoner kronor på ett varmvalsverk, 26,7 miljoner kronor på ett kallvalsverk och sålunda tillhoppa 68,0 miljoner kronor på själva valsverksanläggningen. Återstoden, 15,0 miljoner kronor, avses för en förtenningsanläggning. Bolaget har under hand upplyst, att utrustning för i runt tal 40 miljoner kronor kan beställas hos svenska firmor.

Enligt bolagets driftkalkyler är den planerade investeringen lönsam. Sålunda kan förutses visst driftöverskott efter årlig avskrivning och ränta å tillhoppa 15 procent. Kalkylen uppges baserad på försiktigt beräknade självkostnader och dagens prisläge, vilket enligt bolaget kan betraktas som pressat.

Ur sysselsättningssynpunkt innebär planen, vad först angår anläggningsarbetena, som kan påbörjas under 1959 och avslutas under 1961, ett behov av arbetskraft motsvarande nära 100 000 dagsverken för byggnads- och montagearbetare. För driften av anläggningen beräknar bolaget nyanställning av ca 175 man, om endast de båda valsverken kommer till stånd. Uppföres även förtenningsanläggningen blir nyrekryteringsbehovet ca 235 man. Bolaget framhåller, att utbyggnaden inte endast ökar arbetstillfällena utan även tryggar försörjningen för tidigare anställda, som när försäljningen av halvfabrikat visar sig förlustbringande löper risk att permitteras.

Beträffande finansieringen av utbyggnadsprojektet anför bolaget, att frågan i vilken omfattning medelsbehovet för investeringarna kan täckas av

bolagets i rörelsen tillgängliga medel är i stort sett beroende på konjunktur-utvecklingen och kan inte f. n. med säkerhet överblickas. Det synes emellertid realistiskt att räkna med att ett kostnadsbelopp av 10—20 miljoner kronor kan täckas med dylika medel. Sammanlagt är alltså ett kapitaltillskott utifrån av i runda tal 60—70 miljoner kronor behövt för projektets genomförande. En del av nämnda belopp torde kunna anskaffas genom lån mot inteckningar i bolagets fastigheter och förlagsegenom. För finansieringen i övrigt hemställs om medverkan av statsmakterna.

Departementschefen framhåller, att verksamheten vid de statsägda aktiebolagen i princip bör bedömas ur affärsmässiga synpunkter. Inte minst gäller detta de företag, som driver sin rörelse på konkurrensbasis och på vilka uppmärksamheten särskilt riktats i det föregående. Dock bör beaktas att samtliga dessa företag tillkommit för att i ett eller annat avseende tillgodose ett samhällsintresse. Det kan exempelvis ha gällt att ta upp en ur försörjningssynpunkt angelägen produktion av viktiga förnödenheter och därmed förbundet utvecklingsarbete eller att skapa eller stödja sysselsättning i områden där stor arbetslöshet varit rådande eller befarats uppkomma. De sociala aspekterna på de statliga bolagens verksamhet aktualiseras under tider då, såsom just nu är fallet, sysselsättningen inom vida områden av näringslivet sviktar och det allmänna nödgas inskrida med olika medel för att motverka den ökade arbetslösheten. Av särskilt intresse i detta sammanhang är företagets investeringsverksamhet. Liksom inom den privata sektorn av näringslivet föreligger hos de statliga bolagen ett kontinuerligt behov av investeringar för utbyggnad och rationalisering. I vetenskap härom har departementschefen under hand uppmanat bolagsledningarna att aktualisera förefintliga investeringsprojekt, så att dessa, samordnade med övriga samhällseliga åtgärder, skall kunna sättas in för att upprätthålla sysselsättningen då så befinnes lämpligt i ett skärpt arbetsmarknadsläge. Om ifrågakvarande projekt kan utnyttjas i nu nämnt syfte och på längre sikt bedömes gagneliga för företagen, bör dessa enligt min mening kunna räkna med finansiell medverkan av statsmakterna, i den mån ett sådant stöd är erforderligt.

Vid tidigare överväganden om fortsatt utbyggnad av Norrbottens järnverk har betänkligheter kunnat anföras bl. a. inför de mycket betydande kapitalbehov, som därvid anmält sig. En ny anläggning för exempelvis valsning av grovplåt är för att bli lönsam mycket kapitalkrävande och medför därjämte anspråk på en likaledes kostsam utvidgning av bolagets metallurgiska avdelningar. Bolaget har emellertid nu funnit en väg att med jämförelsevis måttlig kapitalinvestering få till stånd en valsverksanläggning, som medger en räntabel drift i den skala som nu är lämplig för järnverket. I utbyggnadsplanen ingår ett varmvalsverk och ett kallvalsverk till en beräknad kostnad av sammanlagt 68 miljoner kronor.

Den föreslagna utbyggnaden av Norrbottens järnverk han väntas få stor betydelse dels som ett led i strävandena att förbättra försörjningsmöjligheterna för befolkningen i Norrbotten, dels för bolaget ur rent företagsekonomiska synpunkter. Enligt departementschefens uppfattning bör ut-

byggnaden därför komma till stånd. Med hänsyn till det rådande sysselsättningsläget bör arbetet med uppförande av varm- och kallvalsverken påbörjas utan tidsutdräkt.

I ett senare skede av utbyggnaden avser bolaget enligt föreliggande plan att uppföra en anläggning för förtenning av tunnplåt, kostnadsberäknad till 15 miljoner kronor. Departementschefen inser önskvärdheten av att förädlingen av produkterna drivs så långt lämpligen kan ske inom järnverket och vill därför i princip förorda, att järnverket framdeles utrustas med en anläggning för ytbehandling eller förädling i annan form av tunnplåten. Ställningstagandet till utbyggnadsplanen i denna del synes emellertid utan olägenhet kunna anstå i avvaktan på resultatet av ytterligare överväganden om bl. a. avsättningsmöjligheterna för olika slag av vidarebearbetad tunnplåt.

Kostnaderna för uppförandet av de båda valsverken beräknas till 68 miljoner kronor. Härav erfordras, enligt vad underhand inhämtats, omkring 15 miljoner kronor under 1959, 37 miljoner kronor under 1960 och 16 miljoner kronor under 1961. Efter fortsatta undersökningar av finansieringsmöjligheterna har vidare upplysts, att ett belopp av sammanlagt omkring 40 miljoner kronor torde kunna ställas till förfogande för utbyggnaden med anlåtande av bolagets egna medel och inteckningslån. Sistnämnda belopp beräknas vara tillräckligt för att täcka investeringskostnaderna till och med budgetåret 1959/60. För detta budgetår är sålunda något kapitaltillskott från statens sida för uppförandet av valsverken inte erforderligt. Huruvida även återstoden av kapitalbehovet för valsverken, eller högst i runt tal 30 miljoner kronor, kan helt eller delvis anskaffas genom bolagets egen försorg synes kunna klarläggas till nästa höst. Därest det då visar sig, att statens medverkan vid projektets fortsatta finansiering är påkallad, torde frågan om i vilken omfattning och i vilken form detta skall ske få upptagas i statsverkspropositionen 1960. Då utbyggnadens igångsättande och fullföljande kan medföra framtida anspråk på anslag eller finansiella åtaganden av staten torde emellertid frågan redan nu böra underställas riksdagens prövning.

Utskottet. Det framlagda förslaget till utbyggnad av valsverksanläggningen vid Norrbottens järnverk är att betrakta som ett led i bolagets strävan att successivt förbättra sina ekonomiska betingelser. Förslaget syftar till att möjliggöra en vidarebearbetning inom bolaget av en årlig kvantitet om 90 000 ton valsat material, vilket för närvarande måste säljas som halvfabrikat. Under goda konjunkturer föreligger det i allmänhet icke några svårigheter att vinna avsättning för ifrågavarande material. Vid försämrade konjunkturer är det emellertid halvfabrikaten, som i första hand drabbas av prisfall och avsättningssvårigheter. För att eliminera de förlustrisker, som vidlåda denna del av produktionen, har bolaget, som haft olika utbyggnadsalternativ till övervägande, förordat en utbyggnad av järnverket med ett kontinuerligt varm- och kallvalsverk för tillverkning av tunnplåt. För en sådan anläggning, vilken kostnadsberäknats till 68 miljoner

kronor, anses tala dels den expanderande marknaden för ifrågavarande material, dels den förhållandevis måttliga kapitalinsats, som anläggningen i jämförelse med andra tänkbara alternativ kräver. Förutom ett förbättrat ekonomiskt resultat skulle investeringen därjämte möjliggöra ökad och tryggare sysselsättning. Sålunda beräknas ytterligare ca 175 man kunna anställas vid järnverket samtidigt som en stabiliserande effekt uppnås på driften — och därmed sysselsättningen — vid de nuvarande anläggningarna. Vidare må framhållas, att en tillverkning av tunnplåt även kan tänkas uppmuntra tillkomsten av viss småindustriell verksamhet i Norrbotten.

Med hänsyn till vad som upplysts i ärendet har utskottet i likhet med departementschefen kommit till den uppfattningen, att förslaget grundar sig på en realistisk bedömning av marknadsläget och även i övrigt är motiverat. Utbyggnaden synes därför böra komma till stånd. Någon anledning att — såsom motionsvis påyrkats — låta projektets genomförande anstå i avvaktan på en ytterligare analys av de ekonomiska förutsättningarna för det samma, anser utskottet icke föreligga. Motionerna avstyrkas alltså.

Vad angår finansieringen har departementschefen upplyst, att ett belopp av sammanlagt omkring 40 miljoner kronor torde kunna ställas till förfogande för utbyggnaden med anlåtande av bolagets egna medel och inteckningslån och att nämnda belopp torde vara tillräckligt för att täcka investeringskostnaderna till och med budgetåret 1959/60. Huruvida även återstoden av kapitalbehovet — ca 30 miljoner kronor — kan helt eller delvis anskaffas genom bolagets egen försorg är det icke möjligt att klarlägga förrän senare i år. Om det därvid skulle visa sig, att statens medverkan är påkallad för den fortsatta finansieringen, förutsättes frågan om omfattningen av och sättet för denna medverkan få upptagas i nästa års statsverksproposition.

Utskottet är medvetet om svårigheterna för bolaget att redan nu överblicka sina möjligheter att finansiera projektet, då dessa nära sammanhänga med konjunkturutvecklingen. Frågan om sättet för den fortsatta finansieringen torde därför i enlighet med departementschefens förslag få upptagas till behandling, sedan bättre underlag erhållits för en bedömning av densamma. Utskottet förutsätter dock, att bolaget noga överväger vilka möjligheter det har att med egna medel eller lånevägen självt klara projektets genomförande.

I enlighet med vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 142 och II: 188, godkänna de i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1959 angivna riktlinjerna för utbyggnad av Norrbottens järnverk aktiebolag.

Handelsdepartementet

2:o) Handelsdepartementet: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 1, s. 25) att dels godkänna av departementschefen förordade

ändringar i personalförteckningen för handelsdepartementet, dels godkännas av departementschefen förordad avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60, dels ock till Handelsdepartementet: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 354 500 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 346 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att två tjänster som förste kanslisekreterare i Ae 23 uppföres å ordinarie stat. — Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknas 8 300 kronor.

Utskottet tillstyrker de föreslagna ändringarna i personalförteckningen och har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för handelsdepartementet, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1959;

b) godkänna följande avlöningsstat för handelsdepartementet att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	47 200
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	559 900
3. Ersättning till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	170 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	414 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	154 600
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	8 300

Summa kronor 1 354 500

c) till *Handelsdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 354 500 kronor.

3:o) **Handelsdepartementet: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2, s. 26) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 70 500 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sundelin* (I: 257) och den andra inom andra kammaren av herr *Ståhl m. fl.* (II: 317), har, såvitt nu är i fråga, hemställts, att riksdagen måtte

till Handelsdepartementet: Omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 63 500 kronor.

Angående motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 248.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 90 000 kronor.

I enlighet med vad chefen för finansdepartementet anfört vid anmälan av finansdepartementets omkostnadsanslag föreslås, att i handelsdepartementets omkostnadsstat anslagsposten till expenser nedräknas med 10 000 kronor, motsvarande för innevarande budgetår anvisat belopp till bränsle, lyse och vatten, samt med 9 500 kronor, som utgör den årliga kostnaden för handelsdepartementet för rikssamtal och telegram, vilka expedieras vid departementens gemensamma växel. Anslagsposten till expenser bör vidare nedräknas med 7 000 kronor, som upptagits för innevarande budgetår till vissa ersättningsanskaffningar av engångsnatur. Å andra sidan ökar medelsbehovet med 5 000 kronor för vissa möbelinköp. För publikationstryck har beräknats ytterligare 2 000 kronor.

Utskottet. Ifrågavarande motioner utgöra ett led i en av samma motionärer framlagd plan för en generell minskning med 10 procent av vissa i statsverkspropositionen under olika huvudtitlar upptagna omkostnadsanslag. Utskottet har i tidigare sammanhang förklarat sig icke kunna tillstyrka en sådan metod för anslagsminskning. I enlighet härmed avstyrker utskottet jämväl förevarande motioner.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 257 och II: 317, såvitt nu är i fråga, till *Handelsdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 70 500 kronor.

4:o) **Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 26), innebärande en av belastningen på anslaget föranledd anslagshöjning av 4 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

Kommerskollegium m. m.

5:o) **Kommerskollegium: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, s. 27—33) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för kommerskollegium, dels god-

känna av departementschefen förordad avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60, dels ock till Kommerskollegium: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 3 316 200 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sundelin* (I: 256) och den andra inom andra kammaren av herr *Ståhl m. fl.* (II: 316) har, såvitt nu är i fråga, hemställts, att riksdagen måtte — i anslutning till en överflyttning till kollegium av statens handelslicensnämnds utredande och statistiska uppgifter på bränsleområdet — till Kommerskollegium: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 3 368 000 kronor, innebärande en höjning i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 51 800 kronor.

Angående motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 316.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 180 100 kronor.

Departementschefen finner icke skäl tillstyrka kollegii förslag, att det utredningsarbete och den statistiska verksamhet med avseende å bränsleförsörjningen, som för närvarande bedrivs inom statens handelslicensnämnd, överföres till kollegium.

Med hänsyn till det utbredda intresset av en fullständigare kvartals- och lagerstatistik än för närvarande tillstyrkes inrättande å statistiska byrån av en tjänst som kontorist i Ae 9 och en tjänst som kontorsbiträde i reglerad befordringgång. Kostnaderna härför uppgår till 22 600 kronor. Då en ytterligare förstärkning av byråns personal synes motiverad för handelsstatistikens och den övriga varustatistikens anpassning till den nya näringsstatistiska varunomenklaturen, förordas vidare en uppräknig av anslaget med 33 000 kronor för bestridande av arvoden åt tillfällig personal samt med ett belopp motsvarande avlöningskostnaderna för ett biträde i reglerad befordringgång.

För att möjliggöra för kollegium att vid behandlingen av vissa elektrifieringsfrågor tillkalla erforderlig expertis och sakkunskap tillstyrker departementschefen anvisning av 5 000 kronor. Med hänsyn till arbetsbördan inom garantilänesektionen föreslås, att 30 000 kronor må disponeras för anställning av extra arbetskraft.

Härutöver tillstyrkes ordinariesättning av en tjänst som byrådirektör i Ae 24, en tjänst som förste aktuarie i Ae 23 och två tjänster som förste byråsekreterare i Ae 23 samt extraordinariesättning av tjänsten som extra amanuens, varjämte enligt grunderna för den reglerade befordringsgången sex kontorsbiträdestjänster i Ae 5 torde utbytas mot kontorsbiträdestjänster i Ao 5.

Enligt beslut av 1957 års riksdag skall vissa kostnader för utredningsarbetet i samband med förhandlingarna om ett europeiskt frihandelsområde bestridas från förevarande anslag. Medelsbehovet under anslaget för ifrågasvarande utredningsarbete beräknas för nästa budgetår till oförändrat 120 000 kronor.

Till löneklassändringar upptages 7 300 kronor och till kompensation för höjda folkpensionsavgifter 20 200 kronor.

Utskottet tillstyrker de förordade ändringarna i personalförteckningen för kommerskollegium och har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen.

Av det anförda följer, att utskottet icke anser sig kunna biträda det motionsvis framförda förslaget om överflyttning till kollegium av handelslicensnämndens utredande och statistiska uppgifter på bränsleområdet. Motionärerna hänvisa till att handelslicensnämnden i sin petitaframställning beräknat, att överflyttningen skulle möjliggöra en sänkning av nämndens avlöningsanslag med 115 000 kronor. Samtidigt skulle enligt motionärerna i samband med de ifrågavarande uppgifternas överföring till kollegium dettas avlöningsanslag endast behöva uppräknas med 52 000 kronor. Utskottet vill i sammanhanget påpeka, att enligt kollegii petitaframställning de ökade lönekostnaderna i samband med överflyttningen kunna beräknas till ca 75 000 kronor. Härtill kommer att, enligt vad utskottet under hand inhämtat, personalen vid vederbörande sektion inom handelslicensnämnden numera minskat, så att lönekostnaderna i stort sett motsvara det av kollegium för ändamålet beräknade medelsbehovet. Några egentliga kostnads-mässiga fördelar torde sålunda icke stå att vinna med en överflyttning. Under sådana förhållanden synas ifrågavarande uppgifter tills vidare bära kvarligga hos nämnden i avvaktan på att slutlig ställning tages till hur handläggningen av de till handelsdepartementets verksamhetsområde hörande bränslefrågorna skall ordnas på längre sikt.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 256 och II: 316, såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för kommerskollegium, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1959;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommerskollegium att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 316 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	10 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 561 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	407 000

5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	20 200
<hr style="width: 100%; border: 0.5px solid black;"/>	
Summa kronor 3 316 200	

c) till *Kommerskollegium*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 3 316 200 kronor.

6:o) *Kommerskollegium*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5, s. 33—35) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 578 400 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 257 av herr *Sundelin* och II: 317 av herr *Ståhl m. fl.* hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte till *Kommerskollegium*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 520 600 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 568 500 kronor.

Departementschefen föreslår, att posten till sjukvård m. m. sänkes med 4 000 kronor. För internordiska resor beräknas under särskild delpost 3 000 kronor.

Kommerskollegii förslag om utvidgning av månadsstatistiken anser departementschefen sig böra biträda och beräknar sålunda till ändamålet 24 000 kronor för nästa budgetår. Å andra sidan uppskattas de ökade inkomsterna vid försäljningen av kollegii statistiska publikationer till 21 000 kronor, varför nettoökningen blir relativt måttlig. På grund av bortfallet av publikationen Kartellregistret beräknas inkomstökningen under uppbörds-posten Försäljningsmedel för publikationer till (21 000 — 4 100 =) 16 900 kronor.

Till nytryckning av blanketter för kvartalsstatistiken m. m. har *kommerskollegium* uppskattat det för innevarande budgetår erforderliga anslagsbehovet till sammanlagt 20 000 kronor. Denna beräkning lämnas i och för sig utan erinran. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera på framställning av *kommerskollegium* lämna kollegium medgivande till de överskridanden av posten till Publikationstryck och av delposten till Övriga expenser, som kan visa sig behövliga.

Till kompensation för stegrade tryckningskostnader för kollegii övriga statistiska publikationer upptages 3 800 kronor.

Utskottet avstyrker — av samma skäl som utskottet anfört under punkten 3 — förevarande motioner, jämväl i vad de avse förevarande anslag.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 257 och II: 317, såvitt nu är i fråga, till *Kommerskollegium*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 578 400 kronor.

7:o) **Bergsstaten: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6, s. 36 och 37) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60, dels ock till Bergsstaten: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 298 800 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 300 300 kronor.

Departementschefen föreslår — i huvudsaklig överensstämmelse med kommerskollegii beräkning — att anslaget minskas med avrundat 1 500 kronor.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning, kommer framdeles under riksdagen att avgiva utlåtande beträffande ett motionsvis väckt förslag om upprättande av partsrepresentation i form av förtroenderåd vid bergmästarämbetena i enlighet med vad som skett inom yrkesinspektionens olika distrikt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	244 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> ..	12 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	40 500
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 800
	Summa kronor 298 800

b) till *Bergsstaten: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 298 800 kronor.

8:o) **Bergsstaten: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7, s. 37) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 40 500 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 257 av herr *Sundelin* och II: 317 av herr *Ståhl m. fl.* hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 36 500 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 43 500 kronor.

Departementschefen föreslår, att anslaget sänkes med 3 000 kronor, som anvisats för innevarande budgetår till bestridande av vissa kostnader av engångskaraktär.

Utskottet avstyrker — av samma skäl som utskottet anfört under punkten 3 — förevarande motioner, jämväl i vad de avse förevarande anslag.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,
att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 257 och II: 317, såvitt nu är i fråga, till *Bergsstaten: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 40 500 kronor.

9:o) *Sprängämnesinspektionen: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8, s. 37—39) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för sprängämnesinspektionen, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60, dels ock till Sprängämnesinspektionen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 246 200 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 226 500 kronor.

Då det icke visat sig möjligt att finna kompetent sökande till arvodesbefattningen som militärassistent, tillstyrker departementschefen att befattningen omvandlas till tjänst som förste byråingenjör med placering i lönegrad Ae 21. Det ökade medelsbehovet härför uppgår till 13 300 kronor.

Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonalen bör i personalförteckningen för sprängämnesinspektionen uppföras en tjänst som kontorsbiträde i Ao 5.

Såsom automatiska anslagshöjningar beräknas 4 800 kronor för löneklassändringar m. m. samt 1 600 kronor till kompensation för höjda folkpensionsavgifter.

Utskottet tillstyrker de förordade ändringarna i personalförteckningen för inspektionen. Mot kostnadsberäkningen har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för sprängämnesinspektionen, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1959;

b) godkänna följande avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	96 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	119 600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	28 200
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 600

Summa kronor 246 200

c) till *Sprängämnesinspektionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 246 200 kronor.

10:o) *Sprängämnesinspektionen*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9, s. 39) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 36 100 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 257 av herr *Sundelin* och II: 317 av herr *Ståhl m. fl.* hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte till *Sprängämnesinspektionen*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 32 500 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 32 100 kronor.

Departementschefen föreslår, att ytterligare 2 000 kronor anvisas till övriga expenser, vilket motiveras dels av kostnadsstegringar dels av att inspektionen tillförts ytterligare personal. För viss upprustning av inspektionens nya laboratorium beräknas 2 000 kronor.

Utskottet avstyrker — av samma skäl som utskottet anfört under punkten 3 — förevarande motioner, jämväl i vad de avse förevarande anslag.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 257 och II: 317, såvitt nu är i fråga, till *Sprängämnesinspektionen*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 36 100 kronor.

11:o) *Näringsfrihetsrådet*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10, s. 39 och 40) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för näringsfrihetsrådet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60, dels ock till *Näringsfrihetsrådet*: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 108 600 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Svärd* (I: 140) och den andra inom andra kammaren av herr *Magnusson* i *Borås m. fl.* (II: 189), i vilka hemställts, att riksdagen måtte *dels* för budgetåret 1959/60 anvisa under näringsfrihetsrådets, ombudsmannaämbetets för näringsfrihetsfrågor och statens pris- och kartellnämnds avlöningsanslag tillhoppa 1 444 200 kronor samt under samma myndigheters omkostnadsanslag tillhoppa 232 700 kronor, *dels* i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte instundande höstriksdag framlägga förslag om sådan organisation av nämnda myndigheter, att verksamheten under tiden 1 januari—30 juni 1960 kan enligt i motionerna angivna riktlinjer bedrivas inom en kostnadsram av omkring 838 000 kronor.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionen II: 189.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att för nästa budgetår de tre i motionerna angivna myndigheternas avlöningsanslag anvisas med tillhoppa 2 034 200 kronor samt berörda myndigheters omkostnadsanslag med tillhoppa 302 700 kronor.

Näringsfrihetsrådets avlöningsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 112 500 kronor.

Departementschefen föreslår, att posten till arvoden och särskilda ersättningar nedräknas med 4 500 kronor. Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter upptages 600 kronor.

Utskottet. I motionerna har givits uttryck åt den uppfattningen, att ett minskat behov föreligger av en kontinuerlig samhällelig kontroll av pris- och konkurrensförhållandena inom näringslivet och att med hänsyn härtill en krympning och anpassning av de kontrollerande och övervakande organens omfång bör ske. Vad angår näringsfrihetsrådet och ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor antydes i motionerna icke närmare på vad sätt en sådan anpassning tänkes komma till stånd. I fråga om pris- och kartellnämnden förordas den vid nämndens inrättande alternativt föreslagna anordningen att till kommerskollegium knyta en pris- och kartellbyrå samt en rådgivande nämnd.

Utskottet finner för sin del icke skäl föreligga för en inskränkning av ifrågavarande myndigheters organisationer. Med hänsyn till konkurrensens betydelse för den allmänna prisnivån och för utvecklingen inom samhället synes det utskottet angeläget, att organisatoriska förutsättningar föreligga för att tillräckligt effektivt kunna ingripa mot samhällsskadliga verkningar av konkurrensbegränsningar och för att tillräckligt ingående kunna följa prisutvecklingen och de faktorer, som påverka denna. Med hänsyn härtill och då de skäl i övrigt, som på sin tid motiverade den närmare utformningen av ifrågavarande myndigheter, i stort alltjämt torde äga giltighet, avstyrkas motionerna, såväl i vad de avse skrivelse till Kungl. Maj:t om ändrad organisation av berörda myndigheter som beträffande anslagen till desamma.

Mot Kungl. Maj:ts förslag under nu ifrågavarande punkt har utskottet icke något att erinra.

Med avseende å anslagen till Näringsfrihetsrådet: Omkostnader, Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Avlöningar och Omkostnader samt Statens pris- och kartellnämnd: Avlöningar och Omkostnader gör utskottet hemställan under efterföljande punkter.

I fråga om nu förevarande punkt hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 140 och II: 189, såvitt nu är i fråga,

a) godkänna följande avlöningsstat för näringsfrihetsrådet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	31 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	73 300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 700
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	600
	108 600

Summa kronor 108 600

b) till *Näringsfrihetsrådet*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 108 600 kronor;

II. att motionerna I: 140 och II: 189, såvitt de avse skrivelse till Kungl. Maj:t, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

12:o) *Näringsfrihetsrådet*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11, s. 40 och 41) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 11 200 kronor.

Näringsfrihetsrådets omkostnadsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 11 200 kronor.

Departementschefen föreslår oförändrad medelsanvisning samt tillstyrker, att rådet må i den utsträckning Kungl. Maj:t medgiver använda anslaget jämväl till traktamente och reseersättning till sakkunniga, som rådet för utredning i vid rådet anhängigt ärende finner nödigt höra.

Utskottet, som under punkten 11 avstyrkt motionerna I: 140 och II: 189, biträder Kungl. Maj:ts föreliggande förslag till medelsanvisning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 140 och II: 189, såvitt nu är i fråga, till *Näringsfrihetsrådet*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 11 200 kronor.

13:o) *Ombudsmannaämbetet* för näringsfrihetsfrågor: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 12, s. 41) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60, dels ock till *Ombudsmannaämbetet* för näringsfrihetsfrågor: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 276 100 kronor.

Ombudsmannaämbetets för näringsfrihetsfrågor avlöningsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 273 800 kronor.

Departementschefen föreslår, att anslaget uppräknas med 600 kronor till löneklassuppflyttning och med 1 700 kronor till kompensation för höjda folkpensionsavgifter.

Utskottet, som under punkten 11 avstyrkt motionerna I: 140 och II: 189, biträder Kungl. Maj:ts föreliggande förslag till medelsanvisning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 140 och II: 189, såvitt nu är i fråga,

a) godkänna följande avlöningsstat för ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	10 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	226 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	37 900
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 700
	Summa kronor 276 100

b) till *Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 276 100 kronor.

14:o) **Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 13, s. 42) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 25 200 kronor.

Ombudsmannaämbetets för näringsfrihetsfrågor omkostnadsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 25 200 kronor.

Departementschefen föreslår oförändrad medelsanvisning.

Utskottet, som under punkten 11 avstyrkt motionerna I: 140 och II: 189, biträder Kungl. Maj:ts föreliggande förslag till medelsanvisning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 140 och II: 189, såvitt nu är i fråga, till *Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 25 200 kronor.

15:o) **Statens pris- och kartellnämnd: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 14, s. 42—44) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens pris- och kartellnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60, dels ock till Statens pris- och kartellnämnd: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 649 500 kronor.

Statens pris- och kartellnämnds avlöningsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 1 680 700 kronor.

Departementschefen föreslår, att anslaget — efter en mera realistisk beräkning av vissa tidigare schablonmässigt uppskattade utgiftsposter — minskas med 55 200 kronor. Å andra sidan upptages för automatiska lönegrads- och löneklassuppflyttningar höjning med 14 320 kronor och för kompensation för höjda folkpensionsavgifter 9 700 kronor.

Utskottet, som under punkten 11 avstyrkt motionerna I: 140 och II: 189, biträder Kungl. Maj:ts föreliggande förslag till medelsanvisning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 140 och II: 189, såvitt nu är i fråga,

a) godkänna följande avlöningsstat för statens pris- och kartellnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60.

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	79 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	36 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 308 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	216 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	9 700

Summa kronor 1 649 500

b) till *Statens pris- och kartellnämnd: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 649 500 kronor.

16:o) **Statens pris- och kartellnämnd: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 15, s. 44 och 45) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 266 300 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 257 av herr *Sun-*

delin och II: 317 av herr *Ståhl m. fl.* hemställt, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte till Statens pris- och kartellnämnd: Omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 239 700 kronor.

Statens pris- och kartellnämnds omkostnadsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 266 300 kronor.

Departementschefen föreslår, att posterna till reseersättningar och till bränsle, lyse och vatten uppräknas med respektive 10 000 och 2 800 kronor. Å andra sidan bör posten till övriga expenser minskas med 2 800 kronor och posten till publikationstryck med 10 000 kronor. Anslagsberäkningen innebär oförändrad medelsanvisning.

Utskottet avstyrker — av samma skäl som utskottet anfört under punkten 3 — motionerna I: 257 och II: 317, jämväl i vad de avse förevarande anslag.

Under punkten 11 har utskottet avstyrkt motionerna I: 140 och II: 189.

Mot Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 140 och II: 189 samt I: 257 och II: 317, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Statens pris- och kartellnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 266 300 kronor.

Bergsbruk, industri, hantverk, teknisk forskning m. m.

17:o) **Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16, s. 46—50) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för Sveriges geologiska undersökning, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60, dels ock till Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 2 004 400 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 559 700 kronor.

Avlöningskostnaderna för ett förste laboratoriebiträde i Ae 10, vilka för närvarande bestrides från det särskilda reservationsanslaget till djupborrning efter salt och olja i Skåne, bör från och med nästa budgetår betalas ur förevarande anslag, vilket föranleder höjning av posten till övrig icke-ordinarie personal med 12 400 kronor. För att möta den ökade arbetsbelastningen hos undersökningen tillstyrks också en uppräknning av nämnda anslagspost med sammanlagt 22 500 kronor för att möjliggöra anställning i mån

av behov av experter, extra skrivhjälp, extra geologer och tillfälliga biträden.

Vidkommande anslagsposten till avlöningar till extra personal torde få anmälas, att Kungl. Maj:t numera föreskrivit, att geologiska undersökningens löpande utgifter till löner och omkostnader för de arbeten, vilka föränledes av det mellan kommerskollegium och Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag (LKAB) träffade avtalet om undersökning för bolagets räkning av vissa järnmalmfyndigheter inom Norrbottens län, skall bestridas från geologiska undersökningens avlönings- och omkostnadsanslag på sätt sker för övrig uppdragsverksamhet. Anslagsbehovet för personal, anställd i anledning av uppdrag, ökar härigenom rätt avsevärt, och departementschefen uppskattar det för nästa budgetår erforderliga medelstillskottet till 377 000 kronor. Samtidigt ökar emellertid geologiska undersökningens inkomster av beställningsverksamhet. Departementschefen vill i detta sammanhang bringa till riksdagens kännedom, att den av honom under avlöningsanslaget förra året omnämnda utredningen angående principerna för taxesättningen hos geologiska undersökningen numera slutförts och föränlett beslut av Kungl. Maj:t om övergång för undersökningens del till ungefär samma system för debitering av uppdrag, som för närvarande tillämpas hos exempelvis statens provningsanstalt.

Hur andra utgifter för geologiska undersökningens arbeten åt LKAB än löner och löpande omkostnader skall redovisas, liksom taxesättningen i detta särskilda fall, är för närvarande föremål för övervägande. Huvudsakligen gäller det kostnader för anskaffning av utrustning. Det har icke heller varit möjligt att på förhand bedöma storleken av de under arbetenas gång successivt uppkommande behoven av materiel, och det är därför ogörligt att inom ramen för det ordinarie budgetarbetet beräkna medel till ändamålet. Under förutsättning att riksdagen icke reser någon invändning häremot anser departementschefen det under sådana förhållanden få ankomma på Kungl. Maj:t att efter de kompletterande utredningar, vilka kan visa sig erforderliga, meddela de beslut i hithörande frågor, som betingas av den speciella formen för LKAB:s här åsyftade beställning hos geologiska undersökningen.

Departementschefen föreslår vidare, att tjänsten som överdirektör vid geologiska undersökningen från och med nästa budgetår uppflyttas i lönegrad från Bo 4 till Bo 5. Den härav föränledda merkostnaden under ordinarieposten beräknas till 2 100 kronor.

I övrigt föreslås höjning för vikariatsersättningar med 1 000 kronor, för grundlöneförändringar med 9 100 kronor, för rörligt tillägg med 11 000 kronor och för kompensation för höjda folkpensionsavgifter med 12 600 kronor. För löneklassändringar m. m. beräknas minskning med 3 100 kronor.

Utskottet tillstyrker, att tjänsten som överdirektör uppflyttas från Bo 4 till Bo 5. Mot den verkställda anslagsberäkningen har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för Sveriges geologiska undersökning, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1959;

b) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	498 800
2. Avlöningar till extra personal, <i>förslagsvis</i>	552 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	744 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	196 600
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	12 600
Summa kronor	2 004 400

c) till *Sveriges geologiska undersökning*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 2 004 400 kronor.

18:o) *Sveriges geologiska undersökning*: **Omkostnader**. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, s. 51 och 52) innebärande en anslagshöjning av 258 400 kronor, avseende 220 000 kronor posten till omkostnader i anledning av uppdrag, 26 900 kronor posten till bränsle m. m., 6 000 kronor posten till övriga expenser, 500 kronor posten till sjukvård m. m. samt 5 000 kronor posten till övriga utgifter, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 904 900 kronor.

19:o) *Sveriges geologiska undersökning*: **Resor och fältarbeten**. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, s. 52 och 53), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning*: *Resor och fältarbeten* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 145 000 kronor.

20:o) *Sveriges geologiska undersökning*: **Utrustning**. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, s. 53 och 54), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Utrustning* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 280 000 kronor.

21:o) **Sveriges geologiska undersökning: Malmletning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, s. 54—57), innebärande en anslagshöjning av 76 000 kronor, vilken föranletts av behovet att i vissa hänseenden skapa bättre betingelser för malmletningsverksamheten, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Malmletning* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 1 316 000 kronor.

22:o) **Sveriges geologiska undersökning: Inventering av torvmossar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 58), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Inventering av torvmossar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

23:o) **Vissa kostnader för statens gruvegendom.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 58 och 59), innebärande en nedräkning av anslaget med 6 300 kronor till följd av minskat medelsbehov för undersökningsverksamheten inom Ruotivare statsgruvefält, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Vissa kostnader för statens gruvegendom* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 45 700 kronor.

24:o) **Statens provningsanstalt: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 23, s. 59—62) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för statens provningsanstalt, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60, dels ock till Statens provningsanstalt: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 2 303 400 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 255 100 kronor.

Departementschefen upplyser, att han med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallat särskilda utredningsmän med uppdrag att verkställa översyn av den statliga provningsverksamheten och dess organisation med särskild inriktning på statens provningsanstalt. Enligt de för utredningen lämnade direktiven åsyftas en samordning av provningsverksamheten i vårt land och en viss gränsdragning mellan olika organ, vilka för närvarande sysslar med dylik verksamhet, varigenom skulle erhållas ett bättre ekonomiskt utbyte av de samlade resurserna på området.

I avvaktan på resultatet av denna utredning anser departementschefen sig

icke böra tillstyrka inrättande av nya befattningar vid provningsanstalten. Ej heller är han beredd att nu pröva förslagen om ändrad lönegradsplacering för vissa tjänster. Däremot tillstyrkes ordinariesättning av en tjänst som förste avdelningsingenjör. För övertids- och vikariatsersättningar samt för vissa ändringar av automatisk karaktär bör en uppräknig ske av anslaget med 48 300 kronor.

Utskottet har icke något att erinra mot den föreslagna ändringen i personalförteckningen liksom ej heller mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens provningsanstalt vidtaga den ändring, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1959;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	553 400
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 500
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	403 700
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 032 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	301 700
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	11 100
	11 100

Summa kronor 2 303 400

c) till *Statens provningsanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 2 303 400 kronor.

25:o) **Statens provningsanstalt: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 62 och 63), innebärande en anslagsminskning av 5 000 kronor till följd av en nedräkning med samma belopp av posten till reseersättningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 441 800 kronor.

26:o) **Statens provningsanstalt: Utrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 63 och 64), innebärande en anslagshöjning av 135 000 kronor, vilken föranledes av kostnaderna för vissa installationsarbeten i den elektriskt-fysikaliska avdelningens nybyggnad, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt: Utrustning* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 335 000 kronor.

27:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 26, s. 64—70) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60, dels ock till Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 4 725 400 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 4 676 700 kronor.

Flygtekniska försöksanstalten har allt sedan sin tillkomst år 1940 väsentligen tjänat den svenska försvarsmakten — uppdragen från inhemsk civil flygindustri motsvarar blott några procent av den redovisade totala beställningsvolymen. Av statsmakterna till militär flygforskning anvisade medel utgör sålunda den huvudsakliga basen för anstaltens verksamhet.

Genom den av riksdagen år 1958 beslutade nya försvarsordningen har de ekonomiska betingelserna för anstaltens drift i viss mån ändrats. Särskilt på grund av omställningen mot ökad användning inom försvaret av robotvapen kommer behovet av typbunden forskning som stöd för utveckling av nya bemannade flygplan att nedgå väsentligt, medförande minskade intäkter för anstalten och sysselsättningssvårigheter.

I tionde huvudtiteln förra året anmäldes, att anstaltens taxesättning vore föremål för översyn och att nya bestämmelser för debitering av uppdrag väntades medföra en ej oväsentlig inkomstökning. Vid de diskussioner angående taxesystemet, som sedermera fördes under våren och sommaren 1958, framhöll flygtekniska försöksanstalten, att en höjning av flygförvaltningens utgifter för forskningsuppdrag i det uppkomna läget — konsekvenserna av de nya materielplanerna för flygvapnet kunde först då överblickas — skulle snarare försämra än förbättra anstaltens ekonomi, och anstaltsledningen räknade med att i händelse av höjd taxa, med därav följande minskning i beställningsvolymen, behöva permittera mellan 50 och 60 tjänstemän och ett 40-tal arbetare. Den planerade taxehöjningen vid flygtekniska försöksanstalten ansågs i den situationen tills vidare icke böra genomföras.

Utvecklingen på lång sikt är likväl svarbedömlig. Nedgången i behovet av typbunden forskning och de minskade möjligheterna för flygförvaltningen att i samma utsträckning som tidigare stödjade angelägen allmän forskning äventyrar möjligheterna att effektivt utnyttja anstaltens utrustning och försvagar räntabiliteten av det ansenliga kapital, som under årens lopp investerats i fasta anläggningar och maskiner. Anstaltsstyrelsen räknar för sin del med möjligheterna att nu i stället utvidga forskningen på områden av betydelse för den civila flygtekniken. Det framhålls att den civila luftfarten i världen inträtt i ett skede med utomordentligt lovande framtids-

utsikter. Det är därför angeläget, hävdar styrelsen, att utvidga den grundläggande och långsiktiga forskningen på detta område och därigenom skapa möjligheter för den svenska flygindustrien att på kortare och längre sikt konstruera nya civila transportplan av sådan kvalitet, att de kan vinna efterfrågan på den växande civila flygplansmarknaden utomlands.

Frågan om tillverkning inom landet i stor skala av flygplan för den kommersiella lufttrafiken är för närvarande under diskussion. För närvarande synes dock oklart, om de industriella betingelserna föreligger i vårt land för en dylik främst på export inriktad flygplansproduktion. I det sammanhanget kan nämnas, att flygtekniska försöksanstaltens styrelse under sommaren 1958 uppdragit åt flygtekniska rådet att undersöka bl. a. problemet om förhållandet mellan militär och civil flygteknisk forskning.

I avvaktan på flygtekniska rådets undersökning och de kompletterande utredningar, som kan komma att visa sig behövliga för en realistisk bedömning av hela frågan om den framtida inriktningen hos svensk flygforskning, torde återhållsamhet böra iakttagas i fråga om nya anslag till flygtekniska försöksanstalten. Departementschefen är sålunda icke beredd att tillstyrka ökad medelsanvisning eller andra förändringar under anslagen till avlöningar och omkostnader utan förordar att dessa anslag hålles vid en i stort sett oförändrad nivå. Avlöningsanslaget bör i enlighet härmed endast uppräknas med hänsyn till vissa automatiska utgiftsändringar. Dessa beräknas till 48 700 kronor.

Utskottet finner påkallat, att flygtekniska försöksanstaltens verksamhet göres till föremål för närmare överväganden mot bakgrunden av de ändrade betingelser för denna, som blivit en följd av 1958 års försvarsbeslut. I avvaktan på resultatet av pågående utredningar i ämnet synes, såsom departementschefen framhållit, återhållsamhet böra iakttagas i fråga om nya anslag till anstalten. Med hänsyn härtill och då enligt vad utskottet inhämtat beställningsverksamheten under nästa budgetår, vid oförändrad ram för det egna forskningsarbetet, i stort sett torde kunna rymmas inom nuvarande anslag, har utskottet icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	204 800
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	18 000
3. Avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	1 898 700

4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	2 098 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	489 200
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	16 200
	Summa kronor 4 725 400

b) till *Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 4 725 400 kronor.

28:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 70 och 71), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 2 123 300 kronor.

29:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 28, s. 72 och 73) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 400 000 kronor.

Departementschefen framhåller, att han —i anslutning till vad som anförts under anstaltens avlöningsanslag — endast är beredd att tillstyrka medelsanvisning till vissa för anstaltens drift oundgängligen erforderliga kompletteringsanskaffningar. Härför beräknas 100 000 kronor.

Utskottet tillstyrker förslaget till medelsanvisning och hemställer,

att riksdagen må till *Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

30:o) **Statens hantverksinstitut: Avlöningar till viss personal.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 29, s. 73—76) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för statens hantverksinstitut, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60, dels ock till Statens hantverksinstitut: Avlöningar till viss personal för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 671 900 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 646 800 kronor.

Medel bör upptagas för inrättande av en tjänst som kontorsbiträde i den reglerade befordringsgången, medförande en ökning av anslaget med 10 000 kronor. Den extra ordinarie tjänsten som förste kansliskrivare i Ae 12 föreslås överförd till ordinarie stat. I överensstämmelse med vad chefen för

civildepartementet anført vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör tjänsterna som laboratorieföreståndare och som verkstadschef från och med nästa budgetår uppflyttas i lönegrad från Ao 24 till Ao 26 med i båda fallen benämningen avdelningschef. Härför beräknas under anslaget ytterligare 3 100 kronor. I övrigt föreslås allenast automatiska kostnadsändringar.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, har icke något att invända mot anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens hantverksinstitut, som föranledas av vad departementschefen anført i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1959;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	245 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	6 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	325 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	90 400
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 000
	Summa kronor 671 900

c) till *Statens hantverksinstitut*: Avlöningar till viss personal för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 671 900 kronor.

31:o) **Statens hantverksinstitut: Vissa omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, s. 77), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens hantverksinstitut*: Vissa omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kronor.

32:o) **Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, s. 77 och 78), innebärande en höjning av anslaget med 22 000 kronor för att möjliggöra en utvidgning av institutets kursverksamhet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens hantverksinstitut*: Bidrag till kursverksamheten m. m. för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 330 000 kronor.

33:o) **Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, s. 79 och 80), innebärande en anslagshöjning av 25 000 kronor för att möjliggöra viss komplettering och förnyelse av institutets utrustning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

34:o) **Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33, s. 80 och 81), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 200 000 kronor.

35:o) **Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 34, s. 81 och 82) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 57 600 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Boheman* och *Gunnar Pettersson* (I: 258) och den andra inom andra kammaren av herr *Boija m. fl.* (II: 318), hemställts, att förevarande anslag måtte uppföras med 95 000 kronor.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 318.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 57 600 kronor.

Ingenjörsvetenskapsakademien har hemställt, att anslaget för nästa budgetår höjes till 155 000 kronor. Som allmän motivering har framhållits, att med de senaste årens snabba tekniska utveckling har kontaktverksamheten i Amerikas förenta stater fått en stigande betydelse.

Statskontoret erinrar om att ämbetsverket i utlåtande den 25 augusti 1955 över betänkande angående svensk tekniskt-vetenskaplig och industriell utlandsrepresentation anförde, att fondmedel icke borde disponeras för löpande utgifter på sådant sätt, att deras bortfall skulle medföra krav på automatisk årlig ökning av utgifterna å driftbudgeten. Ämbetsverket erinrar vidare om att, då 300 000 kronor år 1956 avsattes av kolclearingkassans överskottsmedel, det uttalades att beloppet borde disponeras med 60 000 kronor för år under fem år. Statskontoret anför att någon närmare redogörelse för erfarenheterna av förstärkningen av representationen i Amerikas förenta stater från och med budgetåret 1956/57 icke lämnats. Icke heller synes akademiens framställning kunna tjäna såsom underlag för bedömning av frågan om hur verksamheten på längre sikt lämpligen bör organiseras. Statskontoret är icke berett tillstyrka att statens bidrag för ändamålet för närvarande ökas utan förordar att anslaget uppföres med oför-

ändrat belopp. Om de vid ingången av budgetåret 1959/60 tillgängliga medlen icke skulle förslå för att bedriva verksamheten i oförändrad omfattning, har statskontoret intet att erinra mot att medel för ändamålet anvisas ur 1953 års fond för teknisk forskning.

Departementschefen har föreslagit, att anslaget anvisas med oförändrat belopp.

Utskottet. I likhet med departementschefen finner utskottet sig på av statskontoret anförda skäl böra tillstyrka, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Härav följer, att utskottet avstyrker de föreliggande motionerna.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 258 och II: 318, till *Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 57 600 kronor.

36:o) **Statens institut för konsumentfrågor: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 37, s. 83—86) att dels godkänna av föredragande statsrådet förordad ändring i personalförteckningen för statens institut för konsumentfrågor, dels godkänna av statsrådet förordad avlöningsstat för statens institut för konsumentfrågor, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60, dels ock till Statens institut för konsumentfrågor: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 672 900 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ragnar Bergh* (I: 262) och den andra inom andra kammaren av herr *Setterberg* i Vilske-Kleva m. fl. (II: 325), i vilka hemställts, att riksdagen måtte *dels* för budgetåret 1959/60 anvisa till Statens institut för konsumentfrågor: Avlöningar 504 000 kronor, till Statens institut för konsumentfrågor och Statens konsumentråd: Omkostnader 179 600 kronor samt till Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning 400 000 kronor, *dels* i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att frågan om ny organisation för konsumentvaruforskningens och konsumentupplysningens bedrivande måtte utarbetas i enlighet med i motionerna angivna riktlinjer att framläggas för höstriksdagen 1959.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionen II: 325.

Institutets avlöningsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 663 800 kronor.

Föredragande statsrådet säger sig vara väl medveten om värdet för konsumenterna av det arbete, som utföres inom institutet, men ser sig icke i stånd att för nästa budgetår tillstyrka inrättande av nya tjänster vid detta. Ej hel-

ler anser sig statsrådet nu kunna taga ställning till frågan om överflyttning till institutets avlönings- och omkostnadsanslag av utgifterna för laboratoriet och extraordinariesättning av den där sysselsatta personalen. I anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslås däremot uppflyttning av en av assistenttjänsterna på livsmedels- och kemisk-tekniska avdelningen från lönegrad Ae 15 till lönegrad Ae 17, varvid tjänstebenämningen bör ändras till konsulent. Merkostnaderna härför under icke-ordinarieposten beräknas till 900 kronor. Vidare beräknas för löneklassändringar 2 900 kronor, för ytterligare rörligt tillägg 1 200 kronor samt till kompensation för höjda folkpensionsavgifter 4 100 kronor. Övriga av institutet framförda förslag, med undantag för förslaget att ordinariesätta en kontorsbiträdestjänst, torde icke böra bifallas.

Utskottet. I förenämnda motioner föreslås en omprövning av det statliga stödet till konsumentvaruforskningen och konsumentupplysningen. En anpassning av de statliga insatserna bör enligt motionärerna därvid ske till vad som i dagens läge kan anses vara oundgängligen nödvändigt. Det ifrågasättes också, om behovet av statlig forskning och upplysning på förevarande område är lika påtagligt nu som tidigare. I anslutning härtill föreslås för nästa budgetår en nedräkning av anslagen till statens institut för konsumentfrågor och statens konsumentråd samt av anslaget till konsumentvaruforskning och konsumentupplysning.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att statens institut för konsumentfrågor och statens konsumentråd endast ha fungerat i drygt två år och att under denna tid förutsättningarna för institutionernas verksamhet knappast kunna ha förändrats i någon nämnvärd mån. Givetvis är det här likaväl som i andra fall angeläget, att alla möjligheter att göra besparingar och att hålla kostnaderna nere tillvaratagas. I stort sett torde dock ett statligt stöd av ungefär nuvarande omfattning vara motiverat, om forskning och upplysning på konsumentvaruområdet skola kunna fylla sina för den enskilde och samhället betydelsefulla uppgifter. Vad angår den organisatoriska utformningen av verksamheten kan det givetvis efter hand uppstå behov av att i ett eller annat hänseende företaga ändringar med hänsyn till successivt vunnen erfarenhet. Härvidlag förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer verksamheten och låter föranstalta om de åtgärder, som kunna visa sig påkallade. Med hänsyn till vad sålunda anförts avstyrkas motionerna.

Vad i övrigt angår förevarande anslag, har utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, icke något att erinra mot den av föredragande statsrådet föreslagna ändringen i personalförteckningen för statens institut för konsumentfrågor eller mot den verkställda anslagsberäkningen.

Med avseende å nu förevarande punkt hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 262 och II: 325, i vad de avse medelsanvisningen,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens institut för konsumentfrågor, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1959;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens institut för konsumentfrågor, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> . . .	19 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	561 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	85 600
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 100
<hr style="width: 100%;"/>	
Summa kronor	672 900

c) till *Statens institut för konsumentfrågor*: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 672 900 kronor;

II. att motionerna I: 262 och II: 325, i vad de avse skrivelse till Kungl. Maj:t, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

37:o) **Statens institut för konsumentfrågor: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 38, s. 86—88) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 202 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 262 av herr *Ragnar Bergh* och II: 325 av herr *Setterberg* i Vilske-Kleva *m. fl.* hemställts bl. a., att riksdagen måtte för budgetåret 1959/60 anvisa 179 600 kronor till Statens institut för konsumentfrågor och Statens konsumentråd: Omkostnader.

Institutets omkostnadsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 176 000 kronor.

Föredragande statsrådet föreslår, att posten till Sjukvård samt delposten till Bränsle, lyse och vatten höjes med vardera 1 000 kronor. För reseersättningar uppskattas det ökade medelsbehovet till enahanda belopp, 1 000 kronor, och för övriga expenser till 5 000 kronor. I enlighet med institutets förslag torde vidare å omkostnadsstaten uppföras en ny anslagspost till Omkostnader i anledning av uppdrag. Till ändamålet beräknas för nästa bud-

getår 2 000 kronor. Då institutet enligt gällande föreskrifter ej äger disponera över inkomster av verksamheten, såsom inkomster av kurser och demonstrationer samt försäljning av mönster etc., vilka medel inlevereras till statsverket för redovisning å riksstatens inkomstsida, tillstyrkes en uppräkningsav även anslagsposterna till Annan upplysningsverksamhet och Övriga utgifter med 14 000 resp. 2 000 kronor.

Utskottet. I de föreliggande motionerna har hemställts bl. a., att omkostnadsanslagen för statens institut för konsumentfrågor och för statens konsumentråd skola uppföras med sammanlagt 179 600 kronor. Utskottet vill erinra om att något omkostnadsanslag för statens konsumentråd icke finnes uppfört i riksstaten.

Under hänvisning till vad utskottet med avseende å ifrågavarande motioner anfört under punkten 36 och då utskottet icke har något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 262 och II: 325, såvitt nu är i fråga, till *Statens institut för konsumentfrågor: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 202 000 kronor.

38:o) **Statens konsumentråd.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 39, s. 88 och 89) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 56 300 kronor.

Anslaget till ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår uppfört med 55 000 kronor.

Föredragande statsrådet framhåller, att en utökning av rådets arbetsutskott f. n. är aktuell men att den icke torde påkalla någon uppräkningsav anslaget för nästa budgetår. Det förutsättes att Kungl. Maj:t i fortsättningen får bestämma storleken av de arvoden som utgår till arbetsutskottets ledamöter.

För att tillgodose det ökade behovet av tillfällig skrivhjälp bör anslaget härför uppräknas med 1 000 kronor. Till kompensation för höjda folkskattanslag beräknas vidare 300 kronor.

Utskottet, som icke har något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må till *Statens konsumentråd* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 56 300 kronor.

39:o) **Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 40, s. 89 och 90) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

I förberörda båda likalydande motioner I: 262 av herr *Ragnar Bergh* och II: 325 av herr *Setterberg* i Vilske-Kleva *m. fl.* har hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte för budgetåret 1959/60 till Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

Anslaget till ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår uppfört med 600 000 kronor.

Föredragande statsrådet föreslår oförändrad medelsanvisning.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet med avseende å ifrågavarande motioner anfört under punkten 36 och då utskottet icke har något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 262 och II: 325, såvitt nu är i fråga, till *Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

40:o) **Bidrag till varudeklarationsnämnden.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 41, s. 90) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 190 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 240 000 kronor.

Varudeklarationsnämndens kostnader under nästa budgetår uppskattas till 265 000 kronor, kostnaderna för den självfinansierande kontrollverksamheten oräknade. Härav kan 65 000 kronor täckas av enskilda bidrag, inklusive överskottet av kontrollverksamheten, samt 5 000 kronor av räntekomster. I statsbidrag skulle sålunda erfordras 195 000 kronor för verksamhet av en i huvudsak oförändrad omfattning, innebärande en höjning av bidraget med 5 000 kronor.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer, att riksdagen må till *Bidrag till varudeklarationsnämnden* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 190 000 kronor.

41:o) **Bidrag till svenska textilforskningsinstitutet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43, s. 91 och 92), innebärande en anslagshöjning av 200 kronor, föranledd av ökade pensionskostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska textilforskningsinstitutet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 157 700 kronor.

42:o) **Bidrag till metallografiska institutet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44, s. 92), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till metallografiska institutet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 22 000 kronor.

43:o) **Bidrag till institutet för konserveringsforskning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45, s. 92—94), innebärande en anslagshöjning av 18 600 kronor, vilken hänför sig till arvoden, pensionsavgifter, viss arrendavgift och vissa underhållskostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till institutet för konserveringsforskning* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 591 500 kronor.

44:o) **Bidrag till institutet för optisk forskning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46, s. 94 och 95), innebärande en anslagshöjning av 900 kronor, föranledd av ökade pensionskostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till institutet för optisk forskning* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 118 800 kronor.

45:o) **Bidrag till svenska silikatforskningsinstitutet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, s. 95), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska silikatforskningsinstitutet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 108 400 kronor.

46:o) **Delegationen för atomenergifrågor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 95 och 96), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Delegationen för atomenergifrågor* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 130 000 kronor.

47:o) **Atomenergiverksamhet inom Aktiebolaget Atomenergi.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 49, s. 96—111) att dels till Atomenergiverksamhet inom Aktiebolaget Atomenergi för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 98 100 000 kronor, dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva Aktiebolaget Atomenergi att därutöver utlägga beställningar av viss reaktorutrustning med sammanlagt högst 15 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 112 000 000 kronor.

Riktlinjer för det svenska atomenergiprogrammet har underställts riksdagens prövning år 1956, varefter riksdagen åren 1957 och 1958 anvisat sammanlagt respektive 72,5 och 131,0 milj. kronor till atomenergiändamål. Dessutom beslöt 1957 års riksdag införa energiskatt avsedd bland annat till täckande av kostnaderna för atomenergiprogrammet.

I sina petitaframställningar för nästa budgetår äskar AB Atomenergi 176,9 milj. kronor och vattenfallsstyrelsen 25,0 milj. kronor till atomenergiverksamhet. Äskandena innebär höjningar från innevarande budgetårs anslag med 64,9 milj. kronor för AB Atomenergi och med 10,0 milj. kronor för vattenfallsstyrelsen. Av dessa ökningarna belöper för AB Atomenergis del över hälften eller 34,1 milj. kronor på utbyggnaden av uranverket i Ranstad med tillhörande raffinaderi samt 12,5 milj. kronor på inköp av uran och uranmalm jämte tillverkning av bränsleelement. Av återstående ökningarna faller 5,4 milj. kronor på driften av R 0, R 1, R 2 och matematikmaskinen, 5,1 milj. kronor avser anskaffning av utrustning inklusive tungt vatten till R 0 och R 3. De enda anslag till nya projekt i atomenergiprogrammet, som framföres av AB Atomenergi, utgöres av 1,5 milj. kronor till en anläggning i Studsvik för framställning av radioaktiva isotoper samt 1,5 milj. kronor till en snabb nolleffektuppställning, vilken totalt kostar 3,0 milj. kronor exklusive uran.

Vattenfallsstyrelsen äskar 15 milj. kronor till R 3/Adam och 10 milj. kronor till R 4/Eva. För innevarande budgetår utgör styrelsens anslag 15 milj. kronor för båda dessa projekt tillsammans.

Delegationen för atomenergifrågor har tillstyrkt huvudlinjerna i de av AB Atomenergi och vattenfallsstyrelsen framlagda planerna och förslagen. Enär färdigställandet av det beslutade första atomkraftverket, R 4/Eva, nu beräknas till 1965 istället för 1964, har delegationen räknat med en motsvarande förskjutning i utbyggnaden av uranverket. Tillsammans med vissa andra kostnadsbeskränningar samt en senareläggning av vissa betalningar för utrustning har detta givit delegationen möjlighet att nedbringa anslagsbehoven under nästa budgetår till 142,0 milj. kronor för AB Atomenergi och till 15,0 milj. kronor för vattenfallsstyrelsen. Därvid har delegationen förutsatt att AB Atomenergi lämnas ett beställningsbemyndigande avseende viss reaktorutrustning med 15 milj. kronor.

Vidare har delegationen föreslagit, att det särskilda anslaget till internationellt atomenergisamarbete höjes till 4,6 milj. kronor för budgetåret 1959/60, vilket innebär en ökning med 0,8 milj. kronor jämfört med innevarande års anslag till detta ändamål.

Sammanlagt har delegationen sålunda förordat anslag till atomenergiprogrammet för 1959/60 med $(142,0 + 15,0 + 4,6 =)$ 161,6 milj. kronor, vilket innebär en ökning med 30,6 milj. kronor från innevarande budgetår.

För egen del anför departementschefen följande. Det är efter svenska förhållanden betydande ekonomiska insatser, som statsmakterna de senaste åren gjort för atomenergiens fredliga utnyttjande i vårt land. Skälen härför har varit att atomenergien klart framstått såsom den viktigaste inhemska energikälla, som kan tillgodose den fortgående ökningen i vår energiförbrukning. Målet för det svenska atomenergiprogrammet är därför att möjliggöra ett insättande av atomkraftverk i större skala från och med 1960-talets senare hälft, då vi börjar nalkas ianspråktagandet av de sista återstående utbyggnadsvärda vattenfallen. Förra årets riksdag beslöt anvisa medel till påbörjande av kraftverksprojektet R 4/Eva. Vid anmälan av detta projekt i atomenergiprogrammet förutsattes, att arbetet bedrevs med sikte på verkets

tagande i drift under år 1964. Som förut anförts avses verkets färdigställande nu komma att äga rum år 1965. R 4/Eva-projektet är enligt departementschefens mening icke endast betydelsefullt för energiförsörjningen genom att utgöra prototyp för de atomkraftverk, som kommer att erfordras under senare delen av 1960-talet. Projektet har även stor betydelse för de svenska reaktorkonstruktörerna och reaktortillverkande industrierna, som för att kunna hävda sig gentemot utländsk konkurrens måste ges tillverkningstekniska erfarenheter och möjligheter att bygga upp sin produktion.

De båda värmereaktorprojekten, R 3 i Ågesta och Adam i Västerås, som beslutades av 1957 års riksdag, har numera sammanslagits till ett projekt, R 3/Adam i Ågesta, för vilket kostnaderna, i den mån de ej belöper på Stockholms elektricitetsverk, i princip delas lika mellan AB Atomenergi och vattenfallsstyrelsen. Denna omläggning av atomenergiprogrammet har godkänts av 1958 års riksdag (prop. B 49/1958, SU B 94, Rskr B 123). Vid sin då gjorda anmälan av detta ärende anförde departementschefen såsom skäl för sammanslagningen, att noggrannare underlag för kostnadsberäkningarna lett till att man måste räkna med mer än fördubblade anläggningskostnader för vardera projektet. Dessa första projekt hade emellertid ett tvåfaldigt syfte, nämligen dels att ge erfarenheter för konstruktionen av reaktorer till atomkraftverk, dels att producera värme för avsalu. Departementschefen finner det angeläget, att man nu undersöker möjligheterna att genom enklare reaktorer producera värme i stor skala till konkurrenskraftigt pris. Enligt vad som inhämtats är denna fråga under bearbetning inom AB Atomenergi.

Beträffande anslagsberäkningen till R 3/Adam och R 4/Eva biträder departementschefen vad delegationen för atomenergifrågor förordat. Sälunda torde för budgetåret 1959/60 de 11,0 milj. kronor, som AB Atomenergi äskar för utrustning till R 3/Adam, böra ersättas med ett bemyndigande för bolaget att utlägga beställningar för samma belopp. Till vattenfallsstyrelsen torde vidare ett oförändrat anslag med 15,0 milj. kronor böra upptagas för styrelsens andel av kostnaderna för R 3/Adam samt för fortsatt arbete med R 4/Eva. Chefen för kommunikationsdepartementet kommer senare denna dag att anmäla denna anslagsfråga.

I fråga om det svenska atomenergiprogrammets försörjning med uranbränsle beslöt 1958 års riksdag anläggandet av ett inhemskt uranverk med en årskapacitet av 120 ton uran. Verket avses anläggas i Ranstad vid Billingen. Som begynnelseanslag för 1958/59 har upptagits 10 milj. kronor.

AB Atomenergi och delegationen för atomenergifrågor anför i detta sammanhang, att utsikterna till en uranförsörjning genom import i varje fall för början av 1960-talet kan bedömas som gynnsamma. AB Atomenergi anser dock en pålitlig inhemsk försörjning med uran av väsentlig betydelse, icke minst av beredskaps- och handelspolitiska skäl, varför bolaget i sina medelsberäkningar för nästa budgetår upptagit 41,0 milj. kronor för fortsatta arbeten på Ranstadsverket. Delegationen för atomenergifrågor, som tagit del av AB Atomenergis förnyade utredningar angående de svenska uranbehoven,

har icke funnit de förutsättningar rubbade, som låg till grund för 1958 års beslut om ett svenskt uranverk. Delegationen erinrar om att detta beslut icke framkommit ur förhoppningar om en utåt helt konkurrenskraftig uranproduktion utan väsentligen dikterats av en önskan att av beredskapsmässiga och handelspolitiska skäl trygga inhemsk uranförsörjning och göra vår energiförsörjning till en betydande del oberoende av den snabbt föränderliga situationen på världsmarknaden. Delegationen anser dock, att sammanslagningen av R 3 och Adam samt förskjutningen från 1964 till 1965 av R 4/Eva medför, att även Ranstadsverkets färdigställande kan förskjutas ungefär ett år framåt i tiden, varigenom medelsbehovet för 1959/60 skulle kunna nedbringas med 16,0 milj. kronor till 25,0 milj. kronor.

För egen del kan departementschefen i allt väsentligt ansluta sig till den bedömning, som gjorts av AB Atomenergi och delegationen för atomenergifrågor. Otvivelaktigt framstår det som en fördel att vårt land självt kan täcka åtminstone en viss del av behovet av uranbränsle och därmed bli mindre beroende av internationella förhållanden. Å andra sidan kommer den inhemska uranförsörjningen icke att få en kvantitativt väsentlig betydelse för vår energiförsörjning förrän atomkraftverk i mera omfattande grad kommer att sättas in i vår energiproduktion, vilket beräknas ske under 1960-talets senare hälft. Tills vidare kan det sålunda övervägas att förvärva uranbränslet genom inköp från utlandet och att sålunda uppskjuta verkställandet av förra årets riksdagsbeslut om igångsättande av inhemsk uranproduktion. Villkoren för inköp av även jämförelsevis blygsamma kvantiteter uran från utlandet är emellertid ännu tämligen oklara. Ställningstagande till ett fullföljande av utbyggnaden av Ranstadsverket torde få göras beroende av att först importmöjligheterna ingående undersökes. Det torde därför få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av delegationen för atomenergifrågor taga ställning till fullföljandet av Ranstadsprojektet i enlighet med riksdagens beslut förra året, sedan möjligheterna till import av uran på godtagbara villkor ytterligare undersökts. Det är sannolikt, att, om importalternativet visar sig gynnsammast, lagringsköp av uran kan komma att aktualiseras. Departementschefen har vid sin anslagsavvägning funnit, att ett oförändrat belopp om 10,0 milj. kronor torde böra ställas till förfogande under budgetåret 1959/60 för uranverkets fullföljande eller lagring av uran. Departementschefen biträder vidare delegationens förslag, att såsom begynnelseanslag till uranraffinaderi beräknas 1,0 milj. kronor för 1959/60. Vad delegationen i övrigt anfört beträffande inköp av uran och uranmalm samt visst uppskov med plutoniumfabriken i avvaktan på erfarenheter från Eurochemic-projektet föranleder ingen erinran från departementschefens sida.

Det forsknings- och utvecklingsprogram, som AB Atomenergi redogör för i sin petitaframställning, innebär i huvudsak fortsättning av redan påbörjade projekt. Liksom delegationen för atomenergifrågor tillstyrker departementschefen uppförandet av en anläggning för bestrålnings tjänst och isotoptillverkning i Studsvik samt anskaffning av en s. k. snabb nolleffektuppställning. För dessa båda nya projekt erfordras, som ovan nämnts, sammanlagt

3,0 milj. kronor under budgetåret 1959/60. Vad delegationen i övrigt anfört beträffande anslagsbehoven under nästa budgetår till AB Atomenergis forskningsprogram anser departementschefen sig kunna biträda. För anskaffning av tungt vatten till R 0 och R 2 torde således i stället för anslag med sammanlagt 3,8 milj. kronor för 1959/60 böra meddelas beställningsbemyndigande.

Departementschefen finner det i likhet med delegationen för atomenergi-frågor ändamålsenligt att AB Atomenergi inom ramen för det beviljade anslaget är oförhindrat att företaga de omdispositioner, som — exempelvis på grund av den tekniska utvecklingen eller samarbetet med andra organ — kan visa sig önskvärda för att fullfölja de beslutade huvudlinjerna i det svenska atomenergiprogrammet. Vidare vill han i detta sammanhang understryka värdet av att AB Atomenergi även i fortsättningen har möjligheter att anställa högkvalificerad personal för forsknings-, utvecklings- och konstruktionsarbete.

Beträffande sättet för medelsanvisningen till AB Atomenergi vill departementschefen erinra om att denna hittills, fränsett medel till aktieteckning, ägt rum enbart från driftbudgeten. I den mån anslagsmedlen disponerats för investeringar, som resulterat i tillgångar i räkenskaperna, har bolaget avgivit skuldförbindelse till staten å motsvarande belopp. I motioner vid föregående års riksdag hemställdes om en fördelning på drift- och kapitalbudgeterna av anslaget till AB Atomenergi. Riksdagen avlog motionerna på förslag av statsutskottet (SU 10, Rskr 10), som emellertid fann vad i motionerna anförts vara värt beaktande och förutsatte, att Kungl. Maj:t hade sin uppmärksamhet riktad på frågan.

Vid sitt förnyade övervägande av frågan om sättet för medelsanvisningen till AB Atomenergi har departementschefen kommit till den uppfattningen, att budgetmässiga och redovisningstekniska skäl motiverar att ett särskilt investeringsanslag på 30 milj. kronor till AB Atomenergi anvisas på kapitalbudgeten. Han ämnar därför senare denna dag föreslå, att under fonden för låneunderstöd för budgetåret 1959/60 upptages ett investeringsanslag med nämnda belopp för lån till AB Atomenergi.

Å lånet torde ränta böra utgå med den för varje budgetår gällande normalräntan för lån från statens utlåningsfonder. Till täckande av de beräknade ränteutgifterna under budgetåret 1959/60 bör anslaget på driftbudgeten till AB Atomenergi ökas med 1,1 milj. kronor.

Av vad sålunda anförts framgår, att departementschefen förordar, att AB Atomenergi för nästa budgetår beviljas anslag till atomenergi-verksamhet med sammanlagt 128,1 milj. kronor, varav 30,0 milj. kronor å kapitalbudgeten och 98,1 milj. kronor å här förevarande anslag. Därjämte torde bolaget böra bemyndigas att under samma budgetår utlägga beställningar avseende utrustning till R 0, R 2 och R 3/Adam med sammanlagt högst 15,0 milj. kronor.

Utskottet. I sina petitaframställningar för nästa budgetår har atombolaget yrkat 176,9 miljoner kronor och vattenfallsstyrelsen 25 miljoner kronor till atomenergiverksamhet. Vad angår atombolaget har delegationen för atomenergifrågor i det väsentliga tillstyrkt de förslag, som ligga till grund för yrkandena, men ansett möjligt att minska medelstilledningen till 142 miljoner kronor. Departementschefen har bedömt en ytterligare minskning kunna göras och föreslagit en medelsanvisning av 128,1 miljoner kronor. Såväl departementschefen som delegationen ha vid anslagsavvägningen förutsatt, att bolaget dessutom lämnas vissa beställningsbemyndiganden. I fråga om vattenfallsstyrelsens yrkanden har departementschefen delat delegationens uppfattning om att en begränsning av medelsanvisningen bör ske till 15 miljoner kronor. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att riksdagen numera på kapitalbudgeten, under statens vattenfallsverks fond, anvisat ett investeringsanslag å sistnämnda belopp.

Departementschefens ställningstagande innebär bl. a., att beträffande värmereaktorprojektet R 3/Adam i Ågesta, vilket jämlikt medgivande av 1958 års B-riksdag ersatt de båda tidigare projekten R 3 i Ågesta och Adam i Västerås, bemyndigande lämnas atombolaget att utlägga beställningar av reaktorutrustning till ett sammanlagt värde av 11 miljoner kronor. Detta belopp hade av bolaget i dess petita äskats för nästa budgetår. Till anläggningsarbeten inom ramen för ifrågavarande projekt skall vidare vattenfallsstyrelsen disponera det förenämnda, av riksdagen numera anvisade anslaget å 15 miljoner kronor. Från anslaget skola dock även bestridas kostnaderna under nästa budgetår för arbetet med elreaktorprojektet R 4/Eva. Vattenfallsstyrelsen hade för sistnämnda ändamål yrkat särskild medelstilledning av 10 miljoner kronor. Med hänsyn till att anläggningen, som ursprungligen avsågs bli färdigställd år 1964, numera beräknas bli fullt utbyggd först år 1965, har det emellertid ansetts möjligt att räkna med ett minskat medelsbehov.

Vad angår R 3/Adam-projektet, som här närmast är i fråga, har utskottet icke något att erinra mot det föreslagna beställningsbemyndigandet för atombolaget.

Bland de större projekt i övrigt, som omfattas av anslagsyrkandena för nästa budgetår, märks det planerade uranverket i Ranstad vid Billingen, vars anläggande beslöts av 1958 års riksdag. Till verket har för innevarande budgetår anvisats ett begynnelseanslag av 10 miljoner kronor. För fortsatta anläggningsarbeten har atombolaget för nästa budgetår begärt en medelsanvisning av 41 miljoner kronor. Atomenergidelegationen har emellertid ansett, att sammanslagningen av R 3 och Adam samt förskjutningen från 1964 till 1965 av R 4/Eva medför, att även Ranstadsverkets färdigställande kan förskjutas ungefär ett år, vilket möjliggör en minskning av medelstilledningen till 25 miljoner kronor. Departementschefen framhåller, att det otvivelaktigt framstår som en fördel ur olika synpunkter, att vårt land självt kan läcka åtminstone en viss del av sitt behov av uranbränsle men att det dock

— med hänsyn till att den inhemska uranförsörjningen icke kommer att få en kvantitativt väsentlig betydelse för vår energiförsörjning förrän under 1960-talets senare hälft — tills vidare kan övervägas att anskaffa det erforderliga bränslet genom inköp från utlandet och sålunda uppskjuta genomförandet av det beslutade uranverksprojektet. Ett slutligt ställningstagande till denna fråga får enligt departementschefen bli beroende av hur de för närvarande oklara inköpsförhållandena komma att gestalta sig. Det synes departementschefen därför lämpligt, att Kungl. Maj:t bemyndigas att efter förslag av atomenergidelegationen taga ställning till Ranstadsprojektets fullföljande, sedan importmöjligheterna närmare undersökts. Vad angår anslagsfrågan föreslås, att ett oförändrat belopp av 10 miljoner kronor ställes till förfogande för projektets fullföljande, alternativt för lagring av importerat uranbränsle.

Utskottet är väl medvetet om betydelsen av att vårt land får till stånd en inhemsk uranproduktion. En sådan torde krävas, om vi på längre sikt skola kunna säkra vår handlingsfrihet vid genomförandet av ett nationellt atomenergiprogram. För en sådan talar även beredskaps- och handelspolitiska skäl. Såsom särskilt motiverad ur dessa synpunkter framstår en inhemsk produktion i ett läge, då atomkraftverk i större utsträckning komma att sättas in i vår energiproduktion, vilket kan beräknas ske under senare delen av 1960-talet. På kortare sikt, då behovet av uranbränsle är mera begränsat, göra sig de beredskaps- och handelspolitiska aspekterna av naturliga skäl icke gällande med samma styrka. Förutsättningarna för att vid anskaffningen av det erforderliga uranet beakta de kostnadsmissiga fördelar, som kunna vara förenade med inköp från utlandet, äro då relativt sett större. Det hör dock i sammanhanget konstateras, att situationen på världsmarknaden är snabbt föränderlig och att villkoren för inköp av uran ännu så länge äro oklara. Det av fjolårets riksdag fattade beslutet om anläggning av ett uranverk synes under sådana förhållanden icke böra frångås. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om fullföljandet av projektet under hänsynstagande till de omständigheter, som utskottet i det föregående framhållit. Såsom departementschefen föreslagit torde oförändrat 10 miljoner kronor böra anvisas för anläggningsarbeten, alternativt för lagring av importerat uranbränsle. För uppförande av ett raffinaderi i anslutning till uranverket tillstyrkes en medelsanvisning av 1 miljon kronor.

Det av departementschefen i övrigt beräknade anslagsbehovet för atombolaget hänför sig i huvudsak till arbeten och anläggningar, om vilka beslut fattats tidigare, men även till vissa nya projekt, såsom uppförande av en anläggning för bestrålningstjänst och isotoptillverkning i Studsvik, anskaffning av en s. k. snabb nolleffektuppställning och ombyggnad av Kvarntorpsanläggningen. För anskaffning av tungt vatten anses, att i stället för anslag å 3,8 miljoner kronor bör meddelas beställningsbemyndigande å samma belopp. De sammanlagda beställningsbemyndigandena skulle därigenom komma att uppgå till ca 15 miljoner kronor. Vad departementschefen sålunda förordat har icke givit utskottet anledning till erinran.

De medel, som jämlikt departementschefens av utskottet biträdda förslag böra ställas till atombolagets förfogande för nästa budgetår, uppgå till 128,1 miljoner kronor. Vad angår sättet för medelsanvisningen vill utskottet erinra om att fjolårets riksdag förutsatte — i anslutning till vissa motioner — att Kungl. Maj:t ville tillse, att allmänt vedertagna principer beträffande den budgetmässiga uppdelningen av anslaget iakttoges. Departementschefen har med hänsyn härtill nu föreslagit, att förenämnda belopp fördelas på drift- och kapitalbudgeten, varvid 30 miljoner kronor föreslås anvisade på kapitalbudgeten och återstoden eller 98,1 miljoner kronor under förevarande anslag. Denna fördelning, som synes utskottet redovisningstekniskt motiverad, tillstyrkes. Beträffande anslaget på kapitalbudgeten till bolaget kommer utskottet att göra hemställan i särskilt utlåtande denna dag.

Med avseende å nu förevarande anslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *Atomenergiverksamhet inom Aktiebolaget Atomenergi* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 98 100 000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t medgiva Aktiebolaget Atomenergi att därutöver utlägga beställningar av viss reaktorutrustning med sammanlagt högst 15 000 000 kronor.

48:o) **Internationellt atomenergisamarbete.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 50, s. 111—114) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 850 000 kronor.

Det omfattande internationella samarbetet på atomenergiområdet är koncentrerat till den på initiativ av Förenta Nationerna bildade organisationen International Atomic Energy Agency (IAEA) i Wien samt till Organisationens för europeiskt ekonomiskt samarbete (OEEC) särskilda atomenergiorgan, European Nuclear Energy Agency (ENEA) i Paris. Därjämte bedrivs efter initiativ av Nordiska rådet samarbete genom dels det nordiska forskningsinstitutet för teoretisk atomfysik i Köpenhamn, dels det särskilda kontaktorganet för atomenergiens industriella utnyttjande. Kostnaderna för IAEA, ENEA:s olika projekt och det nordiska kontaktorganet bestrides från förevarande anslag.

Delegationen för atomenergifrågor har hemställt, att för nästa budgetår måtte anvisas ett anslag av 4 600 000 kronor och därvid anfört följande.

Sveriges medlemsavgift i IAEA beräknas för år 1959 till i runt tal 370 000 kronor. Därjämte beräknas för visst aktivt svenskt deltagande i organets arbete 120 000 kronor. De sammanlagda kostnaderna för vårt lands deltagande i IAEA kommer härigenom att öka med 190 000 kronor till 490 000 kronor.

Samarbetet inom ENEA koncentreras för närvarande till det särskilda bo-

laget för kemisk separation av utbränt atombränsle, Eurochemic, och till de gemensamma reaktorprojekten. För Eurochemic uppskattas anslagsbehovet till oförändrat 1,7 miljon kronor. Av reaktorprojekten inom ENEA väntas Halden-reaktorn i Norge draga en kostnad under tre år av sammanlagt 3 660 000 dollar, varav å Sverige belöper 350 000 dollar, motsvarande 1,8 miljon kronor. För nästa budgetår bör alltså anvisas 0,6 miljon kronor. Ett reaktorprojekt i Storbritannien beräknas under en femårsperiod draga en sammanlagd kostnad av 38 080 000 dollar. Vid en fördelning av kostnaderna efter nationalinkomsten skulle på Sverige falla omkring 1,8 miljon kronor för år.

I likhet med föregående år beräknas de årliga kostnaderna för svenskt deltagande i det nordiska kontaktorganet för atomenergifrågor icke komma att överstiga 10 000 kronor.

Departementschefen framhåller, att enligt vad han inhämtat man nu kunde räkna med någon förskjutning av utbetalningarna till Eurochemic och det brittiska reaktorprojektet, varigenom delegationens anslagsäskande skulle kunna nedräknas med 1,6 miljon kronor till 3,0 miljoner kronor.

Utskottet har icke något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Internationellt atomenergisamarbete* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kronor.

49:o) **Bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 51, s. 114 och 115) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 300 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att medelsanvisningen över riksstaten för nästa budgetår begränsas till 150 000 kronor och att fondmedel tagas i anspråk för att täcka det belopp, som därutöver kan visa sig behövt under budgetåret 1959/60 för att slutföra de pågående försöken med våtkolning och därmed sammanhängande arbeten.

Utskottet har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

50:o) **Bidrag till företagareföreningar m. fl.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 52, s. 115—119) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor.

I detta sammanhang har *utskottet* till behandling förehått två likalydan-

de motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Torsten Andersson m. fl.* (I: 263) och den andra inom andra kammaren av herr *Svensson i Stenkyrka m. fl.* (II: 326), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte *dels* till Bidrag till företagareföreningar m. fl. för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 1 800 000 kronor, *dels ock* till Fonden för lån till företagareföreningar m. fl. för samma budgetår anvisa ett investeringsanslag av 10 000 000 kronor.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionen I: 263.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 700 000 kronor.

De statliga ekonomiska stödåtgärderna på hithörande område utgöres av *dels* utlåning till företagareföreningarna av medel, som dessa i sin tur låna ut till hantverks- och småindustriföretag, *dels* kreditgarantiteckning för lån, som dylika företag upptager i den allmänna kreditmarknaden, *dels* bidrag till administrationskostnader och till täckande av förluster i företagareföreningarnas utlåningsverksamhet.

Innan medelsbehovet under förevarande anslag behandlas, anmäler departementschefen frågan om medelsanvisning å kapitalbudgeten för nästa budgetår till lån till företagareföreningarna. Den statliga kreditgarantigivningen återkommer departementschefen till under närmast efterföljande punkt.

Såsom *lån till företagareföreningar* har under Statens utlåningsfonder anvisats 5 milj. kronor för budgetåret 1958/59. Kommerskollegium hemställer, att lånemedelsanslaget för nästa budgetår bestämmes till 10 milj. kronor.

Kapitaltillgångarna å den statliga lånefonden utgjorde den 1 juli 1958, inberäknat anslaget för nu löpande budgetår, 60,8 milj. kronor, varav 52,5 milj. kronor hade utlämnats till föreningarna. Disponibla lånemedel å fonden utgjorde alltså 8,3 milj. kronor. Härtill bör läggas hos föreningarna den 1 juli 1958 tillgängliga statliga lånemedel, vilka angivits till 4,7 milj. kronor. Vidare tillkommer inflytande amorteringar å lån av statslånemedel, odisponerade landstingslånemedel och amorteringar å lån av dylika medel samt till föreningarna utlämnade statliga subventionsmedel av beskaffenhet att kunna utnyttjas i föreningarnas utlåning. Sistnämnda poster uppgår till sammanlagt 6,4 milj. kronor. För det nu löpande budgetåret finns alltså tillgängliga lånemedel å tillhoppa 19,4 milj. kronor. Då enligt vad som under hand inhämtats antalet låneansökningar hos föreningarna på sistone något minskat, är det troligt att av nämnda lånemedel en viss del, kanske tre, fyra milj. kronor, kommer att kvarstå orörda den 1 juli 1959. För en bedömning av lånemedelsbehovet under budgetåret 1959/60 bör hänsyn även tagas till inflytande amorteringar å lån av statsmedel och av andra medel. Storleken härav uppskattas till cirka 7 milj. kronor. Redan med ett oförändrat lånemedelsanslag för budgetåret 1959/60 skulle låneresurserna under budgetåret därvid komma att uppgå till drygt 15 milj. kronor och sålunda överstiga vad som tidigare ansetts utgöra en godtagbar årlig lånemedelsram. Då departementschefen emellertid är medveten om utlånings-

verksamhetens stora betydelse för hantverks- och småindustriföretagen anser han sig böra förordna att lånemedelsanslaget för nästa budgetår ökas med 1 milj. kronor till 6 milj. kronor. Hemställan härom göres under vederbörande punkt å kapitalbudgeten. Av beloppet bör en del hållas i beredskap och användas för lån i sådana fall, då detta är en lämplig åtgärd för att motverka sysselsättningssvårigheter.

Under anslaget till Bidrag till företagareföreningar m. fl. är till *administrationskostnader* för innevarande budgetår anvisade 400 000 kronor. Kommerskollegium hemställer om ökning härav för nästa budgetår med drygt 600 000 kronor.

Föreningarna uppskattar sina kostnader för administrationsändamål under det nu löpande budgetåret till 2,7 milj. kronor, vilket är en ökning med cirka 700 000 kronor jämfört med redovisningsåret 1957. För bestridande av nämnda utgifter står till föreningarnas förfogande dels löpande inkomster dels visst eget kapital. Av handlingarna i ärendet framgår att summan av föreningarnas löpande inkomster — konsultationsavgifter, nettoränteinkomster, bidrag av landstingen etc. — under budgetåret 1958/59 kommer att överstiga 3 milj. kronor. Därjämte har föreningarna för närvarande eget kapital på 4,4 milj. kronor, som kan tagas i anspråk för löpande utgifter i verksamheten. Av den sistnämnda summan utgör mera än 2 milj. kronor besparingar från nettoränteinkomsterna å statslånemedel. Kassa och inkomster under innevarande budgetår överstiger alltså med flera miljoner kronor det för administrationsändamål erforderliga beloppet.

Då det synes troligt att såväl föreningarnas eget kapital som deras löpande inkomster kommer att till budgetåret 1959/60 stiga än högre, kan ifrågasättas om något administrationsanslag över huvud taget bör äskas å riksstaten för nästa budgetår. Kommerskollegium framhåller emellertid i petitaskrivelsen, att variationerna i ränteläget omedelbart påverkar föreningarnas ekonomi samt att en konjunkturförsämring kan försvåra ränteindrivningen. Ämbetsverket har också pekat på det förhållandet, att föreningarna under nästkommande budgetår blir skyldiga att betala ränta till staten för relativt betydande lånemedel, för vilka de för närvarande åtnjuter räntebefrielse, vilket betyder en utgiftsökning, ehuru denna i viss mån motverkas genom tillskott av nya lånemedel.

En av växlingarna i det allmänna ränteläget och konjunkturerna betingad försämring i företagareföreningarnas inkomstläge är givetvis icke utesluten. Dock synes de tidigare redovisade siffrorna rörande föreningarnas ekonomi visa, att det finns ej oväsentliga marginaler för att möta en dylik utveckling. Med hänsyn till vad kommerskollegium anfört anser departementschefen sig emellertid i avvaktan på ytterligare ett års erfarenheter böra för budgetåret 1959/60 förordna ett administrationsanslag av samma storlek som för närvarande, eller 400 000 kronor, att användas därest särskilt behov föreligger.

Till *subventioner* har för innevarande budgetår anvisats 300 000 kronor. Kommerskollegium föreslår höjning av subventionsmedelsposten till 1,7 milj.

kronor, varav 1,5 milj. kronor skulle omedelbart ställas till företagareföreningarnas förfogande och återstoden inestå hos Kungl. Maj:t för framtida behov.

I likhet med kommerskollegium anser departementschefen det realistiskt att i nuvarande konjunkturläge räkna med en viss ökning av förlustrisken. Han vill dock erinra om att tidigare sammanlagt ej mindre än 3,3 milj. kronor i subventioner ställts till företagareföreningarnas förfogande och att de därav ännu den 30 juni 1958 hade drygt 1,7 milj. kronor odisponerade. Vidare finns under förevarande anslag i runt tal 800 000 kronor av tidigare anslagna subventionsmedel reserverade. Genom föreningarnas numera avsevärt förbättrade ekonomi har också skapats ökade möjligheter för dem att själva täcka in å lånerörelsen uppkommande förluster. Med hänsyn härtill anser han icke någon ökning av subventionsmedelsposten böra komma till stånd för nästa budgetår utan föreslår att till ändamålet beräknas oförändrat 300 000 kronor.

Utskottet. Under kapitalbudgeten har till företagareföreningarnas låneverksamhet för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 5 miljoner kronor. Såsom departementschefen framhållit, torde med tanke på utlåningsverksamhetens stora betydelse för hantverks- och småindustriföretagen en uppräknig av anslaget kunna övervägas. Med hänsyn till nödvändigheten av att i nuvarande statsfinansiella läge begränsa de statliga utgifterna är utskottet dock icke berett att förorda en så avsevärd höjning, som föreslagits i de förenämnda motionerna. En sådan höjning synes icke heller motiverad med hänsyn till storleken av de lånemedel, som företagareföreningarna utöver anslaget kunna disponera under nästa budgetår. Däremot vill utskottet biträda departementschefens förslag, att anslaget höjes med 1 miljon kronor till 6 miljoner kronor. Motionerna avstyrkas sålunda i denna del.

De bidrag, som över nu förevarande anslag utgå till företagareföreningarna, äro avsedda dels för deras administrationskostnader, dels som subventioner för avskrivning av föreningarnas förluster på låneverksamheten. Vad angår administrationskostnaderna beräknas dessa under innevarande budgetår uppgå till 2,7 miljoner kronor. För bestridande av ifrågavarande utgifter stå till föreningarnas förfogande dels löpande inkomster — konsultationsavgifter, nettoränteinkomster, bidrag från landstingen etc. — vilka torde överstiga 3 miljoner kronor, dels eget kapital på 4,4 miljoner kronor. Kassa och inkomster komma alltså att avsevärt överstiga kostnaderna. För nästa budgetår förväntas föreningarnas eget kapital och deras inkomster komma att stiga ytterligare. Det kan, såsom departementschefen framhållit, under sådana förhållanden ifrågasättas, om något särskilt administrationsbidrag skall anslås på riksstaten för det kommande budgetåret. I likhet med kommerskollegium anser utskottet dock, att hänsyn bör tagas till att föreningarnas inkomster i hög grad äro beroende av föränderliga faktorer. Variationer i ränteläget påverka omedelbart föreningarnas ekonomi. En kon-

junktureförsämring kan föranleda svårigheter att i nuvarande utsträckning indriva betalning av förfallande räntor. Därtill kommer, att relativt betydande lånebelopp, för vilka föreningarna åtnjutit räntebefrielse, under budgetåret 1959/60 komma att bli räntedragande. Detta innebär, att föreningarnas ekonomi vilar på mycket osäker grund, vilket försvårar deras möjligheter att på längre sikt planlägga sin verksamhet. Utskottet delar därför kommerskollegii uppfattning, att principerna för täckande av föreningarnas administrationskostnader böra bli föremål för omprövning. Vad angår nästa budgetår är utskottet dock berett att ansluta sig till departementschefens förslag om oförändrat bidrag, 400 000 kronor. Härav följer, att motionärernas yrkande att ett högre belopp måtte ställas till förfogande för ändamålet avstyrkes.

Vad angår subventionsbidraget torde detta, såsom föreslagits i propositionen, böra utgå med samma belopp som för närvarande, d. v. s. med 300 000 kronor. Med hänsyn till de disponibla subventionsmedel, som redovisats, synes därmed föreningarnas behov vara väl tillgodosett.

Beträffande anslaget till fonden för lån till företagareföreningar m. fl. gör utskottet hemställan i särskilt utlåtande denna dag.

Med avseende å nu förevarande anslag hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 263 och II: 326, såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till företagareföreningar m. fl.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor.

51:o) **Täckande av förluster i anledning av statlig garanti för lån till hantverks- och småindustriföretag m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 53, s. 119—123) att dels till Täckande av förluster i anledning av statlig garanti för lån till hantverks- och småindustriföretag m. m. för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor, dels ock medgiva, att statsgaranti för lån till hantverks- och småindustriföretag m. m. må under budgetåret 1959/60 beviljas intill ett belopp av 30 000 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Gustaf Henry Hansson* (I: 141) och den andra inom andra kammaren av herrar *Nordgren* och *Darlin* (II: 190), i vilka hemställts, att riksdagen måtte medgiva, att statsgaranti för lån till hantverks- och småindustriföretag m. m. må under budgetåret 1959/60 beviljas intill ett belopp av 35 miljoner kronor,

dels ock förenämnda båda likalydande motioner I: 263 av herr *Torsten Andersson m. fl.* och II: 326 av herr *Svensson* i *Stenkyrka m. fl.*, i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte medgiva, att statsgaranti för lån till hantverks- och småindustriföretag m. m. må för budgetåret 1959/60 beviljas intill ett belopp av 35 000 000 kronor.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionerna II: 190 och I: 263.

Kommerskollegium anmäler att den för budgetåret 1957/58 beslutade ramen för garantiteckning, 15 milj. kronor, tagits i anspråk till belopp av 12,8 milj. kronor. Ämbetsverket tror att ej heller den för innevarande budgetår antagna garantiramen, 25 milj. kronor, kommer att helt utnyttjas. En bemyndiganderam av sistnämnda omfattning skulle därför enligt kollegiets mening i och för sig vara tillräcklig även för budgetåret 1959/60. Med hänsyn till det stora värde, som företagareföreningarna tillmäter kreditgarantiinstitutet, har kollegium likväl ansett sig böra föreslå att ramen för budgetåret 1959/60 bestämmes till 30 milj. kronor.

Såsom uttalades redan förra året, anser departementschefen den statliga garantigivningen vara ett värdefullt komplement till företagareföreningarnas utlåningsverksamhet och utgöra en även ur statens synpunkt ändamålsenlig stödform. Han är därför beredd att tillstyrka en viss utvidgning av garantiramen för nästa budgetår. Innan han går in på storleken härav, vill han dock redovisa sitt ställningstagande till yrkandena om ett allmänt ekonomiskt stöd åt turisthotellnäringen.

Därvid är departementschefen angelägen att redan från början understryka, att han i likhet med flera av remissinstanserna anser förslaget väcka principiella betänkligheter. För turisthotellnäringen liksom för näringslivet i övrigt måste nämligen självsanering vara det primära och företag drivs endast under villkor, att det existerar en sådan efterfrågan och prissättning, att full kostnadstäckning kan erhållas.

De praktiska åtgärder, som i och för sig kunde tänkas hjälpa upp den nuvarande situationen, tar sikte på antingen att tillgodose behoven av nya hotell för de nya turistkategorierna eller att vid befintliga hotell skapa betingelser för en bärkraftig verksamhet genom modernisering av köks- och serveringsanordningar, förbättring av rumsstandarden etc. För närvarande synes det icke möjligt för turisthotellen att på normal väg finansiera dylika projekt. Med hänsyn härtill och då någon allmän subventionering av turisthotellnäringen enligt departementschefens mening ej bör ifrågakomma, kvarstår spørsmålet om det finns anledning att från statens sida i begränsad omfattning och för speciella fall stimulera en upprustning och modernisering av turisthotellen.

Departementschefen har vid sin bedömning av frågan ej kunnat bortse från det intresse, som staten har av att främja turisttrafiken till Sverige med hänsyn till såväl vår goodwill i utlandet som de betydande valutainkomster — de uppgår för närvarande till i runt tal en halv miljard kronor per år — som de utländska turistbesöken ger vårt land. Genom Svenska turisttrafikförbundet stöder det allmänna propaganda i utlandet för Sverige som turistland, men det har från flera håll vitsordats, att resebyråerna i utlandet ofta är nödsakade att avråda från resor till Sverige, därför att turisthotellen icke anses hålla en tillräckligt hög standard.

I likhet med kommerskollegium anser departementschefen att även lokaliseringssynpunkten här förtjänar beaktande. I vissa delar av landet, exempelvis bohuslänskusten samt Jämtlands och Härjedalens fjälltrakter, ger turistnäringen — på samma sätt som hantverk och småindustri på andra håll — goda sysselsättningsmöjligheter och utgör en betydelsefull inkomstkälla för befolkningen. Han vill i det sammanhanget erinra om att frågan om turisthotellnäringens kreditvillkor motionsvägen underställdes 1958 års riksdag, därvid just framhölls turisthotellens betydelse för sysselsättningen på landsbygden.

Med dessa utgångspunkter har departementschefen ansett motiverat att staten inom en, åtminstone till en början, jämförelsevis snäv ram söker underlätta finansieringen av en upprustning inom turisthotellnäringen. Verksamheten torde i avvaktan på närmare erfarenheter ha försökskaraktär, och stödet utgå — såsom bl. a. Svenska turisthotellens riksförbund föreslagit — i form av statsgaranti för lån i bank. Väljes garantisystemet behöver icke särskilda medel anvisas över riksstaten, utan på samma sätt som i fråga om industrigarantilånen kan den normala kreditmarknaden anlitas. Som allmän norm vid prövningen av hithörande ärenden måste gälla, att de med lånet avsedda åtgärderna väntas leda till bättre lönsamhet hos företaget och utsikter till självbärande verksamhet. Till ett och samma företag bör statsgaranti kunna beviljas för lån å sammanlagt högst en milj. kronor. Räntesatsen torde liksom för statsgaranterade lån till hantverks- och småindustriföretag fastställas av långgivaren, och vad som gäller rörande säkerhet för industrigarantilån bör också tillämpas här. Verksamheten bör bedrivas på försök under ett par år. För nästa budgetår räknas med att inom den totala bemyndiganderamen för garantiteckning åt hantverks- och småindustriföretagen två å tre milj. kronor kommer att användas för turisthotellnäringen.

Under hänvisning till vad sålunda anförts föreslår departementschefen att ramen för tecknande av statlig garanti för lån till hantverks- och småindustriföretag m. m. för budgetåret 1959/60 bestämmas till 30 milj. kronor.

Vidkommande medelsbehovet för täckande av förluster i samband med den statliga garantiteckningen kan konstateras, att detta hittills har varit ganska ringa. Riskerna för ökade förluster under den närmaste tiden måste emellertid uppmärksammas. Av denna anledning synes förevarande anslag för nästa budgetår böra höjas, och det tillstyrkes i enlighet med kommerskollegiets förslag anvisande av 300 000 kronor.

Utskottet. I likhet med departementschefen anser utskottet garantigivningen för hantverks- och småindustriföretagen vara ett värdefullt komplement till företagareföreningarnas låneverksamhet. Utskottet är därför berett att tillstyrka en utvidgning av garantiramen, som för närvarande utgör 25 miljoner kronor. Med hänsyn till vad som upplysts om utnyttjandet

av garantiutrymmet synes det dock icke motiverat att öka ramen i den utsträckning, som påyrkats i förenämnda motioner. Däremot anser sig utskottet böra förorda en höjning till 30 miljoner kronor, vilket belopp också föreslagits av departementschefen. Motionerna I: 141 och II: 190 samt I: 263 och II: 326, sistnämnda båda motioner såvitt nu är i fråga, avstyrkas alltså.

Vid sin avvägning av garantiramen har departementschefen förutsatt, att en viss mindre del av denna — 2 å 3 miljoner kronor — skall kunna disponeras för garantiteckning åt företag inom turismhotellnäringsen. Utskottet delar visserligen de principiella betänkligheter, som av departementschefen uttalats mot en sådan åtgärd, men vill — med hänsyn till turisttrafikens betydelse såväl i ekonomiskt hänseende som ur goodwill-synpunkt — icke ställa sig avvisande till tanken på ett visst begränsat garantistöd åt näringsen. För ifrågavarande garantigivning, som får anses ha försökskaraktär, synes böra gälla de av departementschefen angivna riktlinjerna.

Vad angår frågan om medelsbehovet för täckande av förluster i samband med garantigivning anser sig utskottet med hänsyn till de ökade förlustriskerna böra biträda departementschefens förslag om ökning av medels-tilldelningen till 300 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *Täckande av förluster i anledning av statlig garanti för lån till hantverks- och småindustriföretag m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor;

b) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 141 och II: 190 samt I: 263 och II: 326, sistnämnda båda motioner såvitt nu är i fråga, medgiva, att statsgaranti för lån till hantverks- och småindustriföretag m. m. må under budgetåret 1959/60 beviljas intill ett belopp av 30 000 000 kronor.

52:o) **Befrämjande av hemslöjden. Bidrag till svenska slöjdföreningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 54 och 55, s. 123—125), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1959/60 anvisa

a) till *Befrämjande av hemslöjden* ett reservationsanslag av 55 000 kronor;

b) till *Bidrag till svenska slöjdföreningen* ett anslag av 50 000 kronor.

53:o) **Bidrag till standardiseringsverksamheten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56, s. 125—128), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till standardiseringsverksamheten* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 565 000 kronor.

54:o) **Bidrag till tekniska nomenklaturcentralen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57, s. 128), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till tekniska nomenklaturcentralen* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

Sjöfart och handel

Sjöfartsverket

55:o) **Sjöfartsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 58, s. 129—133) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för sjöfartsstyrelsen, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sjöfartsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60, dels ock till Sjöfartsstyrelsen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 4 647 700 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 4 528 700 kronor.

Departementschefen föreslår inrättande av en tjänst som statshydrograf i Ae 21. Vidare bör — i överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor — två tjänster som statshydrograf i Ao 21 uppflyttas till lönegrad Ao 23. En byråingenjör i Ag 21 torde överföras på extra-ordinarie stat och två kontorsbiträden i Ae 5 ordinariesättas.

I övrigt föranledes förslaget av automatiska kostnadsökningar.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, tillstyrker de föreslagna ändringarna i personalförteckningen för sjöfartsstyrelsen och har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för sjöfartsstyrelsen, som föranledas av vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1959;

b) godkänna följande avlöningsstat för sjöfartsstyrelsen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 992 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	4 400
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 831 600
4. Särskilda löneförmåner, <i>förslagsvis</i>	195 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	597 200
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	27 400
	Summa kronor 4 647 700

c) till *Sjöfartsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 4 647 700 kronor.

56:o) *Sjöfartsstyrelsen*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 59, s. 133 och 134) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 064 700 kronor.

I förberörda båda likalydande motioner I: 257 av herr *Sundelin* och II: 317 av herr *Ståhl m. fl.* har, såvitt nu är i fråga, hemställts, att riksdagen måtte till *Sjöfartsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 958 200 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 057 700 kronor.

Departementschefen föreslår, att posten till sjukvård m. m. ökas med 5 000 kronor och posten till renhållning och städning med 3 000 kronor. Till militärsjökort beräknas ytterligare 3 000 kronor och till övriga publikationer 1 000 kronor. Å andra sidan minskar medelsbehovet med 25 000 kronor, sedan viss hålkortsbearbetning numera slutförts. — Styrelsens hemställan om medelsanvisning till vissa med verkets krigsorganisation förenade kostnader tillstyrkes i så måtto, att under anslaget beräknas 20 000 kronor för utbildning av driftvärnsmän inom sjöfartsverket.

Utskottet avstyrker — av samma skäl som utskottet anfört under punkten 3 — förevarande motioner, jämväl i vad de avse detta anslag.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet, att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 257 och II: 317, såvitt nu är i fråga, till *Sjöfartsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 064 700 kronor.

57:o) *Lots- och fyrstaten*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 60, s. 134—138) att dels godkänna av departementschefen förordade

ändringar i personalförteckningen för lots- och fyrstaten, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60, dels ock till Lots- och fyrstaten: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 22 849 200 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 21 675 500 kronor.

Departementschefen erinrar om att han i tionde huvudtiteln förra året anmälde, att en höjning övervägdes av de avgifter till det statliga lots- och fyrväsendet, som sjöfarten har att erlægga i form av lotspenningar och fyr- och båkavgift. En sådan höjning har kommit till stånd från och med den 1 januari 1959. Avgiftshöjningen syftar dels till att kompensera för den kostnadsutveckling, som ägt rum sedan 1952, då de förut gällande avgifterna bestämdes, dels till en omfördelning av avgiftsbördan innebärande en viss avgiftslättnad för det mindre och medelstora tonnaget.

Styrelsens beräkningar av personalkostnaderna i samband med bemaningen av fyren Grundkallen — 57 000 kronor — lämnas utan erinran. Förslagen om indragning av personal vid Skags och Fjärdgrunds fyrplatser ävensom av en tjänst som befälhavare å tjänstefartyg biträdades.

Till bestridande av ökade kostnader för arbetstidsreglering och arbetstidsförkortning för båtmän m. fl. beräknas en anslagsökning av sammanlagt 400 000 kronor. I enlighet med vad som anförts vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor kan ställning inte nu tagas till frågan om reglering av kostnaderna för den beslutade arbetstidsförkortningen från och med den 1 juli 1959. I detta avseende räknas dock med en reserv på 100 000 kronor, avsedd att stå till Kungl. Maj:ts disposition för bestridande av härav föranledda kostnader.

Styrelsens yrkanden om anslagshöjningar till följd av vissa tidigare beslutade reformer och lönegradsuppflyttningar föranleder ingen erinran. För ökade kostnader i samband med fritidsregleringen för landfyrpersonalen beräknas sålunda 115 000 kronor, och för arvodeshöjningar till tillfälliga biträden, tjänstetidsbefordringar och lönegradsuppflyttningar tillstyrkes ökning av anslaget med 170 000 kronor, 121 100 kronor resp. 128 400 kronor.

Anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal bör med hänsyn till belastningen under föregående budgetår uppräknas med 100 000 kronor och posten till rörligt tillägg med 56 600 kronor. Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter torde bära anvisas 110 000 kronor.

Utskottet tillstyrker de föreslagna ändringarna i personalförteckningen. Den verkställda anslagsberäkningen synes bära godtagas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för lots- och fyrstaten, som föranledas

av vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1959;

b) godkänna följande avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	8 692 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	7 736 200
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	4 076 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 234 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	110 000
Summa kronor	22 849 200

c) till *Lots- och fyrstaten*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 22 849 200 kronor.

58:o) *Lots- och fyrstaten*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 61, s. 138—141) att dels till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 5 880 000 kronor, dels ock medgiva, att mästerlotsen vid Hälsingborgs lotsplats Allan Rickard Rinaldo må, därest han senast den 1 januari 1961 till sjöfartsstyrelsen inbetalat sammanlagt 1 500 kronor, befrias från återstående honom genom laga dom den 1 november 1956 ålagd ersättningsskyldighet till Kronan.

I förberörda båda likalydande motioner I: 257 av herr *Sundelin* och II: 317 av herr *Ståhl m. fl.* har, såvitt nu är i fråga, hemställts, att riksdagen måtte till *Lots- och fyrstaten*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 5 292 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 5 576 500 kronor.

Höjningen av anslaget är i huvudsak föranledd av belastningen, höjda biljettpriser, prisstegringar och ökad underhållsvolym.

Departementschefen vill i sammanhanget anmäla en särskild framställning av sjöfartsstyrelsen angående befrielse för mästerlotsen vid Hälsingborgs lotsplats Allan Rickard Rinaldo från viss ersättningsskyldighet. Om bakgrunden till framställningen nämner styrelsen bl. a. följande. Den 6 december 1953 grundstötte fyrskeppet nr 10 Fladen på grundet Bojten nordväst om Varberg, varvid skador uppstod på fartyget. Ombord på fyrskeppet, som var destinerat till Varberg, tjänstgjorde fyrmästaren John Helge

Bergström såsom befälhavare och Rinaldo såsom kronolots. Rinaldo hade kommit ombord på fyrskeppet å Hälsingborgs redd för att lotsa detsamma till sjön vid Varberg. Några timmar före grundstötningen hade sikten försämrats på grund av tjocka, vilken alltmera tilltagit. Härigenom hade navigeringen försvårats, fartygets position felberäknats och detsamma kommit in på grunt vatten. Vid försök att manövrera fartyget därifrån hade Rinaldo beordrat de åtgärder, som lett till fyrskeppets grundstötning. Rinaldo och Bergström blev i enlighet härmed ställda under åtal vid Göteborgs rådhusrätt. Genom dom den 1 november 1956 förklarade Göteborgs rådhusrätt, att Rinaldo måste anses ha vållat grundstötningen genom underlåtenhet att verkställa lodningar, efter det att han i den rådande tjockan ändrat fartygets kurs i syfte att nå Varbergs redd. Rådhusrätten, som lämnade mot Bergström förd talan utan bifall, dömde Rinaldo att utgiva trettio dagsböter, varje dagsbot tio kronor, samt förpliktade honom att till lotsstyrelsen utgiva skadestånd med 3 349 kronor. Domen vann laga kraft. — Rinaldo har hos sjöfartsstyrelsen anhållit, att styrelsen måtte söka utverka, att han av nåd befrias från skyldigheten att utgiva skadeståndet. Med hänsyn till Rinaldos ekonomiska förhållanden och övriga omständigheter i ärendet synes enligt styrelsen ersättningsfrågan också böra få ett ur Rinaldos synpunkt gynnsamt bedömande. Med den ståndpunkt Kungl. Maj:t och riksdagen intagit till andra likartade fall har styrelsen dock icke ansett sig kunna förorda, att Rinaldos ersättningsskyldighet i sin helhet efterskänkes; däremot vill styrelsen tillstyrka, att ersättningsskyldigheten begränsas till förslagsvis 1 500 kronor, att inbetalas senast den 1 januari 1961. Departementschefen finner det också skäligt med hänsyn till vad som förekommit i ärendet, att Rinaldo befrias från någon del av ifrågavarande ersättningsskyldighet och förordar, att därest Rinaldo senast den 1 januari 1961 till sjöfartsstyrelsen inbetalat sammanlagt 1 500 kronor, kronans återstående fordran å honom, 1 849 kronor, efterskänkes. Vad Rinaldo inbetalat bör tillgodoföras den i omkostnadsstaten för lots- och fyrstaten ingående delposten till reparation och underhåll av fyrskepp, tjänstefartyg etc.

Utskottet avstyrker — av samma skäl som utskottet anfört under punkten 3 — förenämnda motioner, jämväl i vad de avse detta anslag. Den verkställda anslagsberäkningen synes böra godtagas.

Beträffande mästerlotsen Rinaldos ersättningsskyldighet till statsverket har utskottet icke något att erinra mot att denna — på sätt föreslagits — begränsas till att avse ett belopp om 1 500 kronor, att erläggas senast den 1 januari 1961.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 257 och II: 317, såvitt nu är i fråga, till *Lots- och fyrstaten: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 5 880 000 kronor;

b) medgiva, att mästerlotsen vid Hälsingborgs lotsplats Allan Rickard Rinaldo må, därest han senast den 1 januari 1961 till sjöfartsstyrelsen inbetalat sammanlagt 1 500 kronor, befrias från återstående honom genom laga dom den 1 november 1956 ålagd ersättningsskyldighet till Kronan.

59:o) **Fartygsinspektionen: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62, s. 142 och 143), innebärande en anslagshöjning av 32 100 kronor, vilken med 4 800 kronor hänför sig till lönegradsuppflyttningar till följd av beslut vid 1958 års B-riksdag, med 16 100 kronor till tjänstetidsbefordringar och löneklassförändringar, med 3 500 kronor till rörligt tillägg samt med 7 700 kronor till kompensation för höjda folkpensionsavgifter, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för fartygsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	650 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	9 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	429 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	165 500
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	7 700

Summa kronor 1 262 000

b) till *Fartygsinspektionen: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 262 000 kronor.

60:o) **Fartygsinspektionen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 63, s. 143 och 144) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 192 800 kronor.

I förberörda båda likalydande motioner I: 257 av herr *Sundelin* och II: 317 av herr *Ståhl m. fl.* har, såvitt nu är i fråga, hemställts, att riksdagen måtte till Fartygsinspektionen: Omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 173 500 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 176 600 kronor.

Departementschefen föreslår, att posten till sjukvård m. m. uppräknas med 700 kronor samt att för reseersättningar beräknas ytterligare 10 000 kronor och för övriga expenser 5 500 kronor.

Utskottet avstyrker — av samma skäl som utskottet anfört under punkten 3 — förevarande motioner, jämväl i vad de avse detta anslag.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet, att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 257 och II: 317, såvitt nu är i fråga, till *Fartygsinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 192 800 kronor.

Sjöbefälsskolorna

61:o) *Sjöbefälsskolorna: Praktisk lärarkurs*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 65, s. 144 och 145) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 5 000 kronor.

I december 1958 avslutades en navigationslärarkurs i vilken deltagit 14 elever. Deltagarna i navigationslärarkurs bör beredas tillfälle att fullfölja sin lärarutbildning i en praktik lärarkurs. En sådan kurs kommer att anordnas under vårterminen 1959, men endast sex elever kan beredas inträde. För att bereda deltagarna i navigationslärarkursen möjlighet att komplettera sin utbildning bör ytterligare en praktisk lärarkurs anordnas under vårterminen 1960. Departementschefen beräknar medelsbehovet härför till 5 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna: Praktisk lärarkurs* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 kronor.

62:o) *Sjöbefälsskolorna: Arvoden åt deltagare i praktisk lärarkurs*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 66, s. 145 och 146) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 39 700 kronor.

För deltagarna i den praktiska lärarkurs, som anordnas under vårterminen 1959, har å riksstaten för innevarande budgetår anvisats 13 500 kronor, motsvarande ett månadsarvode per elev av 450 kronor. I samband med hemställan om medelsanvisning för nästa budgetår till den lärarkurs, vilken skall anordnas under vårterminen 1960, har sjöfartsstyrelsen upprepat sin tidigare begäran om att deltagare i praktisk lärarkurs vid sjöbefälsskola skall uppbära lika avlöningsförmåner som deltagare i praktisk lärarkurs vid allmänt läroverk. På numera förebragt utredning anser departementschefen sig böra tillstyrka bifall till denna begäran. Medelsbehovet för nästa budgetår ökar härigenom till 39 700 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna: Arvoden åt deltagare i praktisk lärarkurs* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 39 700 kronor.

Säkerhetsanstalter för sjöfarten m. m.

63:o) **Säkerhetsanstalter för sjöfarten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 67, s. 146—149) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 2 300 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 300 000 kronor.

Till säkerhetsanstalter för sjöfarten anvisas årligen anslag även på kapitalbudgeten. Anslaget där är för budgetåret 1957/58 upptaget med 800 000 kronor och för innevarande budgetår med 1 300 000 kronor.

Departementschefen erinrar om att under de två senaste åren avsevärt ökade medel anvisats till säkerhetsanstalter för sjöfarten. Under budgetåret 1957/58 uppräknades sålunda anslagen på drift- och kapitalbudgeten med sammanlagt 780 000 kronor och för innevarande budgetår har en ytterligare höjning med 850 000 kronor kommit till stånd. Motiven härför har varit angelägenheten att i snabbast möjliga takt avhjälpa de brister, som konstaterats föreligga i fråga om såväl fasta säkerhetsanordningar som båtmateriel och bostäder. Genom anslagshöjningarna har ett flertal moderniserings- och utbyggnadsföretag kunnat komma till utförande.

Dessutom har ett stort antal angelägna behov avseende framför allt den flytande materielen kunnat tillgodoses i samband med de ekonomiska stödåtgärder, som vidtagits för att uppehålla sysselsättningen vid bl. a. Karlskrona örlogsvarv. Sålunda har på tilläggsstat III för budgetåret 1957/58 till Säkerhetsanstalter för sjöfarten anvisats ett reservationsanslag av 6 815 000 kronor till bekostande av nybeställningar och ombyggnadsarbeten vid örlogsvarvet. Ytterligare cirka 2 500 000 kronor har för samma ändamål ställts till sjöfartsstyrelsens förfogande från reservationsanslaget till Ytterligare kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.

Med hänsyn till de avsevärda belopp som över de ordinarie anslagen och i särskild ordning sålunda kunnat under de senaste åren avsättas till säkerhetsanstalter för sjöfarten, är departementschefen icke beredd att tillstyrka ytterligare höjning utan föreslår att för nästa budgetår anvisas oförändrat 3 600 000 kronor, varav 2 300 000 kronor å driftbudgeten och 1 300 000 kronor å kapitalbudgeten.

Det torde i likhet med vad som för närvarande gäller få ankomma på sjöfartsstyrelsen att besluta om anslagets disposition. Om riksdagen inte har någon erinran däremot, bör Kungl. Maj:t såsom hittills ha befoget att fatta beslut om påbörjande av företaget, även om de medel som under budgetåret står till förfogande icke förslår att täcka hela kostnaden.

Förslaget om särskild medelsanvisning till materielanskaffning för vissa farleder anser departementschefen sig icke kunna biträda.

Utskottet har tidigare vid upprepade tillfällen understrukit angelägenheten av att säkerhetsanstalterna underhållas och utbyggas, så att sjötransporterna längs våra kuster kunna fortgå med största möjliga trygghet och snabbhet. Under de senaste åren har också en väsentlig förstärkning skett

av ifrågavarande anslag på drift- och kapitalbudgeten. Som departementschefen framhållit uppräknades anslagen för budgetåret 1957/58 med tillhoppa 780 000 kronor och för innevarande budgetår med ytterligare 850 000 kronor. Härtill komma de särskilda medel, som närmast av arbetsmarknadspolitiska skäl ställts till sjöfartsstyrelsens förfogande för materielanskaffning på detta område. De ökade medel, som tillhandahållits, ha möjliggjort en successiv utbyggnad och modernisering såväl i fråga om fasta säkerhetsanordningar som båtmateriel. Även i fråga om sjöfartsverkets lokaler och tjänstebostäder har en upprustning kommit till stånd. Angelägna behov återstå förvisso att tillgodose. Med hänsyn till de betydande belopp, som under de senaste åren avsatts till säkerhetsanstalter, är utskottet dock i likhet med departementschefen icke beredd att nu förorda någon uppräknings av berörda anslag. Dessa torde sålunda tillsammans böra upptagas med oförändrat 3 600 000 kronor, av vilket belopp 2 300 000 kronor böra uppföras på driftbudgeten och 1 300 000 kronor på kapitalbudgeten.

Det torde, såsom departementschefen förutsatt, få ankomma på sjöfartsstyrelsen att närmare besluta om anslagens användning, därvid de av departementschefen angivna riktlinjerna torde böra följas.

Beträffande anslaget på kapitalbudgeten till säkerhetsanstalter för sjöfarten gör utskottet hemställan i särskilt utlåtande denna dag.

Med avseende å anslaget på driftbudgeten hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Säkerhetsanstalter för sjöfarten* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 2 300 000 kronor.

64:o) *Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 68, s. 149 och 150) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 37 500 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 79 500 kronor.

Departementschefen har icke något att erinra mot sjöfartsstyrelsens förslag till medelsanvisning till underhåll och drift av fiskefyrar. För ändamålet beräknas 12 500 kronor. Vidare tillstyrkes det föreslagna bidraget om 15 000 kronor till anläggande av en radiofyr vid Krogstadsudde. För oförutsedda utgifter slutligen beräknas 10 000 kronor att stå till Kungl. Maj:ts förfogande.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot den verkställda anslagsberäkningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 37 500 kronor.

65:o) *Viss utrustning för statlig sjöräddningsverksamhet*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69, s. 150 och 151), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Viss utrustning för statlig sjöräddningsverksamhet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

66:o) **Statens isbrytarverksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 70, s. 151—153) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 6 000 000 kronor.

I förberörda båda likalydande motioner I: 256 av herr *Sundelin* och II: 316 av herr *Ståhl m. fl.* har, såvitt nu är i fråga, hemställts, att riksdagen måtte till Statens isbrytarverksamhet för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 5 012 600 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 322 600 kronor.

Marinförvaltningen och sjöfartsstyrelsen har hemställt, att anslaget uppräknas med 1 690 000 kronor till 5 012 600 kronor.

Departementschefen föreslår, att anslaget med hänsyn till belastningen under föregående budgetår uppräknas till 6 000 000 kronor. Anslagsposter-na till drifts- och underhållskostnader m. m., förhyrning av isbrytarfartyg, särskilda arvoden åt chefer å statens isbrytarfartyg samt löner och resekostnadsersättningar etc. torde i anslutning härtill böra höjas till resp. 3 622 000 kronor, 1 000 000 kronor, 4 400 kronor och 1 000 000 kronor. Till moderniserings- och inredningsarbeten å statsisbrytarna beräknas sammanlagt 150 000 kronor.

Utskottet. Anslagsbelastningen under föregående budgetår utgjorde, i runt tal, 6 811 500 kronor. Med hänsyn härtill och till önskvärdheten av att anslaget, som är av förslagsanslags natur, i riksstaten uppföres med ett belopp, som svarar mot det verkliga medelsbehovet, anser utskottet sig böra tillstyrka den av Kungl. Maj:t föreslagna höjningen av anslaget. Motionerna avstyrkas alltså.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 256 och II: 316, såvitt nu är i fråga, till *Statens isbrytarverksamhet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 6 000 000 kronor.

67:o) **Anskaffning av en ny statsisbrytare.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 71, s. 153) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 4 395 000 kronor.

Anslaget avser medelsanvisning till statsisbrytaren Oden, som hösten 1957 levererades av Wärtsilä-koncernen i Helsingfors.

Totalkostnaden för isbrytaren Oden beräknas uppgå till cirka 42 000 000 kronor. Av detta belopp har hittills anvisats tillhoppa 37 605 000 kronor, var-

av 14 048 000 kronor avser marinförvaltningens anskaffningar i Sverige och 23 557 000 kronor kontraktet med den finske leverantören.

Wärtsilä-koncernens kostnader uppgår enligt kontraktet till 27 952 000 kronor. Av detta belopp har till leverantören utbetalats 18 556 513 kronor. Av innevarande budgetår anvisade medel skall ytterligare en dellikvid av 5 000 000 kronor erläggas per den 30 juni 1959. Resterande slutbetalning av cirka 4 395 000 kronor skall ske per den 31 december 1959.

Utskottet tillstyrker anvisning med det yrkade beloppet, som avser slutbetalning enligt kontraktet med Wärtsilä-koncernen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Anskaffning av en ny statsisbrytare* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 4 395 000 kronor.

68:o) **Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72, s. 153 och 154), innebärande en anslagshöjning av 22 300 kronor, föranledd av ökade lönekostnader till följd av 1957 års löneplansrevision, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 222 300 kronor.

69:o) **Mättnings- och rekognosceringsverksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 73, s. 154—157) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 1 473 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 473 000 kronor.

Departementschefen framhåller, att utvecklingen inom sjöfarten mot större, snabbare och mera djupgående fartyg i hög grad skärpt kraven på en förbättrad och intensifierad sjömättningsverksamhet. Under de senaste åren har också stora insatser gjorts för att effektivisera och påskynda sjömättningsarbetet längs våra kuster. Medelsanvisningen över förevarande anslag har sålunda ökat med sammanlagt över 600 000 kronor, och dessutom har medel ställts till sjöfartsstyrelsens förfogande för om- och nybyggnad av sjömättningsfartyg.

Genom de nu nämnda åtgärderna har mättningskapaciteten avsevärt ökat, samtidigt som sjöfartsstyrelsen beretts större möjligheter att genom utrednings- och försöksverksamhet planera för en rationalisering av sjömätningen.

Det är givetvis angeläget att utnyttja de förbättrade metoder och hjälpmedel, som framkommer som resultat av detta utvecklingsarbete. I fråga om medelsbehovet för budgetåret 1959/60 förutsätter departementschefen emellertid, att styrelsen skall ha möjligheter att inom ramen för nuvarande anslag å drygt 1 470 000 kronor successivt förnya och komplettera för verk-

samheten erforderlig instrumentutrustning och annan sjömätningmateriel, och föreslår därför att anslaget för nästa budgetår upptages med oförändrat belopp.

Utskottet har vid flera tidigare tillfällen understrukit angelägenheten av att åtgärder vidtagas för en effektivisering av sjömätningsverksamheten. För att råda bot på de brister, som vidlåda denna, har också under de senaste åren en betydligt ökad medelsanvisning kommit till stånd. Enbart under innevarande budgetår har för ändamålet en ökning skett med 400 000 kronor, av vilket belopp 300 000 kronor anvisats under förevarande anslag och 100 000 kronor under sjöfartsstyrelsens avlönings- och omkostnadsanslag. Härigenom har en ganska avsevärd förstärkning av sjömätningskapaciteten blivit möjlig. Det är givetvis angeläget, att sjöfartsstyrelsen erhåller resurser, som möjliggöra en fortsatt effektivisering av verksamheten. Med hänsyn till den uppräknade, som skett för innevarande budgetår, torde dock — såsom departementschefen framhåller — möjligheter finnas att inom ramen för ett oförändrat anslag successivt förnya och komplettera för verksamheten erforderlig instrumentutrustning och annan sjömätningmateriel.

Under åberopande av det anförda hemställer sålunda utskottet,

att riksdagen må till *Mättnings- och rekognosceringsverksamhet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 1 473 000 kronor.

Hamnar och farleder

70:o) **Bidrag till handelshamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 74, s. 157 och 158) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 000 000 kronor.

Från detta anslag utgår bidrag i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 10 augusti 1928 (nr 328) angående statsbidrag till byggande, förbättring och underhåll av allmänna hamnar och farleder. Enligt av 1957 års riksdag godkända riktlinjer bör statligt bidrag endast komma i fråga, när hamnverksamheten icke kan förväntas bli ekonomiskt självbärande men anläggningen är motiverad t. ex. ur sysselsättnings-, lokaliserings- eller beredskapssynpunkter eller med hänsyn till hamnens upplandsfunktioner.

Sjöfartsstyrelsen hemställer, att anslaget uppföres med 2 000 000 kronor.

Departementschefen framhåller, att det under hand från sjöfartsstyrelsen appllysts, att det vid behandlingen av vissa ineliggande statsbidragsansökningar numera visat sig nödvändigt att avvakta resultatet av pågående utredningar. Statsbidrag i anledning av dessa ansökningar kan därför komma att utbetalas först under budgetåret 1960/61. Med hänsyn härtill och till storleken av den vid ingången av det nu löpande budgetåret förefintliga be-

hållningen å anslaget, inemot 4,5 miljoner kronor, synes detsamma för nästa budgetår kunna uppföras med ett formellt belopp av 100 kronor.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning, kommer framdeles under riksdagen att avgiva utlåtande beträffande ett motionsvis väckt förslag om viss ändring i grunderna för statsbidrag till byggande, förbättring och underhåll av allmänna hamnar och farleder.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

71:o) **Statliga farledsarbeten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 75, s. 159 och 160) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 50 000 kronor.

Departementschefen tillstyrker — med hänsyn till angelägenheten av att pågående och planerade projekteringar och arbeten skall kunna utföras utan alltför stor tidsutdräkt — att anslaget uppräknas med 50 000 kronor.

Utskottet som icke har något att erinra mot den föreslagna höjningen av anslaget hemställer,

att riksdagen må till *Statliga farledsarbeten* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

72:o) **Byggande av fiskehamnar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 76, s. 160 och 161) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

I en inom andra kammaren av herr *Nihlfors* och fru *Eriksson* i Stockholm väckt motion (II: 319) har hemställts, att riksdagen måtte till Byggande av fiskehamnar för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 319.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 000 000 kronor.

Sjöfartsstyrelsen hemställer, att anslaget uppföres med 3 500 000 kronor.

Departementschefen framhåller, att utbetalningarna från anslaget under ettvarvt av de tre senaste budgetåren uppgått till mellan 2,3 och 2,5 milj. kronor och att under anslaget fanns i juli 1958 inestående sammanlagt drygt 8 milj. kronor. Ehuru departementschefen är medveten om det stora behovet av nya fiskehamnsbyggnader och i fiskenäringens intresse vill medverka till att detta utbyggnadsbehov tillgodoses, håller han för osannolikt att hela det sålunda tillgängliga beloppet kommer att — med hänsyn till

arbetenas förläggning i tiden — hinna utbetalas före den 1 juli 1959. Med beaktande härav synes det möjligt att för budgetåret 1959/60 något sänka anslaget, utan att detta behöver medföra förseningar i arbetenas utförande. Departementschefen förordar att medelsanvisningen för nästa budgetår bestämmas till 2 000 000 kronor.

Utskottet anser i likhet med departementschefen, att en nedräkning av anslaget för nästa budgetår bör vara möjlig. Utskottet är dock med hänsyn till det stora behovet av nya fiskehamnsbyggnader icke berett att i anledning av motionen förorda, att anslaget nedräknas med större belopp än som föreslagits i propositionen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 319, till *Byggande av fiskehamnar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

73:o) **Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 77, s. 162), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 215 000 kronor.

74:o) **Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 78, s. 162 och 163) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 000 000 kronor.

Sjöfartsstyrelsen framhåller, att de under anslaget hittills anvisade medlen endast uppgått till ringa del av motorbåtarnas andel av bensinskatten. Med hänsyn härtill och då summan av för det kommande budgetåret aktuella statsbidragsansökningar uppgår till mycket stora belopp, förordar styrelsen att anslaget ökas till 2 000 000 kronor.

Departementschefen anser sig i nuvarande budgetära läge icke böra tillstyrka någon höjning av anslaget.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, som innebär oförändrad medelsanvisning, och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Övriga sjöfartsändamål

75:o) **Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 79, s. 163 och 164), som innebär en anslagshöjning av 900 kronor till följd av löneklassändring, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för handelsflottans pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

U t g i f t e r

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	35 600
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	5 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	25 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	9 100
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	400
	Summa kronor 75 500

Särskilda uppbördsmedel

Räntor å förvaltningskostnadsfonden samt bötesandelar	9 000
	Nettoutgift kronor 66 500

b) till *Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 66 500 kronor.

76:o) **Handelsflottans pensionsanstalt: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 80, s. 164), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsflottans pensionsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 8 400 kronor.

77:o) **Statens skeppsprovninganstalt: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 81, s. 164—167) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för statens skeppsprovninganstalt, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens skeppsprovninganstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60, dels ock till Statens skeppsprovninganstalt: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 807 200 kronor.

I förberörda båda likalydande motioner I: 256 av herr *Sundelin* och II: 316 av herr *Ståhl m. fl.* har, såvitt nu är i fråga, hemställts, att riksdagen måtte

till Statens skeppsprovninganstalt: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 628 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 608 900 kronor.

Departementschefen framhåller, att den forsknings- och försöksverksamhet som bedrivs vid statens skeppsprovninganstalt är av stort ekonomiskt värde för svensk varvsindustri, och anser det betydelsefullt — särskilt i nuvarande läge med hårdnande konkurrens för denna industrigren — att anstalten får bättre personella och materiella resurser att möta de ökade kraven till följd av den tekniska utvecklingen. I anledning av anstaltsstyrelsens yrkanden om nya befattningar föreslås därför inrättande från och med budgetåret 1959/60 av en tjänst som förste forskningsingenjör i Ae 24 och en tjänst som ingenjör i Ae 17. Samtidigt beräknas under anslagsposten till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden höjning med 144 000 kronor. Till löneklassändringar beräknas en höjning med 1 600 kronor, till rörligt tillägg ytterligare 6 800 kronor och till kompensation för höjda folkpensionsavgifter 3 700 kronor.

Utskottet tillstyrker den förordade ändringen i personalförteckningen och har icke något att erinra mot anslagsberäkningen, som torde vara realistisk med hänsyn till den förväntade omfattningen av beställningsverksamheten vid anstalten. Motionerna avstyrkas alltså.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 256 och II: 316, såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens skeppsprovninganstalt, som föranledes av vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1959;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens skeppsprovninganstalt att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	68 900
2. Arvoden bestämda av Kungl. Maj:t	2 000
3. Avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	243 200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	412 600
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	76 800
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	3 700
	<hr style="width: 100%;"/>
	Summa kronor 807 200

c) till *Statens skeppsprovninganstalt: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 807 200 kronor.

78:o) *Statens skeppsprovninganstalt: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 82, s. 167 och 168), innebärande en anslagshöjning av 11 000 kronor, vilken med 10 000 kronor hänför sig till posten till övriga expenser och med 1 000 kronor till posten till bibliotek, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Statens skeppsprovninganstalt: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 113 600 kronor.

79:o) *Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 83, s. 168 och 169) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för statens sjöhistoriska museum, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens sjöhistoriska museum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60, dels ock till Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 276 300 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 274 000 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslår departementschefen, att kassörstjänsten vid museet uppflyttas i lönegrad från Ao 12 till Ao 13.

Övriga föreslagna kostnadsförändringar är i huvudsak av automatisk karaktär.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens sjöhistoriska museum vidtaga den ändring, som föranledes av vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1959;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens sjöhistoriska museum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	115 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	124 600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	34 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	2 000

Summa kronor 276 300

c) till *Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 276 300 kronor.

80:o) **Statens sjöhistoriska museum: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 84, s. 170), innebärande en anslagsminskning av 5 600 kronor, motsvarande viss engångsanvisning för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sjöhistoriska museum: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 49 200 kronor.

81:o) **Statens sjöhistoriska museum: Underhåll och ökning av samlingarna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 85, s. 171), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sjöhistoriska museum: Underhåll och ökning av samlingarna* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 3 500 kronor.

82:o) **Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 86, s. 171 och 172), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 256 000 kronor.

83:o) **Läkarundersökning av sjöfolk.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 87, s. 172 och 173) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 450 000 kronor.

Departementschefen erinrar om att i fjolårets statsverksproposition en redogörelse lämnades för det pågående utredningsarbetet i anledning av Nordiska rådets rekommendation nr 13/1954 angående inrättande av en gemensam hälsotjänst för nordiskt sjöfolk. Det anfördes i propositionen, att ett förverkligande av rekommendationen skulle för Sveriges del komma att innebära, dels att de ombordanställda ej längre skulle behöva vidkännas några kostnader för läkarundersökning, dels att skyldigheten att förete läkarintyg skulle utvidgas till att avse anställning å svenska fartyg i all utrikesfart. Riksdagen förklarade sig icke ha något att erinra mot att förevarande anslag finge tagas i anspråk för bestridande av de ökade kostnader, som kunde bli en följd av inrättandet av en sådan gemensam hälsotjänst för nordiskt sjöfolk.

Frågan har varit föremål för ytterligare överläggningar mellan representanter för de nordiska ländernas myndigheter, och på grundval av därvid framkommet material har ärendet på nytt behandlats av Nordiska rådet vid

dess session i november 1958. Rådet har nu ansett tiden vara mogen för ett närmare ställningstagande till formerna på det praktiska planet för en gemensam hälsotjänst för sjöfolk och antagit en ny rekommendation, vari regeringarna uppmanas vidtagna erforderliga åtgärder för förverkligande av en sådan hälsotjänst.

Spörsmålet om fördelningen av kostnaderna mellan staten och redarna kommer att bli föremål för ytterligare överväganden i samband med utarbetandet av riktlinjer och slutlig överenskommelse. Departementschefen förutsätter — under hänvisning till riksdagens uttalande föregående år — att en eventuell kostnadsökning för statens del får belasta förevarande anslag. Anslaget synes, med hänsyn till att för närvarande hållpunkter saknas för en närmare bedömning av medelsbehovet, kunna uppföras med oförändrat belopp.

Utskottet tillstyrker den verkställda anslagsberäkningen och har — såsom framhölls redan vid utskottsbehandlingen i fjol av motsvarande anslag — icke något att erinra mot att anslaget tages i anspråk för täckande av det ökade medelsbehov, som kan bli följderna av inrättandet av en gemensam hälsotjänst för nordiskt sjöfolk.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Läkarundersökning av sjöfolk* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

84:o) **Beredande av lägre biljettkostnader för sjöfolk vid vissa resor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 88, s. 173 och 174), innebärande en anslagshöjning av 10 000 kronor, vilken motiveras av den beräknade belastningen på anslaget, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Beredande av lägre biljettkostnader för sjöfolk vid vissa resor* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kronor.

85:o) **Avsättning till handelsflottans välfärdsfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 89, s. 174), innebärande en anslagshöjning av 20 000 kronor, som motiveras av den beräknade belastningen på anslaget, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Avsättning till handelsflottans välfärdsfond* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 340 000 kronor.

Handel

86:o) **Bidrag till handelshögskolan i Stockholm.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 91, s. 175), vilket innebär en anslagsminskning av 125 000 kronor, motsvarande för innevarande budgetår anvisad särskild

kompensation för kostnadsstegringar under budgetåret 1957/58, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till handelshögskolan i Stockholm* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 561 400 kronor.

87:o) **Bidrag till handelshögskolan i Göteborg.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 92, s. 175—181) att dels godkänna av departementschefen förordad huvudstat för handelshögskolan i Göteborg, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1959/60, dels ock till *Bidrag till handelshögskolan i Göteborg* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 705 900 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Dahl* och fru *Segerstedt-Wiberg* (I: 261) och den andra inom andra kammaren av herr *Gustafson* i Göteborg *m. fl.* (II: 324) har hemställts, att riksdagen måtte besluta om höjning av bidraget till handelshögskolan i Göteborg med 40 000 kronor för inrättande av fem lektorat i samband med indragande av en docentur och fyra tillfälliga lärarbefattningar.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 324.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 709 600 kronor.

I fråga om grunderna för bestämmandet av statens bidrag till handelshögskolan gäller — såsom framhålles i statsverkspropositionen — ett av Kungl. Maj:t den 5 juni 1953 med stöd av riksdagens bemyndigande godkänt avtal, som träffats mellan företrädare för staten, Göteborgs stad och handelshögskolan i Göteborg. Enligt avtalet skall utgifterna för handelshögskolan, till den del de icke kan täckas av högskolans egna medel, bestridas av staten och Göteborgs stad. Härvid betalar staten två tredjedelar och Göteborgs stad en tredjedel av 105 000 kronor. Överskjutande belopp bestrides med tre fjärdedelar av staten och en fjärdedel av staden; dock skall stadens sammanlagda bidrag icke överstiga 175 000 kronor. Enligt beslut av riksdagen skall stadens bidrag ej påverkas av den inkomstminskning, som åsamkats handelshögskolan genom statsmakternas beslut om avskaffande av terminsavgifter och andra obligatoriska avgifter vid högskolan. Inkomstminskningen kompenseras genom ett särskilt statsbidrag som för närvarande utgår med 106 900 kronor.

Avtalet innehåller en bestämmelse att därest väsentligt ändrade förhållanden — t. ex. en förskjutning i penningvärdet — inträder, förhandlingar skall upptagas om en reglering av stadens maximibidrag. Med stöd av denna bestämmelse inleddes — på initiativ från statens sida — under sommaren 1958 förhandlingar mellan avtalsparterna, vilka förhandlingar numera slutförts och resulterat i att företrädarna för Göteborgs stad förklarat sig beredda förorda, att stadens maximibidrag till högskolan höjes från 175 000 till 200 000 kronor eller, om förhandlingsklausulen i avtalet utgår, till 225 000 kronor.

Företrädaren för staten vid förhandlingarna förordar — med hänsyn till

att det nuvarande avtalets giltighet utlöper först den 1 juli 1968 — en höjning av maximibidraget till 200 000 kronor och bibehållande av förhandlingsklausulen. Departementschefen ansluter sig härtill och tillstyrker alltså att med Göteborgs stad träffas överenskommelse om en dylik ändring av avtalet.

Vad angår styrelsens för handelshögskolan i Göteborg anslagsäskanden för nästa budgetår, framhåller departementschefen, att han — i avvaktan på vissa inom universitetsutredningen pågående undersökningar i anledning av förslag om upprättande i vårt land av ytterligare en handelshögskola, alternativt utbyggnad av existerande handelshögskolor — icke anser sig kunna förorda några egentliga ändringar i organisationen för högskolan och därför avstyrker styrelsens förslag om inrättande av nya vetenskapliga befattningar och lektorat.

I enlighet med beslut av 1958 års B-riksdag har från och med innevarande budgetår sex arvodesavlönade tjänster som biträdande lärare och två arvodesbefattningar som assistent vid högskolan ombildats till tjänster som biträdande lärare i Ae 21 respektive assistenttjänster i reglerad befordringsgång, varjämte arvodet till huvudläraren i spanska språket fastställts att motsvara löneklass A 23. Till täckande av kostnaderna härför inräknas i staten för nästa budgetår 15 630 kronor. Vidare biträdades yrkandet om en karriterska vid högskolans geografiska institution i så måtto, att departementschefen tillstyrker inrättande vid institutionen av en tjänst som kartritningsbiträde i reglerad befordringsgång. Medelsbehovet ökar härigenom med 10 464 kronor. Under avlöningsstaten tillkommer härjämte vissa utgiftsökningar av automatisk karaktär. För löneklassändringar beräknas sålunda 1 434 kronor och till kompensation för höjda folkpensionsavgifter 5 400 kronor. Den sammanlagda utgiftsökningen för avlöningar skulle därigenom uppgå till i runt tal 32 900 kronor.

Under omkostnadsstaten tillstyrker departementschefen uppräkningsmedel med 1 000 kronor till renhållning och städning, med 1 200 kronor till expenser och med 3 000 kronor till biblioteket. Vidare förordas, att posten till försäkringar höjes med 500 kronor och posten till siffergranskning med 200 kronor. Omkostnadsstaten bör å andra sidan nedräknas med 30 000 kronor, som anvisats för innevarande budgetår till bestridande av vissa engångskostnader. Anslagsposten till omkostnader kommer härigenom att uppvisa en nettominus med 24 100 kronor.

Anslagsposten till pensioner torde uppräknas med 3 800 kronor på grund av höjningar av det i huvudmansavgiften till statens pensionsanstalt ingående rörliga tillägget och med 13 700 kronor till huvudmansavgift för nyinrättade tjänster.

Enligt vad sålunda anförts skulle högskolans utgifter för nästa budgetår stiga till 1 001 400 kronor.

Avkastningen av högskolans fonder, hyresinkomster och intäkter av elevavgifter beräknas av styrelsen för högskolan för nästa budgetår till 95 500 kronor, vilket innebär en höjning i förhållande till innevarande budgetår

med 5 000 kronor. Det särskilda statsbidraget såsom kompensation för avskaffade obligatoriska elevavgifter bör anvisas med oförändrat 106 900 kronor. För bestridande av de för nästa budgetår beräknade utgifterna å tillhoppa 1 001 400 kronor skulle sålunda sammanlagt 202 400 kronor stå till förfogande. Återstoden, 799 000 kronor, bör avtalsenligt täckas med bidrag från Göteborgs stad och staten. Därvid kommer enligt den nya beräkningsgrunden 200 000 kronor att falla på Göteborgs stad och 599 000 kronor på staten.

I enlighet med det anförda torde sålunda anslaget för nästa budgetår böra bestämmas till 705 900 kronor.

Utskottet. Den uppgörelse, som träffats vid förhandlingar mellan företrädare för staten, Göteborgs stad och handelshögskolan i Göteborg om en reglering av stadens bidrag till högskolan, synes utskottet vara godtagbar ur statens synpunkt. Utskottet delar också departementschefens uppfattning om lämpligheten av att antaga det alternativ till lösning, som innebär, att stadens maximibidrag höjes till 200 000 kronor samtidigt som förhandlingsklausulen bibehålles i avtalet. Det kan konstateras, att ifrågasvarande belopp i stort sett motsvarar vad Göteborgs stad enligt staten för högskolan skulle ha erlagt i bidrag för nästa budgetår, därest stadens bidrag icke varit maximerat.

Med anledning av pågående undersökningar inom universitetsutredningen angående upprättande av ytterligare en handelshögskola, alternativt utbyggnad av existerande handelshögskolor, har departementschefen ansett sig icke böra förorda några egentliga ändringar i organisationen för här ifrågasvarande handelshögskola och har därför avstyrkt högskolestyrelsens förslag om inrättande av nya vetenskapliga befattningar och lektorat.

På av departementschefen sålunda anförda skäl anser utskottet sig icke böra biträda de föreliggande motionerna, som stå i överensstämmelse med högskolestyrelsens förenämnda förslag.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 261 och II: 324,

a) godkänna följande huvudstat för handelshögskolan i Göteborg, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1959/60:

Huvudstat

Utgifter

1. Avlöningar, <i>förslagsvis</i>	764 500
2. Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	191 400
3. Pensioner, <i>förslagsvis</i>	45 500

Summa kronor 1 001 400

Inkomster

1. Avkastning från högskolans fonder	85 000
2. Avgifter från de studerande m. m.	
a) Inflytande elevavgifter	500
b) Särskilt bidrag från staten	106 900
3. Hyresinkomster	10 000
4. Bidrag från Göteborgs stad	200 000
5. Bidrag från staten	599 000
	<hr/>
	Summa kronor 1 001 400

b) till *Bidrag till handelshögskolan i Göteborg* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 705 900 kronor.

88:o) **Handelshögskolorna: Stipendier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 93, s. 181 och 182), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelshögskolorna: Stipendier* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 38 500 kronor.

89:o) **Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 94, s. 182—184) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 500 000 kronor.

Från anslaget bestrides utgifter för utrikeshandelsstipendier, småindustriens exportbyrå och exportråd samt handelssekreterareorganisationen.

Kostnaderna för den utrikeshandelsfrämjande verksamhet, vartill bidrag utgår från anslaget, har hittills till huvudsaklig del täckts med medel från handels- och sjöfartsfonden. Departementschefen är emellertid i princip ense med kommerskollegium om att kontinuerligt återkommande utgifter av den karaktär, som det här är fråga om, helst bör bestridas från anslag på riksstaten. Att så icke skett har dels berott på tillgången av medel inom handels- och sjöfartsfonden, dels på att ytterligare erfarenhet behövt avvaktas för en säkrare bedömning av den fortsatta omfattningen och inriktningen av handelssekreterareorganisationen. Departementschefen erinrar om att han i fjolårets statsverksproposition framhöll, att erfarenhet numera vunnits om att institutionen borde bibehållas men att med hänsyn till angelägenheten av att begränsa utgifterna över riksstaten den dittillsvarande fördelningen mellan fonden och riksstaten borde bibehållas ännu något år. Numera har emellertid behållningen i fonden nedgått avsevärt, och en överflyttning till riksstaten av en del av de utgifter som belastar fonden är nödvändig.

Förra årets riksdag hemställde hos Kungl. Maj:t om utredning av frågan

om åtgärder till främjande av den svenska utrikeshandeln, särskilt i Väst-europa. Departementschefen avser att inom den närmaste tiden vidtaga åtgärder för igångsättande av detta utredningsarbete. En rad spörsmål kommer med all sannolikhet att i detta sammanhang aktualiseras, bl. a. torde handelskammarsväsendet och andra former för samverkan mellan näringslivet och staten till främjande av svenska exportintressen behöva närmare övervägas. Mot denna bakgrund har departementschefen funnit sig i första hand böra förorda, att utgifterna för handelssekreterareorganisationen, vars omfattning genom anställningskontrakt etc. är bunden för flera år framåt, överföres på riksstaten. Med hänsyn till medelstillgången i handels- och sjöfartsfonden synes det dock möjligt att för nästa budgetår begränsa anslagshöjningen till 700 000 kronor. Tillskottet av fondmedel för bestridande av utgifter för handelssekreterarna skulle därigenom icke behöva uppgå till mer än cirka 200 000 kronor.

För budgetåret 1959/60 bör anslaget alltså uppföras med 1 200 000 kronor. Härav beräknas i enlighet med kommerskollegiets förslag till utrikeshandelsstipendier 30 000 kronor och till småindustriens exportråd och småindustriens exportbyrå 103 600 kronor. Återstoden av anslaget, 1 066 400 kronor, bör reserveras för handelssekreterareverksamheten. Det förutsättes liksom förut få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser om användningen av dessa medel. Därest så skulle erfordras, bör enligt departementschefen Kungl. Maj:t få göra jämkningar i medelstilldelningen mellan olika ändamål.

Utskottet anser sig med hänsyn dels till den begränsade medelstillgången inom handels- och sjöfartsfonden, dels till den fasta karaktär, som handelssekreterareorganisationen numera fått, böra tillstyrka, att kostnaderna för denna från och med nästa budgetår bestridas från förevarande anslag. Beräkningen av delsamma synes böra godtagas. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser om användningen av medlen under anslaget ävensom att göra jämkningar i medelstilldelningen mellan olika ändamål.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kronor.

90:o) **Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 95, s. 184 och 185) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 102 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 102 000 kronor.

Departementschefen framhåller, att frågan om handelskammarsväsendets framtida organisation och finansiering kommer att bli föremål för utredning. Med hänsyn härtill och då medelstillgången inom handels- och sjö-

fartsfonden medgiver, att bidragen även under nästa år delvis bestrides från fonden, anser han sig icke böra förordna någon höjning av förevarande anslag. Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Liksom tidigare bör det ankomma på Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser om fördelningen av anslagsmedlen.

Utskottet har icke något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag liksom ej heller mot vad departementschefen i samband därmed anfört.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 102 000 kronor.

Patent- och registreringsväsendet m. m.

91:o) **Patent- och registreringsverket: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 96, s. 186--191) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för patent- och registreringsverket, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60, dels ock till Patent- och registreringsverket: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 7 415 000 kronor.

I förberörda båda likalydande motioner I: 256 av herr *Sundelin* och II: 316 av herr *Ståhl m. fl.* har, såvitt nu är i fråga, hemställts, att riksdagen måtte till Patent- och registreringsverket: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 7 395 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 7 323 100 kronor.

Departementschefen erinrar om att vid behandlingen av patent- och registreringsverkets anslagsäskanden för budgetåren 1957/58 och 1958/59 vissa av de förslag rörande patentanmälningssavdelningarna, som framlagts av organisationsnämnden vunnit beaktande. Vid nämndens arbete hade emellertid framkommit uppslag, vilkas fullföljande krävde ytterligare utredning. Särskilda sakkunniga har numera tillkallats för att utreda i första hand patentanmälningssavdelningarnas organisation och personaluppsättning men även metoderna för publicering av patent- och registeranmälningar.

Under dessa förhållanden är departementschefen icke beredd att nu tillstyrka några egentliga förändringar — inrättande av nya tjänster eller lönegradsuppflyttningar — inom patentanmälningssavdelningarna. Dock synes biträdespersonalen där böra från och med nästa budgetår förstärkas med en tjänst som kanslibitråde Ao 7 och en tjänst som kontorsbiträde i reglerad befordringgång.

Patentverket har under en följd av år i *petita* föreslagit, att administrativa och varumärkesavdelningen uppdelas på två självständiga avdelningar. Förslag av sådan innebörd har framförts även av organisationsnämnden liksom

sedermera av varumärkes- och firmautredningen. Skäl talar enligt departementschefen för att en omorganisation nu kommer till stånd. Han tillstyrker alltså att från och med nästa budgetår avdelningen uppdelas på en administrativ byrå och en varumärkesbyrå. I anslutning härtill föreslås inrättande av en byråchefstjänst i Bo 1 med placering på administrativa byrån, en tjänst som byrådirektör i Ao 24 samt en tjänst som förste byråsekreterare i Ae 23. I samband därmed bör följande befattningar indragas, nämligen tjänsten som administrativ byrådirektör i Ao 24, tjänsten som förste byråsekreterare i Ao 23 på nuvarande kanslibyrån samt tjänsten som förste byråsekreterare i Ae 21 på nuvarande administrativa byrån.

Vad angår förslagen om ändrad anställningsform tillstyrkes att tre tjänster som kanslibitråde i Ae 7 överföres på ordinarie stat. Därjämte torde, såsom patentverket föreslagit, 11 kontorsbiträdestjänster avföras ur personalförteckningen för ordinarie tjänster och ersättas med 8 tjänster som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång.

Vid bifall till vad sålunda förordats ökar medelsbehovet å anslaget med 31 055 kronor. Härutöver tillstyrkes medelsanvisning för löneklassändringar, tjänstetidsbefordran m. m. samt till kompensation för höjda folkpensionsavgifter och beräknas för dessa ändamål respektive 16 170 och 44 700 kronor.

Utskottet. I anslutning till vissa av statens organisationsnämnd verkställda undersökningar av verksamheten inom patent- och registreringsverket har under de senaste åren en successiv personalmässig och organisatorisk förstärkning kommit till stånd på vissa av verkets avdelningar. De av Kungl. Maj:t för nästa budgetår framlagda förslagen sikta till ytterligare organisatoriska förbättringar, närmast genom en uppdelning av administrativa och varumärkesavdelningen på två självständiga byråer. Då ett genomförande av sistnämnda förslag torde möjliggöra en ur arbetssynpunkt önskvärd förenkling i ärendenas handläggning, har utskottet icke något att erinra mot detsamma. De ändringar i personalförteckningen för verket och de kostnader, som bli följden härav, synas sålunda böra godtagas. Även förslagen i övrigt torde böra bifallas. I enlighet med det anförda avstyrkas motionerna, enligt vilka, såvitt nu är i fråga, med inrättandet av nya tjänster vid verket bör i rådande ekonomiska läge anstå.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 256 och II: 316, såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för patent- och registreringsverket vidtaga de ändringar, som föranledas av vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1959;

b) godkänna följande avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 480 300
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 897 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	990 900
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	44 700
Summa kronor 7 415 000	

c) till *Patent- och registreringsverket*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 7 415 000 kronor.

92:o) *Patent- och registreringsverket*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 97, s. 191 och 192) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 211 500 kronor.

I förberörda båda likalydande motioner I: 257 av herr *Sundelin* och II: 317 av herr *Ståhl m. fl.* har, såvitt nu är i fråga, hemställts, att riksdagen måtte till *Patent- och registreringsverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 090 400 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 193 500 kronor.

Departementschefen föreslår, att posten till bränsle, lyse etc. uppräknas med 10 000 kronor och posten till övriga expenser med 8 000 kronor.

Utskottet avstyrker — av samma skäl som utskottet anfört under punkten 3 — förevarande motioner, jämväl i vad de avse detta anslag.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet, att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 257 och II: 317, såvitt nu är i fråga, till *Patent- och registreringsverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 211 500 kronor.

93:o) *Svenska uppfinnarkontoret*: *Administrationskostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 98, s. 192), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Svenska uppfinnarkontoret*: *Administrationskostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 153 000 kronor.

94:o) Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 99, s. 192 och 193) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 85 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 75 000 kronor.

Svenska uppfinnarkontorets nämnd erinrar om att patent- och registreringsverket i sitt förslag till den höjning av patentavgifterna, som beslöts av 1958 års B-riksdag, framhöll angelägenheten av att höjningen icke på ett oskäligt sätt försvårade patentsökandet för mindre bemedlade uppfinnare. Därvid hänvisades till att uppfinnarkontoret åtnjuter statsanslag, som bland annat är avsett för att bereda möjlighet att i ömmande fall hjälpa uppfinnare med ansökningsavgift för uppfinning, vilken bedömes som värdefull. En höjning av avgifterna borde sålunda medföra en förstärkning av statsbidraget till uppfinnarkontoret. Ökad medelsanvisning motiveras enligt nämndens åsikt även av att anslaget varit oförändrat sedan budgetåret 1953/54 och sålunda reellt undergått en minskning.

Departementschefen finner vad nämnden anfört motivera en uppräknig av anslaget.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 85 000 kronor.

95:o) Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 100, s. 193 och 194) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 430 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 400 000 kronor.

Från detta anslag bestrides dels de annonskostnader, som överståthållarämbetet och länsstyrelserna har att erlægga för kungörande av anmälningar att intagas i förenings- och handelsregistren, dels viss del av patent- och registreringsverkets tryckningskostnader för utgivande av diverse samlingsregister.

Avgifter, som inflyter i samband med anmälningarna redovisas å riksstatsens inkomstsida under titeln Avgifter för registrering i förenings- m. fl. register. Avgifterna täcker kostnaderna under förevarande anslag. För budgetåret 1957/58 har inkomsttiteln redovisats med cirka 450 000 kronor. I riksstatsförslaget för nästa budgetår beräknas inkomsterna till 500 000 kronor.

Departementschefen föreslår en uppräknig av anslaget med 30 000 kronor.

Utskottet har icke något att erinra mot den föreslagna anslagshöjningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Särskilda kostnader för föreningsm. fl. register* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 430 000 kronor.

96:o) **Avsättning till försäkringsinspektionens fond.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 101, s. 194—197) att dels godkänna av departementschefen förordad stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60, dels ock till Avsättning till försäkringsinspektionens fond för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 500 400 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 455 300 kronor.

Departementschefen tillstyrker, att de i staten för försäkringsinspektionen ingående posterna höjes med 20 300 kronor på grund av ökade pensionskostnader, med 6 800 kronor till kompensation för höjda folkpensionsavgifter och med 2 700 kronor till arbetsgivarebidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m. Samtidigt minskar till följd av löneklassändringar m. m. medelsbehovet med 11 200 kronor. Nettoutgiften enligt staten kan därmed för budgetåret 1959/60 beräknas till 1 452 500 kronor, innebärande en ökning med 18 600 kronor.

För avsättning till försäkringsinspektionens fond bör anvisas summan av de bidrag till försäkringsinspektionen, vilka för nästa budgetår redovisas under inkomsttiteln Bidrag till försäkringsinspektionen, och det statsbidrag, som därutöver erfordras för understödsföreningsavdelningens verksamhet. Nyssnämnda inkomsttitel har i riksstatsförslaget för budgetåret 1959/60 upptagits med 1 200 000 kronor. Av beloppet beräknas 1 025 000 kronor som bidrag från försäkringsbolagen och 175 000 kronor som bidrag från understödsföreningarna. Utgifterna för understödsföreningsavdelningen kan, vid bifall till vad departementschefen tidigare föreslagit, beräknas komma att belöpa sig till 460 400 kronor. Med hänsyn till att 15 000 kronor av föreningarnas bidragssumma skall anses utgöra understödsföreningsavdelningens andel av gemensamma kostnader för inspektionen erfordras till täckande av utgifterna ett statsbidrag av (460 400 — 160 000 =) 300 400 kronor. Till fonden bör alltså avsättas sammanlagt 1 500 400 kronor.

Utskottet har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för försäkringsinspektionen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Stat

Utgifter

Avlöningar och pensioner:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	530 000	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	9 000	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	432 700	
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	154 000	
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	6 800	
6. Pensioner, förslagsvis	122 300	1 254 800

O m k o s t n a d e r:

1. Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m., förslagsvis ...	7 200	
2. Sjukvård m. m., förslagsvis	4 000	
3. Reseersättningar, förslagsvis	33 000	
4. Expenser, förslagsvis	84 000	
5. Hyror, förslagsvis	49 100	
6. Publikationstryck, förslagsvis	28 000	205 300
	Summa kronor	1 460 100

Särskilda uppbördsmedel

1. Registreringsavgifter, förslagsvis	7 000	
2. Försålda publikationer, förslagsvis	600	7 600
	Nettoutgift kronor	1 452 500

c) till *Avsättning till försäkringsinspektionens fond* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 400 kronor.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap m.m.

97:o) **Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap:** Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 102, s. 198 och 199) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60, dels ock till Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 341 200 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 342 300 kronor.

En tjänst som kontrollant i Ag 23 föreslås indragen. Innehavaren av tjänsten kontrollerar byggandet av sådana bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen, till vilka statsbidrag utgår. Då systemet med statsbidrag till dylika anläggningar nu är under avveckling, kan tjänsten fortsättningsvis undvaras.

Å andra sidan fungerar riksnämnden, enligt de nya bestämmelserna om oljelagringskyldighet, som tillsynsmyndighet vid ordningställande av de lagringsutrymmen, till vilka lån av statsmedel utgår. Behov har därvid visat sig föreligga att i viss utsträckning anlita särskilt tillkallade sakkunniga. Härför beräknas ett ökat medelsbehov av 5 000 kronor.

Förslaget i övrigt innebär endast automatiska kostnadsförändringar.

Utskottet har icke något att invända mot den verkställda anslagsberäkningen och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	271 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	27 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal m. m., <i>förslagsvis</i>	876 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	158 500
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	8 000
	<hr/> 1 341 200

b) till Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 341 200 kronor.

98:o) Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 103, s. 199 och 200) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 182 000 kronor.

I förberörda båda likalydande motioner I: 257 av herr *Sundelin* och II: 317 av herr *Ståhl m. fl.* har, såvitt nu är i fråga, hemställts, att riksdagen måtte till Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 163 800 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 176 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att anslaget uppräknas med 6 000 kronor, vilket motsvarar kostnaderna för bestridande av riksnämndens andel av förvaltningskostnaderna för vissa gemensamma krigsuppehållsplatser.

Utskottet avstyrker — av samma skäl som utskottet anfört under punkten 3 — förevarande motioner, jämväl i vad de avse detta anslag.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 257 och II: 317, såvitt nu är i fråga, till *Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 182 000 kronor.

99:o) *Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 104, s. 200) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 24 990 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 30 680 000 kronor.

Riksnämnden erinrar i sin petitaframställning om att, enligt beslut av 1953 års riksdag, den rörliga kredit i riksgäldskontoret, varmed riksnämnden finansierar sin inköpsverksamhet, får efter beslut av Kungl. Maj:t disponeras intill ett belopp av 740 milj. kronor. Genom beslut av Kungl. Maj:t den 31 januari 1958 har den kredit, som från och med den 1 januari 1959 står till riksnämndens förfogande, bestämts till 500 milj. kronor. Ränte- och lagringskostnaderna under nästa budgetår har beräknats med utgångspunkt från att hela detta belopp kommer att tagas i anspråk.

Departementschefen tillstyrker, att medel anvisas i anslutning till riksnämndens beräkning av anslaget.

Utskottet har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen och tillstyrker alltså, att medelsanvisningen för nästa budgetår bestämes till 24 990 000 kronor, innebärande en anslagsminskning av 5 690 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 24 990 000 kronor.

Krisförvaltningen

100:o) *Statens handelslicensnämnd: Avlöningar.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 105, s. 201) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 850 000 kronor.

I förberörda båda likalydande motioner I: 256 av herr *Sundelin* och II: 316 av herr *Ståhl m. fl.* har, såvitt nu är i fråga, hemställts, att riksdagen måtte — i anslutning till en överflyttning till kommerskollegium av handelslicensnämndens utredande och statistiska uppgifter på bränsleområdet — till Statens handelslicensnämnd: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 790 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 100 000 kronor.

Med nuvarande personaluppsättning beräknas de sammanlagda kostnaderna för löner och arvoden m. m. till 1 115 000 kronor. En nedräkning av anslaget för nästa budgetår torde dock enligt handelslicensnämnden vara möjlig. Bl. a. skulle vid ett genomförande av nämndens redan tidigare framförda förslag om överflyttning till kommerskollegium av nämndens utredande och statistiska uppgifter på bränsleområdet en sänkning kunna ske med 115 000 kronor. Med hänsyn till att under innevarande och nästa budgetår ett par befattningshavare avgår med pension och då nämnden överhuvud taget är inställd på att söka efter hand minska personalen torde anslaget kunna nedräknas med ytterligare 100 000 kronor till 900 000 kronor.

Departementschefen förklarar sig icke heller i år vara beredd att pröva frågan om överflyttning till kommerskollegium av handelslicensnämndens angivna uppgifter på bränsleområdet. Såvitt gäller den övriga personalen är det enligt departementschefen möjligt för nämnden att göra indragningar utöver vad denna räknat med. Anslaget torde sålunda kunna nedskrivs med 250 000 kronor.

Utskottet anser sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning. I motionerna har förordats bl. a. ett genomförande av det av statens handelslicensnämnd och kommerskollegium framförda förslaget om en överflyttning till kollegium av nämndens utredande och statistiska uppgifter på bränsleområdet. Vid behandlingen under punkten 5 av kollegiums avlöningsanslag har utskottet avstyrkt motionerna, såvitt nu är i fråga.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 256 och II: 316, såvitt nu är i fråga, till *Statens handelslicensnämnd: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 850 000 kronor.

101:0) **Statens handelslicensnämnd: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 106, s. 202) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 97 000 kronor.

I förberörda båda likalydande motioner I: 257 av herr *Sundelin* och II: 317 av herr *Ståhl m. fl.* har, såvitt nu är i fråga, hemställts, att riksdagen måtte till Statens handelslicensnämnd: Omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 87 300 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 122 000 kronor.

Departementschefen föreslår med hänsyn till den under handelslicensnämndens avlöningsanslag ifrågasatta personalminskningen, att anslaget sänkes med 25 000 kronor till 97 000 kronor.

Utskottet avstyrker — av samma skäl som utskottet anfört under punkten 3 — förevarande motioner, jämväl i vad de avse detta anslag.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet, att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 257 och II: 317, såvitt nu är i fråga, till *Statens handelslicensnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 97 000 kronor.

102:o) **Statliga krisorganen: Avlöningar till viss personal.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 107, s. 202 och 203) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 105 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 150 000 kronor

Från anslaget, som för närvarande benämnes Avvecklingskostnader för statens priskontrollnämnd, bestrides dels avlöningskostnader för sådan övertalig personal vid statens priskontrollnämnd, som efter nämndens upphörande tills vidare beretts anställning inom främst statens pris- och kartellnämnd, dels avlöningskostnader för sådana tjänstemän, vilka innehar extra ordinarie tjänster vid statens krisorgan och vilkas tjänstgöring inom krisförvaltningen upphört utan att de för tillfället kunnat beredas någon fast placering eller anställning med ersättning i annan ordning.

Det har sedan länge varit en strävan att bereda all personal, som avlönas från förevarande anslag, stadigvarande anställning inom statsförvaltningen eller annorstädes, och det är räkna med att den övertaliga personalen från statens priskontrollnämnd före den 1 juli 1959 har kunnat beredas dylik fast placering och sålunda ej kommer att belasta anslaget för nästa budgetår. Därifrån skulle då bestridas avlöningskostnaderna för endast tre av de extra ordinarie tjänstemännen vid statens krisorgan, nämligen en byråchef i Ae 26, en byrådirektör i Ae 24 och en förste byråsekreterare i Ae 21. Innehavarna är förordnade som sakkunniga hos statens pris- och kartellnämnd. Medelsbehovet för avlöningar till dem beräknas till ungefär 105 000 kronor.

Utskottet har icke något att erinra mot anslagsberäkningen eller mot vad departementschefen i samband därmed anfört och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Statliga krisorganen: Avlöningar till viss personal* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 105 000 kronor.

Diverse

103:o) Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Sjöfartsstyrelsens delfond. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 108 och 109, s. 204) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1959/60 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 2 082 000 kronor;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Sjöfartsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 606 000 kronor.

104:o) Bidrag till vissa internationella byråer m. m. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 110, s. 204—207) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 246 000 kronor.

Från anslaget, vilket för innevarande budgetår är uppfört med 27 600 kronor, bestrides för närvarande Sveriges andel i kostnaderna för följande ändamål, nämligen internationella byrån i Paris för utställningar, patentunionens internationella byrå i Bern, internationella valfångstkommissionen, internationella rådgivande bomullskommittén (ICAC) samt internationella organisationen för fyrtekniska frågor (IALA). Departementschefen beräknar för nästa budgetår ökat medelsbehov med 1 000 kronor till internationella utställningsbyrån i Paris, med 1 300 kronor till internationella rådgivande bomullskommittén samt med 1 450 kronor till internationella organisationen för fyrtekniska frågor.

Departementschefen anser, att från och med nästa budgetår kostnaderna för ytterligare följande ändamål — vilka för närvarande redovisas under särskild rubrik å tionde huvudtiteln — bör överflyttas till förevarande anslag, nämligen kostnaderna för handelssjöfartens dirigerings, bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten samt bidrag till internationella hydrografiska byrån. Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår upptagna med resp. 20 000, 100 000 och 27 000 kronor eller med tillhoppa 147 000 kronor.

Vidare föreslås, att från och med nästa budgetår ur förevarande anslag bestrides Sveriges medlemsavgift m. m. i mellanstatliga rådgivande sjöfartsorganisationen (IMCO), för vilket ändamål beräknas 50 000 kronor, samt Sveriges andel i kostnaderna för ett kombinerat livräddnings- och väderleksfartyg i Nordsjön, beräknat till 17 000 kronor.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och icke har något att erinra mot vad departementschefen i samband därmed anfört, får hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa internationella byråer m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 246 000 kronor.

105:o) **Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 111, s. 207) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 300 000 kronor.

Nordiska ekonomiska samarbetsutskottet har under åren 1957 och 1958 framlagt dels huvudrapport, dels tilläggsrapport. Det egentliga utredningsarbetet är därmed slutfört, och vid Nordiska rådets sjätte session i Oslo har enighet nåtts om att fortsatta diskussioner angående en gemensam nordisk marknad skall föras mellan regeringarna i de nordiska länderna. I det sammanhanget kan behov uppkomma av kompletterande undersökningar. Med utgångspunkt härifrån beräknas anslagsbehovet för nästa budgetår till 150 000 kronor, innebärande en minskning av anslaget till hälften.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

106:o) **Bidrag till svenska turisttrafikförbundet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 112, s. 208 och 209), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska turisttrafikförbundet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 550 000 kronor.

107:o) **Turistpropaganda i Amerikas förenta stater.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 113, s. 209) torde anslaget — från vilket bestrides svenska statens andel i kostnaderna för en gemensam nordisk turistkampanj i Amerikas förenta stater — böra uppföras med oförändrat 104 000 kronor. Den omständigheten att viss jämkning eventuellt sker i den riksdagen tidigare underställda planen för finansieringen av ifrågakvarande turistkampanj, synes icke böra påverka det svenska bidraget till densamma.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Turistpropaganda i Amerikas förenta stater* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 104 000 kronor.

108:o) **Avsättning till fonden för idrottens främjande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 114, s. 209—212) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 11 000 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förhaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Per-Olof Hanson m. fl.* (I: 30) och den andra inom andra kammaren

av herr *Hamrin m. fl.* (II: 44), i vilka hemställts, att riksdagen i anslutning till behandlingen av anslaget till fonden för idrottens främjande måtte besluta, att ingen del av detta anslag får disponeras för stöd åt boxningsporten,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Nils Hansson* och *Åke Larsson* (I: 259) och den andra inom andra kammaren av herr *Allard m. fl.* (II: 321), i vilka hemställts, att riksdagen måtte till Avsättning till fonden för idrottens främjande för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 12 000 000 kronor,

dels ock en inom andra kammaren av herrar *Johansson* i Stockholm och *Nilsson* i Gävle väckt motion (II: 75), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att till Avsättning till fonden för idrottens främjande för budgetåret 1959/60 anvisa ett belopp av 17 563 150 kronor samt att därutöver ett belopp, som motsvarar ett anslag av 10 kronor per år och aktiv medlem, ställes till de lokala idrottsorganisationernas förfogande.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionerna II: 44, II: 321 och II: 75.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 10 300 000 kronor.

Anspråken på idrottsfonden för nästa budgetår överstiger vida de tillgängliga resurserna. En höjning av förevarande anslag är därför motiverad, bl. a. för att bereda utrymme för de kostnader, som kan uppkomma i samband med Olympiska spelen 1960, men även för att möjliggöra för förbunden att i vidgad utsträckning ekonomiskt stödja särskilt ledarutbildningen och över huvud taget ungdomsidrotten. Departementschefen tillstyrker därför att anslaget till Avsättning till fonden för idrottens främjande för nästa budgetår uppräknas med 700 000 kronor till 11 000 000 kronor.

I detta sammanhang torde få omnämnas, att det av 1955 års idrotts- och friluftsutredning i december 1957 framlagda betänkandet »Idrotten och samhället» efter remissbehandling och därpå grundad prövning inom handelsdepartementet ej ansetts böra läggas till grund för proposition i ämnet. Med stöd av bemyndigande av Kungl. Maj:t den 7 november 1958 har departementschefen därför tillkallat särskilda sakkunniga med uppgift att verkställa ny utredning angående vissa frågor i samband med den statliga bidragsgivningen på hithörande områden. I direktiven har tagits upp bl. a. frågan om en sammanslagning av riksidrotts- och korporationsidrottsförbunden.

Vidare torde här få anmälas fråga om höjning av radpriset vid tippning. Priset per tipsrad har sedan den 1 juli 1951 varit oförändrat 35 öre. Redan penningvärdeförändringen i och för sig motiverar nu en höjning. Därtill kommer att anslagen till idrotts- och friluftsbefrämjande ändamål i huvudsak fördubblats sedan radpriset förra gången justerades. Sålunda anvisades för budgetåret 1951/52 under förevarande anslag 5,5 milj. kronor och under anslaget till Avsättning till fonden för friluftslivets främjande 750 000 kronor. Departementschefen har nyss för budgetåret 1959/60 förordat an-

visande av 11 milj. kronor å idrottsanslaget och kommer under nästa punkt att föreslå höjning av friluftsanslaget till 1,4 milj. kronor. Departementschefen anser sig därför böra förorda, att — därest riksdagen icke har någon erinran häremot — med Aktiebolaget Tipstjänst träffas överenskommelse om en höjning av radpriset å stryk- och siffertippskuponger från 35 till 40 öre och å pooltippskuponger med motsvarande belopp. Tidpunkten för ikraftträdandet av prishöjningen torde få bestämmas sedan riksdagen uttalat sig i frågan.

Utskottet. Av de i propositionen redovisade framställningarna framgår, att behovet av statsmedel för stöd till idrottsändamål betydligt överstiger det nuvarande anslaget. En uppräknig av detta synes därför motiverad bl. a. med hänsyn till Olympiska spelen 1960 och behovet av vidgat stöd åt ungdomsidrotten. Inom ramen för nuvarande statsinkomster är det dock svårt att öka anslaget till fonden. Departementschefen har emellertid för att skapa bättre medelutrymme föreslagit en höjning av radpriset vid tippning från 35 till 40 öre. Utskottet har icke något att erinra mot att en sådan höjning kommer till stånd. Härigenom har departementschefen funnit det möjligt att öka förevarande anslag med 700 000 kronor och anslaget till Avsättning till fonden för friluftslivets främjande med 150 000 kronor.

I rådande budgetära läge anser utskottet sig icke kunna medverka till en höjning av förevarande anslag utöver vad departementschefen sålunda förordat. Härav följer, att utskottet avstyrker motionerna I: 259 och II: 321 samt II: 75.

Utskottet vill erinra om att utskottet under punkten 117 i sitt av 1957 års riksdag godkända utlåtande nr 10 i anledning av då föreliggande motioner rörande boxningssporten framhöll, att riksdagen icke lämpligen borde uttala sig för vilka idrottsgrenar som borde ifrågakomma för erhållande av bidrag från idrottsanslaget. Vidare vill utskottet erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 20 februari 1959 bemyndigat chefen för inrikesdepartementet att tillkalla två sakkunniga med uppgift att i samråd med riksidrottsförbundet och svenska boxningsförbundet följa frågan om boxningssportens skadeverkningar samt, därest särskilda åtgärder befinnas påkallade för att klarlägga dylika skadeverkningar eller eljest för uppdragets fullgörande, till chefen för inrikesdepartementet inkomma med härav föranledda förslag.

Under hänvisning till vad sålunda anförts torde de föreliggande motionerna I: 30 och II: 44 icke nu böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 259 och II: 321 samt II: 75, till *Avsättning till fonden för idrottens främjande* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 11 000 000 kronor;

b) att motionerna I: 30 och II: 44 icke må av riksdagen bifallas.

109:o) Avsättning till fonden för friluftslivets främjande. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 115, s. 212—215) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 1 400 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 250 000 kronor.

I en tid med vidgade möjligheter till rekreation och vila i olika former är den verksamhet, som till gagn för friluftslivets och semesterlivet utövas med anlitande av bidrag ur fonden för friluftslivets främjande, värd allt erkännande och stöd. De i allmänhet på kommunalt initiativ tillkomna semesterbyarna exempelvis har på de orter, där dylika anläggningar blivit uppförda, visat sig på ett utomordentligt sätt fylla behovet av goda och samtidigt prisbilliga inkvarteringsmöjligheter. Ett annat ändamål, som bör tillerkännas det största värde och vilket kommit i blickpunkten särskilt genom bilismens utveckling under de senaste åren, är iordningställande och sanering av campingplatser. För båda dessa ändamål har anspråken på bidrag ur fonden ökat. Därur lämnas också ekonomiskt stöd till bl. a. Svenska turistföreningen, Skid- och friluftslivets främjande samt Svenska naturskyddsföreningen, vilka organisationers värdefulla arbete torde vara allmänt bekant.

Till ytterligare utveckling av dessa olika verksamhetsgrenar anser departementschefen en förstärkning av friluftsfonden för nästa budgetår motiverad. Innan han går närmare in härpå, vill han beröra två avgivna betänkanden angående ökade statliga bidrag till offentliga badanläggningar och till åtgärder i syfte att förhindra olycksfall i fjällvärlden.

Folkbadsutredningen har föreslagit, att de statliga bidragen till badinrättningar höjes under de närmaste åren med minst 2 milj. kronor. För egen del vill departementschefen understryka vad utredningen själv uttalat, att anläggande av simhallar, friluftsbad och bastubad i allt väsentligt är en kommunal angelägenhet. Det kan visserligen invändas, att de offentliga badinrättningarna genom att förmedla simundervisning verkar för en direkt minskning av drunkningsolyckorna, och att det därför borde vara angeläget för staten att aktivt stödja tillkomsten av simhallar och friluftsbad. Han vill dock erinra om att redan nu ej oväsentliga bidrag till badanläggningar lämnas ur friluftsfonden och även ur idrottsfonden. Sålunda har under den senaste femårsperioden anvisats såsom bidrag till friluftsbad, ur friluftsfonden cirka 640 000 kronor och ur idrottsfonden närmare 200 000 kronor. Bidragen från idrottsfonden har varit anpassade efter behovet av start- och vändbryggor, hopptorn etc. för tävlingsändamål, medan bidragen ur friluftsfonden gällt ordnande av strand, sanitära anläggningar etc. Det är givetvis ett önskemål att bidrag ur friluftslivets och idrottsfonderna även i fortsättningen skall kunna lämnas till offentliga badanläggningar. Särskild medelsanvisning till ändamålet anser departementschefen sig emellertid i nuvarande läge icke kunna tillstyrka. Den nu tillämpade fördelningen mellan idrottsfonden och friluftsfonden av ifrågavarande bidrag anser han t. v. böra i princip bibehållas.

Med hänsyn till de risker, som kan vara förenade med vandringar vintertid i den svenska fjällvärlden, är givetvis alla åtgärder till förhindrande av olycksfall värda att ekonomiskt stödjas även av staten. Departementschefen har därför i princip ingenting emot att friluftsfonden anlitas för ökade statliga insatser till förebyggande åtgärder i enlighet med den framlagda utredningen.

Friluftsfondens tillgångar är redan nu otillräckliga för att tillgodose alla de anspråk, som ställes på den, och i det föregående har pekats på några ändamål, som departementschefen anser värda ytterligare ekonomiskt stöd från statens sida. För att möjliggöra ökade insatser från fritidsnämndens sida på alla dessa områden, skulle fordras en avsevärd uppräknings av anslaget. Vid sina överväganden — som måst ske mot bakgrunden även av det nuvarande budgetära läget — har han stannat för att medelstillskottet bör begränsas till 150 000 kronor.

Utskottet finner i likhet med departementschefen önskvärt, att ökat statligt stöd lämnas till anordningar för friluftsliv och semesterlivet och vill därför tillstyrka den föreslagna höjningen av förevarande anslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Avsättning till fonden för friluftslivets främjande* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 1 400 000 kronor.

110:o) *Avsättning till lotterimedelsfonden*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 116, s. 215—217) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 21 800 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Källqvist* (I: 264) och den andra inom andra kammaren av herr *Christenson* i Malmö (II: 320), har hemställts, att riksdagen måtte besluta att öka avsättningen till lotterimedelsfonden för budgetåret 1959/60, så att socialt godtagbara förhållanden kan skapas vid teatrarna.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 320.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 19 800 000 kronor.

Huvudparten av de medel, som via detta anslag årligen tillföres lotterimedelsfonden, disponeras för bidrag till teatrar och orkestrar, medan återstoden användes för att tillgodose tillfälliga kulturella och andra ändamål. Anspråken på fonden är betydande. Sålunda förelåg vid utgången av föregående budgetår ansökningar om bidrag å närmare 25 milj. kronor. Departementschefen framhåller, att det icke nu är möjligt för honom att medverka till en sådan höjning av anslaget, som skulle behövas för att tillmötesgå alla i och för sig väl motiverade önskemål om bidrag ur fonden. För nästa budgetår synes likväl en ej oväsentlig uppräknings av anslaget böra komma till stånd. Departementschefen beräknar det ökade medelsbehovet till 2 000 000 kronor och föreslår sålunda anvisande för budgetåret 1959/60 av sammanlagt 21 800 000 kronor.

I detta sammanhang bringas till riksdagens kännedom, att Kungl. Maj:t genom beslut den 21 november 1958 medgivit, att Svenska penninglotteriet aktiebolag finge under 1959, liksom under föregående år, anordna ett särskilt lotteri till förmån för konst och teater, omfattande högst 165 000 lotter à 100 kronor.

Utskottet. I de föreliggande motionerna har framhållits, att teaterföretagen för närvarande ha betydande svårigheter att bereda sina anställda skäliga anställnings- och löneförhållanden. Teatrarnas möjligheter att genomföra sin kulturella uppgift försvåras härigenom. Med allt beaktande av vad i motionerna anförts vill utskottet dock framhålla, att det i desamma framförda förslaget till sin karaktär av arbetsmarknadsfråga måste anses falla utanför riksdagens område. Utskottet vill med anledning av motionerna erinra om att anslaget till lotterimedelsfonden under en följd av år ökats samt att huvudparten av de medel, som via detta anslag tillförts fonden, disponerats för bidrag till teatrar och orkestrar. I sistnämnda avseende kan nämnas, att av det för sistförflutna budgetår beviljade anslaget å 18,7 miljoner kronor anvisades enbart för teaterverksamhet ett sammanlagt belopp av 15,4 miljoner kronor. För orkesterverksamhet anslogs för samma budgetår tillhopa 1,9 miljon kronor.

Utskottet är berett att jämväl för nästa budgetår medverka till en höjning av förevarande anslag. Departementschefen har förordat en uppräknings av detsamma med 2 miljoner kronor, vilket förslag utskottet med hänsyn till de betydande anspråk, som ställas på fonden, anser sig böra biträda.

Av det anförda följer, att utskottet avstyrker det motionsvis gjorda yrkandet.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 264 och II: 320, till *Avsättning till lotterimedelsfonden* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 21 800 000 kronor.

111:o) **Kostnader för vissa nämnder m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 117, s. 217), innebärande att från och med nästa budgetår även kostnaderna för granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m. skola belasta förevarande anslag i stället för såsom hittills särskilt anslag under tionde huvudtiteln, får utskottet, under erinran om att dessa båda anslag för innevarande budgetår äro uppförda med 37 000 kronor respektive 4 000 kronor, hemställa,

att riksdagen må till *Kostnader för vissa nämnder m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 41 000 kronor.

112:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 118, s. 217 och 218), innebärande en av mins-

kad belastning föranledd anslagssänkning av 25 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 575 000 kronor.

113:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 119, s. 218), innebärande en av minskad belastning föranledd anslagssänkning av 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 111 000 kronor.

Uppskjutna frågor

114:o) Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande i fråga om nedannämnda av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

punkten 35: Statens tekniska forskningsråd,

punkten 36: Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.

punkten 42: Bidrag till svenska träforskningsinstitutet,

punkten 64: Sjöbefälsskolorna: Avlöningar, Sjöbefälsskolorna: Omkostnader, Sjöbefälsskolorna: Utrustning, Sjöbefälsskolorna: Fortbildningskurser, Sjöbefälsskolorna: Ersättning åt författare av läroböcker m. m. samt

punkten 90: Understöd åt skärgårdsrederier;

vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 21 april 1959

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Boman, Ivar Johansson, Sundelin, Holmqvist, Pålsson, Axel Johannes Andersson, Rikard Svensson, fru Wallentheim, herrar Söderberg, Mårtensson, Bertil Petersson, Bengt Gustavsson och Kaijser; saml

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Pettersson i Degerfors, Malmborg, Thapper, Rubbestad, Ståhl, Gustafsson i Stockholm, Karlsson i Olofström, Nilsson i Göingegården, Andreasson, Nihlfors, Johansson i Norrköping, Hjalmarson och Gustafsson i Kårby;

dock att herr Svärd deltagit i stället för herr Kaijser vid behandlingen av punkterna 108—114.

Reservationer

1) vid *punkten 1* (Fråga om viss utbyggnad av Norrbottens järnverk aktiebolag) av herrar *Kaijser, Skoglund* i Doverstorp, *Nilsson* i Göingegården och *Hjalmarson*, vilka ansett att utskottet bort i anledning av motionerna I: 142 och II: 188 tillstyrka, att utbyggnaden av järnverket kommer till stånd under förutsättning av att den kan finansieras utan ytterligare tillskott av statsmedel och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»I propositionen har framlagts förslag till utbyggnad av Norrbottens järnverk med ett kontinuerligt varm- och kallvalsverk för tillverkning av tunnplåt, vilket avses möjliggöra en vidarebearbetning inom bolaget av en kvantitet om 90 000 ton valsat material. Projektet är kostnadsberäknat till 68 miljoner kronor, av vilket belopp 40 miljoner kronor anses kunna täckas med anlåtande av bolagets egna medel och inteckningslån. Huruvida även återstoden av kapitalbehovet — ca 30 miljoner kronor — kan helt eller delvis anskaffas genom bolagets egen försorg, är det icke möjligt att klarlägga förrän senare i år. Om det därvid skulle visa sig, att statens medverkan är påkallad för den fortsatta finansieringen, förutsättes frågan om omfattningen av och sättet för denna medverkan få tagas upp i nästa års statsverksproposition.

Utskottet vill i anslutning härtill uttala, att det är synnerligen önskvärt, att industrien i Norrland — icke minst i Norrbotten — utbygges, så att ökade sysselsättningsmöjligheter skapas och arbetsmarknadsläget stabiliseras. Självfallet böra dessa investeringar läggas så, att de äro företagsekonomiskt motiverade och kunna bli räntabla. I annat fall komma nämligen investeringarna att på längre sikt motverka det avsedda syftet. I detta hänseende intaga de statsägda aktiebolagen i princip icke någon särställning. Beträffande den ifrågasatta utbyggnaden av Norrbottens järnverk delar utskottet alltså i princip den i motionerna I: 142 och II: 188 hävdade uppfattningen, att beslut om utbyggnad icke bör fattas, förrän marknadsförutsättningarna och produktionsbetingelserna fullständigt klarlagts och finansieringsfrågan i sin helhet redovisats.

Staten har hittills investerat kapital och beviljat krediter i järnverket med tillhoppa 417 miljoner kronor. De utgifter, staten åsamkats, mana till försiktighet, då fråga uppkommer om förnyade statliga kapitallillskott. Den i propositionen lämnade redovisningen ger icke någon klar bild av företagets möjligheter att med egna medel eller upplånat kapital finansiera den planerade utbyggnaden. Av principiella skäl och med hänsyn jämväl till rådande statsfinansiella läge anser utskottet, att en bestämd förutsättning för de föreliggande utbyggnadsplanernas förverkligande måste vara, att de kunna realiseras utan ytterligare tillskott av statsmedel. Genom att medel för nödvändiga fortsatta investeringar sökas i öppna marknaden, skulle det sannolikt också bli möjligt att uppnå en smidigare anpassning till de pro-

jekt och åtgärder, som äro aktuella inom näringslivet i övrigt. Målsättningen måste nämligen vara att, samtidigt som man söker tillgodose behovet av industriell utbyggnad i Norrbotten, låta denna utbyggnad äga rum på ett sätt, som står i samklang med utbyggnaden av motsvarande grenar i det svenska näringslivet över huvud taget, icke minst därför att vid motsatt förfarande allvarliga svårigheter kunna uppkomma även för den norrbottniska industrien.

Beträffande de tekniska och marknadsmässiga motiven för utbyggnaden lämnas i propositionen icke någon klaggörande redovisning. Utskottet har därför svårt att självt bilda sig en säker uppfattning om utbyggnadsplanernas berättigande. Det bör emellertid enligt utskottets mening i första hand åvila företagets ledning att göra de erforderliga företagsekonomiska bedömningarna. Om ledningen vid de ytterligare överväganden, som torde vara erforderliga — icke minst med hänsyn till de offentliggjorda planerna på en utbyggnad av tunnplåtsproduktionen såväl i Sverige som i de övriga nordiska grannländerna — alltjämt anser, att utbyggnadsplanerna äro motiverade och att de, utan att äventyra säkerheten för i verket investerat kapital, kunna finansieras utan ytterligare tillskott av statsmedel, vill utskottet därför icke motsätta sig en utbyggnad.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 142 och II: 188, godkänna de i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1959 och av utskottet angivna riktlinjerna för utbyggnad av Norrbottens järnverk aktiebolag.»

2) vid *punkten 3* (Handelsdepartementet: Omkostnader) av herrar *Boman, Sundelin, Axel Johannes Andersson, Kaijser, Skoglund* i Doverstorp, *Malmberg, Ståhl, Nilsson* i Göingegården, *Nihlfors* och *Hjalmarson*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka den i motionerna I: 257 och II: 317 föreslagna anslagsminskningen och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Då det i nuvarande statsfinansiella läge framstår som angeläget, att alla möjligheter till besparingar inom statsverksamheten tillvaratas, finner utskottet det välbetänkt att i motionerna föreslagna nedskärningar i medelsäskandena på omkostnadssidan vidtas. Utskottet tillstyrker därför bifall till motionerna. Under åberopande härav hemställer utskottet i förevarande sammanhang,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 257 och II: 317, såvitt nu är i fråga, till *Handelsdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 63 500 kronor.»

3) vid *punkten 5* (Kommerskollegium: Avlöningar) av herr *Ståhl*.

4) vid *punkten 6* (Kommerskollegium: Omkostnader) av herrar *Boman, Sundelin, Axel Johannes Andersson, Kaijser, Skoglund* i Doverstorp, *Malmborg, Ståhl, Nilsson* i Göingegården, *Nihlfors* och *Hjalmarson*, vilka under åberopande av den med 2) betecknade reservationen ansett att utskottet bort tillstyrka den i motionerna I: 257 och II: 317 föreslagna anslagsminskningen och att därför utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 257 och II: 317, såvitt nu är i fråga, till *Kommerskollegium: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 520 600 kronor.»

5) vid *punkten 8* (Bergsstaten: Omkostnader) av herrar *Boman, Sundelin, Axel Johannes Andersson, Kaijser, Skoglund* i Doverstorp, *Malmborg, Ståhl, Nilsson* i Göingegården, *Nihlfors* och *Hjalmarson*, vilka under åberopande av den med 2) betecknade reservationen ansett att utskottet bort tillstyrka den i motionerna I: 257 och II: 317 föreslagna anslagsminskningen och att därför utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 257 och II: 317, såvitt nu är i fråga, till *Bergsstaten: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 36 500 kronor.»

6) vid *punkten 10* (Sprängämnesinspektionen: Omkostnader) av herrar *Boman, Sundelin, Axel Johannes Andersson, Kaijser, Skoglund* i Doverstorp, *Malmborg, Ståhl, Nilsson* i Göingegården, *Nihlfors* och *Hjalmarson*, vilka under åberopande av den med 2) betecknade reservationen ansett att utskottet bort tillstyrka den i motionerna I: 257 och II: 317 föreslagna anslagsminskningen och att därför utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 257 och II: 317, såvitt nu är i fråga, till *Sprängämnesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 32 500 kronor.»

7) vid *punkten 11* (Näringsfrihetsrådet: Avlöningar) av herrar *Kaijser, Skoglund* i Doverstorp, *Nilsson* i Göingegården och *Hjalmarson*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka bifall till motionerna I: 140 och II: 189 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Då näringsfrihetsrådet, ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor samt statens pris- och kartellnämnd inrättades, avsågs därmed att skapa de organisatoriska förutsättningarna för att tillräckligt effektivt kunna ingripa mot samhällsskadliga verkningar av konkurrensbegränsningar och för att tillräckligt ingående kunna följa prisutvecklingen och de faktorer, som påverka denna.

Enligt utskottets mening kunna flera skäl anföras för att ett minskat behov numera föreligger av kontinuerlig samhällelig kontroll och insyn i näringslivet. Under senare år har inom detta skett en betydande självsanering. Inom distributionsledet ha nya försäljningsformer börjat tillämpas, vilket lett till ökad konkurrens företagen emellan. Större möjligheter att importera varor ha även medfört hårdare priskonkurrens. Av särskilt stor betydelse har likväl varit förändringen i konjunkturläget. Denna har lett till en dämpning av prissättningen på varor, och konkurrensen säljarna emellan har ökat köparnas möjligheter att på bästa sätt disponera sin köpkraft.

Med hänsyn härtill och då rådande statsfinansiella läge motiverar en begränsning av den statliga verksamheten till områden, där den är mera direkt påkallad, synes en krympning och anpassning böra ske av de kontrollerande och övervakande organens omfång. En sådan anpassning fordrar emellertid en analys av dessas nuvarande verksamhet och en genomgång av deras organisation. Vad angår pris- och kartellnämnden synes kunna övervägas den vid nämndens inrättande alternativt föreslagna anordningen att till kommerskollegium anknyta en pris- och kartellbyrå samt en rådgivande nämnd. Enligt utskottets mening bör det finnas möjlighet att redan under innevarande år verkställa erforderliga undersökningar och framlägga förslag till en organisatorisk anpassning av berörda myndigheters verksamhet. En ändrad organisation skulle då kunna genomföras från och med den 1 januari 1960.

Anslagen för nästa budgetår till avlöningar och omkostnader för här ifrågakvarande myndigheter böra fastställas med beaktande av det anförda. Sålunda torde för första hälften av budgetåret anslagen kunna upptagas i stort sett efter de av departementschefen förordade grunderna, medan för andra halvåret en icke obetydlig minskning synes kunna ske.

I motionerna har hemställts, att myndigheternas avlöningsanslag måtte för budgetåret 1959/60 anvisas med tillhoppa 1 444 200 kronor och omkostnadsanslagen med tillhoppa 232 700 kronor. Utskottet har icke något att erinra mot de förordade utgiftsramarna och föreslår, att fördelningen mellan de berörda anslagen sker så, att näringsfrihetsrådets, ombudsmannaämbetets för näringsfrihetsfrågor samt pris- och kartellnämndens avlöningsanslag anvisas med respektive 76 900 kronor, 196 100 kronor och 1 171 200 kronor samt deras omkostnadsanslag med respektive 8 500 kronor, 19 100 kronor och 205 100 kronor.

Vad angår verksamheten under andra halvåret torde det böra uppdragas åt Kungl. Maj:t att till innevarande riksdags höstsession framlägga förslag till sådan organisation av myndigheterna, att utgifterna för dessa kunna under den angivna tiden hållas inom den i motionerna angivna kostnadsramen, ca 838 000 kronor.

Med avseende å nu förevarande anslag hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 140 och II: 189, såvitt nu är i fråga,

a) godkänna följande avlöningsstat för näringsfrihetsrådet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	31 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	41 600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 700
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	600
Summa kronor	76 900

b) till *Näringsfrihetsrådet*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 76 900 kronor;

II. att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 140 och II: 189, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte vid innevarande riksdags höstsession framlägga förslag till sådan organisation av näringsfrihetsrådet, ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor samt statens pris- och kartellnämnd, att verksamheten inom dessa under andra hälften av budgetåret 1959/60 kan bedrivas inom en kostnadsram av omkring 838 000 kronor.»

8) vid *punkten 12* (Näringsfrihetsrådet: Omkostnader) av herrar *Kajser, Skoglund* i Doverstorp, *Nilsson* i Göingegården och *Hjalmarson*, vilka under återopande av den med 7) betecknade reservationen ansett att utskottet bort tillstyrka bifall till motionerna I: 140 och II: 189, såvitt nu är i fråga, och att därför utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 140 och II: 189, såvitt nu är i fråga, till *Näringsfrihetsrådet*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 8 500 kronor.»

9) vid *punkten 13* (Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Avlöningar) av herrar *Kajser, Skoglund* i Doverstorp, *Nilsson* i Göingegården och *Hjalmarson*, vilka under återopande av den med 7) betecknade reservationen ansett att utskottet bort tillstyrka bifall till motionerna I: 140 och II: 189, såvitt nu är i fråga, och att därför utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 140 och II: 189, såvitt nu är i fråga,

a) godkänna följande avlöningsstat för ombudsmanna-
 ämbetet för näringsfrihetsfrågor, att tillämpas tills vidare
 under budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslags-</i> <i>vis</i>	10 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	146 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	37 900
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 700
Summa kronor	196 100

b) till *Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor*:
Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag
 av 196 100 kronor.»

10) vid *punkten 14* (Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Om-
 kostnader) av herrar *Kaijser, Skoglund* i Doverstorp, *Nilsson* i Göingegår-
 den och *Hjalmarson*, vilka under återopande av den med 7) betecknade re-
 reservationen ansett att utskottet bort tillstyrka bifall till motionerna I: 140
 och II: 189, såvitt nu är i fråga, och att därför utskottets hemställan bort ha
 följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag
 samt med bifall till motionerna I: 140 och II: 189, såvitt nu
 är i fråga, till *Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrå-*
gor: Omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslags-
 anslag av 19 100 kronor.»

11) vid *punkten 15* (Statens pris- och kartellnämnd: Avlöningar) av her-
 rar *Kaijser, Skoglund* i Doverstorp, *Nilsson* i Göingegården och *Hjalmarson*,
 vilka under återopande av den med 7) betecknade reservationen ansett att
 utskottet bort tillstyrka bifall till motionerna I: 140 och II: 189, såvitt nu är
 i fråga, och att därför utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag
 samt med bifall till motionerna I: 140 och II: 189, såvitt nu
 är i fråga,

a) godkänna följande avlöningsstat för statens pris- och
 kartellnämnd, att tillämpas tills vidare från och med bud-
 getåret 1959/60.

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslags-</i> <i>vis</i>	79 600
---	--------

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	36 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal..	829 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	216 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	9 700
	Summa kronor 1 171 200

b) till *Statens pris- och kartellnämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 171 200 kronor.»

12) vid *punkten 16* (*Statens pris- och kartellnämnd*: *Omkostnader*)

a) av herrar *Kaijser, Skoglund* i *Doverstorp*, *Nilsson* i *Göingegården* och *Hjalmarson*, vilka under återopande av den med 7) betecknade reservationen ansett att utskottet bort tillstyrka bifall till motionerna I: 140 och II: 189, såvitt nu är i fråga, och att därför utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 257 och II: 317 samt med bifall till motionerna I: 140 och II: 189, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Statens pris- och kartellnämnd*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 205 100 kronor.»

b) av herrar *Boman, Sundelin, Axel Johannes Andersson, Malmborg, Ståhl* och *Nihlfors*, vilka under återopande av den med 2) betecknade reservationen ansett att utskottet bort tillstyrka den i motionerna I: 257 och II: 317 föreslagna anslagsminskningen och att därför utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 140 och II: 189 samt med bifall till motionerna I: 257 och II: 317, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Statens pris- och kartellnämnd*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 239 700 kronor.»

13) vid *punkten 36* (*Statens institut för konsumentfrågor*: *Avlöningar*) av herrar *Kaijser, Skoglund* i *Doverstorp*, *Nilsson* i *Göingegården* och *Hjalmarson*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka bifall till motionerna I: 262 och II: 325 och att därför

dels utskottets yttrande på s. 30 fr. o. m. det stycke, som börjar med »i förenämnda» t. o. m. det stycke, som slutar med »verkställda anslagsberäkningen», bort ha följande lydelse:

»Genom beslut av 1956 års riksdag genomfördes en väsentlig förstärkning av det statliga stödet åt forskning och upplysning på konsumentvaruområdet. En upprustning var säkerligen motiverad. Det kan dock ifrågasättas, om icke verksamheten hade bort givas en organisatoriskt och ekonomiskt mera begränsad omfattning än vad som blev fallet.

Det må i detta sammanhang även erinras om den skärpning i priskonkurrensen, som skett under de senaste åren just på sådana varor och förbrukningsartiklar vilka ha anknytning till hushållen och som medfört, att behovet av konsumentupplysning icke torde vara lika påtagligt i dagens läge som tidigare. Den ökade konkurrensen i prishänseende mellan olika fabrikanter och försäljare förbättrar nämligen kunden-konsumentens möjligheter att genom egna överväganden disponera sin köpkraft på bästa sätt.

En omprövning och anpassning av de statliga insatserna på konsumentvaruforskningens område synes därför motiverad. Vid en sådan omprövning måste hänsyn tagas till det statsfinansiella läget. Även om statens stöd till konsumentvaruforskningen kan vara av ett icke oväsentligt värde, torde det likväl icke vara oundgängligt utan mera vara att betrakta som ett slags statlig serviceverksamhet. I tider med ett ansträngt finansiellt läge bör statens bidrag till dylik verksamhet därför om möjligt begränsas.

Med hänsyn till vad sålunda anförts anser utskottet, att den i motionerna föreslagna anslagsminskningen bör komma till stånd, nämligen av konsumentinstitutets avlönings- och omkostnadsanslag till respektive 504 000 och 179 600 kronor samt av anslaget till konsumentvaruforskning och konsumentupplysning till 400 000 kronor. Utskottet har dock härvid gjort den avvikelsen från motionerna, att hela förenämnda belopp å 179 600 kronor bör avse konsumentinstitutets omkostnadsanslag. Utskottet föreslår alltså icke någon ändring av anslaget till statens konsumentråd.

Det torde, såsom i motionerna föreslagits, böra uppdragas åt Kungl. Maj:t att till innevarande års riksdags höstsession framlägga förslag till nya riktlinjer för konsumentupplysningens bedrivande inom en kostnadsram för halvt budgetår om cirka 418 500 kronor. Den nya organisationen bör träda i kraft från och med den 1 januari 1960. Förslaget torde möjliggöra en besparing för halvt budgetår om cirka 350 000 kronor.»

dels ock utskottets hemställan i nedan angivna delar bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 262 och II: 325, i vad de avse medelsanvisningen,

b) godkänna följande avlöningsstat för statens institut för konsumentfrågor, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslags-</i> <i>vis</i>	19 700
---	--------

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	392 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	85 600
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 100
	Summa kronor 504 000

c) till *Statens institut för konsumentfrågor*: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 504 000 kronor;

II. att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 262 och II: 325, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att förslag till ny organisation för konsumentvaruforskningens och konsumentupplysningens bedrivande måtte utarbetas i enlighet med i motionerna angivna riktlinjer och föreläggas innevarande riksdags höstsession.»

14) vid *punkten 37* (*Statens institut för konsumentfrågor*: Omkostnader) av herrar *Kaijser, Skoglund* i Doverstorp, *Nilsson* i Göingegården och *Hjalmarson*, vilka under återopande av den med 13) betecknade reservationen ansett att utskottet bort i anledning av motionerna I: 262 och II: 325 föreslå, att anslaget minskas till 179 600 kronor och att därför utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 262 och II: 325, såvitt nu är i fråga, till *Statens institut för konsumentfrågor*: Omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 179 600 kronor.»

15) vid *punkten 39* (Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning) av herrar *Kaijser, Skoglund* i Doverstorp, *Nilsson* i Göingegården och *Hjalmarson*, vilka under återopande av den med 13) betecknade reservationen ansett att utskottet bort tillstyrka den i motionerna I: 262 och II: 325 föreslagna anslagsminskningen och att därför utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 262 och II: 325, såvitt nu är i fråga, till *Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.»

16) vid *punkten 56* (Sjöfartsstyrelsen: Omkostnader) av herrar *Boman, Sundelin, Axel Johannes Andersson, Kaijser, Skoglund* i Doverstorp, *Malmberg, Ståhl, Nilsson* i Göingegården, *Nihlfors* och *Hjalmarson*, vilka under återopande av den med 2) betecknade reservationen ansett att utskottet

bort tillstyrka den i motionerna I: 257 och II: 317 föreslagna anslagsminskningen och att därför utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 257 och II: 317, såvitt nu är i fråga, till *Sjöfartsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 958 200 kronor.»

17) vid *punkten 58* (Lots- och fyrstaten: Omkostnader) av herrar *Boman, Sundelin, Axel Johannes Andersson, Kaijser, Skoglund* i Doverstorp, *Malmborg, Ståhl, Nilsson* i Göingegården, *Nihlfors* och *Hjalmarson*, vilka under åberopande av den med 2) betecknade reservationen ansett att utskottet bort tillstyrka den i motionerna I: 257 och II: 317 föreslagna anslagsminskningen och att därför utskottets hemställan under a) bort ha följande lydelse:

»a) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 257 och II: 317, såvitt nu är i fråga, till *Lots- och fyrstaten: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 5 292 000 kronor.»

18) vid *punkten 60* (Fartygsinspektionen: Omkostnader) av herrar *Boman, Sundelin, Axel Johannes Andersson, Kaijser, Skoglund* i Doverstorp, *Malmborg, Ståhl, Nilsson* i Göingegården, *Nihlfors* och *Hjalmarson*, vilka under åberopande av den med 2) betecknade reservationen ansett att utskottet bort tillstyrka den i motionerna I: 257 och II: 317 föreslagna anslagsminskningen och att därför utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 257 och II: 317, såvitt nu är i fråga, till *Fartygsinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 173 500 kronor.»

19) vid *punkten 66* (Statens isbrytarverksamhet) av herrar *Boman, Sundelin, Axel Johannes Andersson, Malmborg, Ståhl* och *Nihlfors*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka den i motionerna I: 256 och II: 316 föreslagna anslagsminskningen och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Sjöfartsstyrelsen och marinförvaltningen ha hemställt, att anslaget för nästa budgetår uppräknas med 1 690 000 kronor till 5 012 600 kronor. Departementschefen har ansett sig böra föreslå anvisande av närmare 1 miljon kronor utöver det av de båda myndigheterna yrkade beloppet. Då redan detta synes möjliggöra en avsevärd upprustning av statens isbrytarverksamhet, anser utskottet, att den av myndigheterna gjorda anslagsberäkningen bör godtagas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 256 och II: 316, såvitt nu är i fråga, till *Statens isbrytarverksamhet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 5 012 600 kronor.»

20) vid *punkten 72* (Byggnad av fiskehamnar) av herrar *Boman, Axel Johannes Andersson, Kaijser, Skoglund* i Doverstorp, *Ståhl* och *Nihlfors*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka den i motionen II: 319 föreslagna anslagsminskningen och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»I propositionen har föreslagits, att anslaget till byggnad av fiskehamnar måtte för nästa budgetår anvisas med 2 miljoner kronor, vilket innebär en nedräkning i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget med 1 miljon kronor. Av i propositionen lämnad redogörelse framgår, att under anslaget fanns per den 1 juli 1958 inestående sammanlagt drygt 8 miljoner kronor, varav 5,2 miljoner kronor i reservation från tidigare år, samt att utbetalningarna från anslaget under de tre senaste budgetåren uppgått till mellan 2,3 och 2,5 miljoner kronor. Med hänsyn till den angivna behållningens storlek och medelsförbrukningens normala omfattning synes en nedräkning kunna ske med ytterligare 500 000 kronor till 1 500 000 kronor. Om till äventyrs anslagsminskningen skulle föranleda viss försening i genomförandet av föreliggande byggnadsplaner, synes en sådan böra accepteras med hänsyn till det nuvarande statsfinansiella läget.

På grund av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen II: 319 till *Byggnad av fiskehamnar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.»

21) vid *punkten 91* (Patent- och registreringsverket: Avlöningar) av herrar *Boman, Sundelin, Axel Johannes Andersson, Malmberg* och *Ståhl*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka den i motionerna I: 256 och II: 316 föreslagna anslagsminskningen och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Då det i nuvarande statsfinansiella läge framstår som angeläget, att alla möjligheter till besparingar inom statsverksamheten tillvaratagas, anser utskottet att med inrättandet av de nya av departementschefen förordade tjänsterna som kanslibitråde i Ao 7 och som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång bör anstå tills vidare. Vad angår departementschefens förslag i övrigt torde dessa böra bifallas.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 256 och II: 316, såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för patent- och registreringsverket vidtaga de ändringar, som föranledas av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1959 och utskottet förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 469 700
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 889 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	989 300
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	44 700
	<hr/>
	Summa kronor 7 395 000

c) till *Patent- och registreringsverket*: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 7 395 000 kronor.»

22) vid *punkten 92* (Patent- och registreringsverket: Omkostnader) av herrar *Boman, Sundelin, Axel Johannes Andersson, Kaijser, Skoglund* i Doverstorp, *Malmberg, Ståhl, Nilsson* i Göingegården, *Nihlfors* och *Hjalmarson*, vilka under återopande av den med 2) betecknade reservationen ansett att utskottet bort tillstyrka den i motionerna I: 257 och II: 317 föreslagna anslagsminskningen och att därför utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 257 och II: 317, såvitt nu är i fråga, till *Patent- och registreringsverket*: Omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 090 400 kronor.»

23) vid *punkten 98* (Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader) av herrar *Boman, Sundelin, Axel Johannes Andersson, Kaijser, Skoglund* i Doverstorp, *Malmberg, Ståhl, Nilsson* i Göingegården, *Nihlfors* och *Hjalmarson*, vilka under återopande av den med 2) betecknade reservationen ansett att utskottet bort tillstyrka den i motionerna I: 257 och II: 317 föreslagna anslagsminskningen och att därför utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 257 och II: 317, såvitt nu är i fråga, till *Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap*: Omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 163 800 kronor.»

24) vid *punkten 101* (Statens handelslicensnämnd: Omkostnader) av herrar *Boman, Sundelin, Axel Johannes Andersson, Kaijser, Skoglund* i Doverstorp, *Malmberg, Ståhl, Nilsson* i Göingegården, *Nihlfors* och *Hjalmarson*, vilka under återopande av den med 2) betecknade reservationen ansett

att utskottet bort tillstyrka den i motionerna I: 257 och II: 317 föreslagna anslagsminskningen och att därför utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 257 och II: 317, såvitt nu är i fråga, till *Statens handelslicensnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 87 300 kronor.»

25) vid *punkten 108* (Avsättning till fonden för idrottens främjande)

a) av herrar *Söderberg* och *Andreasson*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka den i motionerna I: 259 och II: 321 föreslagna anslagsökningen och att därför

dels det stycke i utskottets yltrande på s. 87, som börjar med »I rådande» och slutar med »samt II: 75», bort ha följande lydelse:

»Den av departementschefen föreslagna uppräknigen av anslaget med 700 000 kronor, som, efter avräkning av kostnaderna för de Olympiska spelen, blir betydligt reducerad, kan enligt utskottets mening icke förslå för att ge erforderligt stöd åt idrottsorganisationernas instruktionsverksamhet och ledarutbildning, ungdomsidrotten och idrottsanläggningarna. För dessa ändamål föreligger ett trängande behov av ökade bidrag, vilket också särskilt understrukits av riksidrottsförbundet. Då den föreslagna höjningen av radpriset vid tippning beräknas komma att tillföra staten en merinkomst av 12 å 12,5 miljoner kronor, synes det utskottet rimligt, att i enlighet med yrkandet i motionerna I: 259 och II: 321 anslaget höjes i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 1 miljon kronor till 12 000 000 kronor. Av denna höjning torde ca 500 000 kronor böra avses för idrottsorganisationernas ledarutbildning och instruktionsverksamhet samt ungdomsidrott och återstoden såsom bidrag till anläggningsändamål. Av det anförda följer, att motionen II: 75, i vad den skiljer sig från utskottets förslag, avstyrkes.»

dels ock utskottets hemställan under a) bort ha följande lydelse:

»a) att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen II: 75 samt med bifall till motionerna I: 259 och II: 321, till *Avsättning till fonden för idrottens främjande* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 12 000 000 kronor;»

b) av herrar *Åkerström*, *Rubbestad* och *Gustafsson* i Kårby, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionerna I: 30 och II: 44 och att därför utskottets hemställan under b) bort ha följande lydelse:

»b) att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 30 och II: 44, besluta, att icke någon del av anslaget får disponeras för stöd åt boxningssporten.»